

Územný plán obce
Kraľovany

Textová časť

- A. Základné údaje*
- B. Riešenie územného plánu*
- C. Doplnujúce údaje*
- D. Dokladová časť*

V Žiline 05/2019

Riešiteľský kolektív :

Hlavný riešiteľ

Ing. arch. Peter Krajč

Urbanizmus

Ing. arch. Peter Krajč

Doprava

Ing. Roman Tiso

Technická infraštruktúra

Karol Kollár

Životné prostredie

Ing. arch. Peter Krajč

Poľnohospodárska pôda

Kludia Mihoková

obsah:

Textová časť

a) ZÁKLADNÉ ÚDAJE.....	4
a) Hlavné ciele riešenia.....	4
b) Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu obce.....	5
c) Údaje o súlade riešenia so zadaním pre spracovanie ÚPN O Kraľovany.....	5
b) RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU.....	6
a) Vymedzenie riešeného územia.....	6
b) Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu (VÚC).....	9
c) Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	16
d) Širšie vzťahy a záujmové územie.....	21
e) Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	23
f) Návrh funkčného využitia územia	25
g) Návrh riešenia bývania občianskeho vybavenia, výroby a rekreácie.....	26
h) Vymedzenie zastavaného územia obce.....	32
i) Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov.....	33
j) Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami a civilnej ochrany	34
k) Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny.....	35
l) Návrh verejného dopravného a technického vybavenia.....	42
m) Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	55
n) Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	57
o) Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	58
p) Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej a lesnej pôde	58
q) Hodnotenie navrhovaného riešenia.....	61
r) Návrh záväznej časti.....	62
c) DOPLŇUJÚCE ÚDAJE.....	76
d) DOKLADOVÁ ČASŤ.....	77

Grafická časť

1. Výkres širších vzťahov	m 1:50 000
2. Komplexný výkres priestorového usporiadania a funkčného využívania zastavaného územia s vyznačenou záväznou časťou riešenia a verejnoprospešnými stavbami	m 1:10 000
3. Návrh verejného dopravného vybavenia	m 1:10 000
4. Návrh verejného technického vybavenia	m 1:10 000
5. Výkres vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných zámerov na poľnohospodárskej a lesnej pôde	m 1:10 000
6. Výkres ochrany prírody a tvorby krajiny vrátane prvkov ÚSES	m 1:10 000

a) ZÁKLADNÉ ÚDAJE

A) HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA

Obec Kraľovany doposiaľ nemala spracovaný územný plán obce. Pred 17-timi rokmi obec začala spracovávať Prieskumy a rozборы, Zadanie pre Územný plán zóny IBV Kraľovany - Hrady (Ateliér AAA, Ing. arch. Kropitz Pavel, Žilina, Slovenská agentúra ŽP Žilina, pracovisko Dolný Kubín), no žiaľ táto dokumentácia ostala rozpracovaná a nebola schválená.

Keďže obec má záujem o riešenie koncepcie územného rozvoja obce, o uskutočnenie rozsiahlej výstavby v obci, o umiestnenie verejnoprospešných stavieb v súlade s ustanovením § 11 ods. 2 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov (stavebný zákon) vznikla požiadavka spracovania takého dokumentu.

Dôvodom pre obstaranie takého dokumentu je predovšetkým snaha obce získať základný nástroj pre usmerňovanie všetkých aktivít so zameraním na ich priestorové usporiadanie a funkčné využívanie katastrálneho územia. Tento nástroj by mal pri riešení zohľadňovať požiadavky ochrany prírody, dbať na tvorbu krajiny spojenú s ekologickou únosnosťou, mal by reflektovať zlepšovanie životného prostredia, ochranu kultúrneho dedičstva pri zabezpečení obslužnej dopravy a technickej infraštruktúry.

a.1. Určenie hlavných cieľov rozvoja

Hlavným cieľom riešenia je vytvoriť legislatívne podmienky pre rozvoj funkčných zložiek obce do roku 2035

Cieľom územného plánu obce je koordinácia stavebných zámerov a iných návrhov v celom k.ú. obce s optimálnym riešením usporiadania územia v súlade s trvalo udržateľným rozvojom, s určením požiadaviek na hodnotenie z hľadiska predpokladaných vplyvov na životné prostredie v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z., s dosiahnutím ekologickej rovnováhy pre šetrné využívanie prírodných zdrojov a pre zachovanie prírodných, civilizačných a kultúrnych hodnôt, s dobudovaním dopravnej a technickej infraštruktúry a vymedzením verejnoprospešných stavieb.

a.2. Konkrétne ciele:

Na základe uvedeného boli v Zadaní pre spracovanie ÚPN definované nasledovné ciele :

- získať právne záväzný dokument usmerňujúci rozvoj obce na základe odborných kritérií podporujúci flexibilne predpokladaný dynamický rozvoj obce
- navrhnúť riešenie väzieb na širšie okolie (záujmové územie) a podmienok pre rozvoj celého katastrálneho územia ako ekonomickej sily obce
- stanoviť pravidlá rozvoja obce a správanie sa v nej pri snahe o kompromis prípadne určenie priorít
- vytvorenie jasnej koncepcie vo vnútri zastavaného územia a pokračovaním mimo neho s možnosťou humanizácie a estetizácie prostredia, posúdenie jeho efektívnosti a následnej expanzie
- stanovenie priestorových regulatívov zabezpečujúcich vytváranie harmonického prostredia v obci a vo voľnej krajine
- zabezpečenie podmienok pre ďalší rozvoj obce vytipovaním najvhodnejších rozvojových plôch všetkých funkcií, vrátane hospodárskej základne obce (podmienky pre prácu, oddych a zotavenie vlastných obyvateľov i návštevníkov obce)
- stanovenie zásad funkčného využitia plôch tak, aby nedochádzalo k nežiadúcim kolíziám jednotlivých funkcií, vytvorenie predpokladov na zabezpečenie trvalého súladu prírodných, civilizačných, kultúrnych, investičných zámerov v území spotrebou ochrany životného prostredia s posúdením vplyvov na životné prostredie v súlade so zákonom č.24/2006 Z.z.
- stanovenie limitov využitia plôch katastrálneho územia v súlade s prírodnými danosťami a potrebou vytvoriť podmienky pre trvalé udržiavanie, racionálne využívanie prírodných zdrojov a udržanie ekologickej stability
- vzájomná koordinácia činností v území zabezpečujúca účelné a perspektívne vynakladanie prostriedkov na technickú infraštruktúru

a.3. Podklady použité pri spracovaní tejto dokumentácie:

a) schválená územnoplánovacia dokumentácia, územno-plánovacie podklady vzťahujúce sa k riešenému územiu

- Zadanie pre spracovanie ÚPN O Kraľovany, spracovateľ: Ing. arch. Monika Callová autorizovaný architekt - (2/2014)
- Prieskumy a rozборы pre ÚPN-O Kraľovany (12/2013), Ing. arch. Monika Callová, autorizovaný architekt

SKA.

- *Krajinnoekologický plán RNDr. Alena Benová*
 - *ÚPN VÚC Žilina, 1998 a 2005 (Ing. arch. Kropitz, Ing. arch. M. Pivarči) schválený Uznesením vlády SR č. 359 zo dňa 26.05.1998. Jeho záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 223/1998 Zb.*
 - *Zmeny a doplnky územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja (2005). Záväzná časť Zmien a doplnkov bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 27.4.2005 a vyhlásená všeobecne záväzným nariadením (VZN) Žilinského samosprávneho kraja č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK.*
 - *Zmeny a doplnky č. 2 územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja (2006). Záväzná časť Zmien a doplnkov č. 2 bola schválená zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja uznesením č. 7 zo dňa 4.9.2006 ako dodatok 1 k VZN č. 6/2005 o záväzných častiach Zmien a doplnkov ÚPN VÚC ŽK.*
 - *Zmeny a doplnky č.3 ÚPN VÚC Žilinského kraja...(Ing. arch. R. Toman) a VZN ŽSK 17/2009 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č.3 Územného plánu VÚC ŽK schválené 17. marca 2009 Uznesením č. 8/26*
 - *Zmeny a doplnky č.4 ÚPN VÚC Žilinského kraja...(Ing. arch. M. Pivarči) schválené Zastupiteľstvom Žilinského samosprávneho kraja dňa 27. júna 2011 a VZN ŽSK 26/2011 o záväzných častiach Zmien a doplnkov č.4 Územného plánu VÚC ŽK schválené 27. júna 2011 Uznesením č. 6/11*
 - *Zmeny a doplnky č.5 ÚPN VÚC ŽK, ktorých záväzná časť bola vyhlásená VZN č.49/23018 dňa 19.3.2018*
- b) konzultácie - Obecný úrad Kraľovany
- c) údaje o bonite (kvalite) poľnohospodárskej pôdy
- d) súpis parciel katastra nehnuteľností (ZBGIS.SK)
- e) mapové podklady v mierke 1:50 000, 1:10 000
- f) digitálna mapa vo formáte VGI
- g) ostatné podklady
- údaje zo Štatistického úradu SR
 - Atlas krajiny Slovenskej republiky (2002)

B) VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Obec Kraľovany nemá vypracovaný platný územný plán. Povinnosť mať územný plán obce nevyplýva pre obec nakoľko má menej ako 2000 obyvateľov.

Tento ÚPN je vypracovaný v zmysle platnej metodiky na základe Zadania pre ÚPN-O Kraľovany, vypracovaného Ing. arch. Monikou Callovou v roku 2014.

C) ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA SO ZADANÍM PRE SPRACOVANIE ÚPN O KRAĽOVANY.

ÚPN O Kraľovany je v súlade so Zadaním pre ÚPN-O Kraľovany. Zadanie pre Územný plán obce Kraľovany bolo schválené podľa §20 ods.7 písm. c.) stavebného zákona uznesením č.3/2014 na rokovaní Obecného zastupiteľstva v Kraľovanoch dňa 27.02.2014. Uznesením obecného zastupiteľstva č. 73/2017 zo dňa 18.12.2017 bola schválená zmena Zadania pre ÚPN-O Kraľovany v kapitole č. 21. Požiadavky na rozsah a úpravu dokumentácie územného plánu obce, kde sa uvádza, že hlavné výkresy grafickej časti v mierke M 1:2 880 budú realizované v mierke 1:10 000.

b) RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

A) VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie obce Kraľovany (kód obce 509 744) je vymedzené katastrálnou hranicou, ktorá je súčasťou administratívneho celku okresu Dolný Kubín a Žilinského kraja. Celková plocha katastrálneho územia predstavuje 1880,8152 ha. Z toho výmera súčasne zastavaného územia je 46,6439 ha (stav k 15.11.2013). Zastavané územie je rozdelené na dve samostatné časti. Prvá väčšia časť je sústredená okolo centra obce s okolitou zástavbou a železničnou stanicou s výmerou 43,5019 ha. Druhá menšia časť leží v západnej časti k.ú. – osada Rieka pri katastrálnej hranici s obcou Šútovo, má výmeru 3,1420 ha. Počet obyvateľov k 31.01.2013 je 452 (údaj z Obecného úradu – tento údaj je východiskový počet obyvateľov slúžiaci pre výpočty), hustota obyvateľstva je 24,03 oby./na 1km². Počet obyvateľov k 31.12.2018 je 432 (zdroj: Štatistický úrad SR)

Plošne pomerne veľké k.ú. obce hraničí s 5 –timi k.ú. susedných obcí a zároveň sa tu stretávajú 3 okresy. V smere zo severu na východ je to obec Párnica (okres DK), potom v pokračovaní na východ s obcou Žaškov (okres Dolný Kubín), ďalej vo východnej až južnej časti s obcou Stankovany – časť Rojkov (okres Ružomberok), od južnej časti hraničí s obcou Krpeľany (okres Martin), od západnej časti v pokračovaní na sever s obcou Šútovo(okres Martin).

Riešeným územím pre potreby spracovania územného plánu obce je celé katastrálne územie, ktoré je graficky spracované v M 1:10000, kde je dokumentované riešenie vo vnútri katastra obce a M 1:50000, kde sú zachytené širšie vzťahy obce na okolité územie.

a.1. Charakteristika riešeného územia

Obec vznikla v 14. storočí na významnej obchodnej križovatke Oravy, Liptova a Turca. Zemský povrch (reliéf) kraľovianskeho chotára je značne členitý, predstavuje členitú až veľmi členitú veľkohornatinu, kde vertikálna členitosť reliéfu dosahuje viac ako 640 m.n.m., miestami aj 700 - 800 m.n.m. Len bezprostredné okolie doliny Váhu a sútoku riek Orava a Váh dosahuje nižší, resp. vyšší hornatinový stupeň reliéfu. Veľká členitosť reliéfu katastra obce sa odráža aj v značnom rozpätí nadmorských výšok medzi najvyšším (kóta Žobrák 1308 m.n.m.) a najnižším (sútok Oravy a Váhu 430 m.n.m.) bodom. Nadmorská výška v strede obce je cca 432 m.n.m. Horopisne patrí chotár Kraľovian do systému pohorí Západných Karpát, do Vonkajších Západných Karpát a do Fatransko – tatranskej oblasti. Severná časť chotára zasahuje do celku Malá Fatra, južná časť do celku Veľká Fatra, do podcelku Šípska Fatra.

Charakteristické údaje pre katastrálne (riešené) územie obce Kraľovany, 11/2013:

Katastrálne územie č. 828220	1880,8152 ha
Zastavané územie – okolo centra obce	43,5019 ha
Zastavané územie – osada Rieka	3,1420 ha
Zastavané územie celkom	46,6439 ha
Počet obyvateľov (stav k31.01.2013)	452
Výsledky Sčítania obyvateľov, domov a bytov (SODB) 21.5.2011	
Počet obyvateľov	458
Počet domov spolu	149
- z toho trvale obývaných	112
- neobývaných domov	34
Bytov spolu	167
- z toho obývaných	132
vlastné byty v bytových domoch	28
byty v rodinných domoch	88
iné	7
- neobývaných	34
- s nezistenouobývanosťou	1

a.1.1. História:

V roku 1420 sa Kraľovany spomínajú ako dedina patriaca Oravskému hradu. Najstarší písomný údaj je však z roku 1363. Prví osadníci pochádzali z Turian.

Okolo roku 1608 mala obec asi 70 obyvateľov (14 rodín). V roku 1715 už 160 obyvateľov. Obec

vznikla na významnej ceste z Turca na Oravu. V čase panovania Turzovcov tu bolo zriadené suché mýto, kde sa vyberali od pltníkov poplatky. V obci sa spomína sa aj panský hostinec, ktorý vlastnili Thurzovci. Hostinský Juraj Zábrezký v roku 1647 získal aj povolenie od Thurzovcov na mlyn a pílu, dostal taktiež časť panskej hory a k tomu aj pôdu. Časť obyvateľov Kraľovian sa zaoberala pltníctvom a lovom rýb. Daň z úlovku odovzdávali Oravskému panstvu, pretože nepracovali na panských roľiach, boli slobodní. Alojz Mednyanský v roku 1826 spomína v *Malerische Reise anf dern Waaglfusse in Ungarn (Malebná cesta dolu Váhom)*, že sa v Kraľovanoch dajú chytať znamenité hlavátky 30 až 35 funtov ťažké, a že sa tu zhromažďujú všetky plte prichádzajúce po rieke Orave. Dve polplte sa v Kraľovanoch spájali do jednej a polovica oravských pltníkov sa vracia domov. Mednyanský spomína aj majstrovsky vybudovanú cestu z roku 1801 cez rozstrieľané bralá dovnútra regiónu Oravy. Oravské panstvo rozšírilo podnikanie v obci dali postaviť valchu na výrobu súkna a prenajímalo hostinec. Vlastnilo obchod so soľou a voskom. Obec trpela v 17. storočí počas stavovských povstaní. Po Bočkajovom povstaní dedina bola spustnutá a ošarpaná. Pohroma postihla obec aj v auguste 1813, keď ju zasiahla obrovská povodeň. Pokles obyvateľstva zapríčinila cholera v roku 1873 a vystáhovalectvo za prácou v rokoch 1880 – 1890. Cesta a aj obec Kraľovany nabrali na význame po zriadení železnice do Oravského Podzámku v roku 1898. V roku 1910 aj telegrafnej stanice. Železničná stanica na dôležitej križovatke Košicko-bohumínskej železnice (súčasná trať 180 Žilina – Košice) a Oravy sa neskôr rozšírila. V roku 1935 mala až 6 koľají.

V roku 1811 bol založený spolok bývalých urbarialistov. Do majetku spolku patrili aj mlyn, píla, kameňolom, ťažba piesku, štrku, rybolov a poľovné právo. V roku 1906 bol postavený trojoblúkový kovový most. V roku 1935 už elektrifikovaná obec má 671 obyvateľov. V obci je evanjelický kostol z roku 1913. Spomína sa aj zvonica so zvonmi z roku 1763 a 1815.

Ku obci Kraľovany patrí aj časť Rieka, v ktorej sa nachádza zatopený lom, ktorý ľudia využívajú na rekreačné účely. Mnoho ľudí sa nesprávne domnieva, že toto územie patrí ku vedľajšej obci Šútovo, čo nie je pravda.

a.1.2. Administratívne a geografické postavenie obce

Obec Kraľovany je súčasťou administratívneho celku okresu Dolný Kubín a Žilinského kraja. Celková plocha katastrálneho územia predstavuje 1880,8152 ha. Z toho výmera súčasne zastavaného územia je 46,6439 ha (stav k 15.11.2013). Zastavané územie je rozdelené na dve samostatné časti. Prvá väčšia časť je sústredená okolo centra obce s okolitou zástavbou a železničnou stanicou s výmerou 43,5019 ha. Druhá menšia časť leží v západnej časti k.ú. – osada Rieka pri katastrálnej hranici s obcou Šútovo, má výmeru 3,1420 ha. Počet obyvateľov k31.01.2013 je 452 (údaj z Obecného úradu), hustota obyvateľstva je 24,03 oby./na 1km².

Obec Kraľovany je od pólů ekonomického rozvoja regionálneho charakteru vzdialená:

- 17 km Dolný Kubín
- 19 km Ružomberok
- 25 km Martin
- 43 km Žilina
- 45 km Liptovský Mikuláš

a.1.3. Dopravné napojenie obce a technická infraštruktúra

Cez k.ú. obce Kraľovany prechádzajú dôležité cestné a železničné spojenia v smere západ, východ a sever. Nadradenú komunikačnú sieť tvoria cesty I/18 a I/70. Cesta I/18 je zároveň aj cestou medzinárodného E50 (celková dĺžka 353,837 km). Prechádza popri pravom brehu Váhu.

Vo východnej časti katastra pred mostom cez Váh pri sútoku s Oravou sa na cestu I/18 pripája cesta I/70 Kraľovany - Dolný Kubín (celková dĺžka 17,450 km) a ďalej pokračuje na sever popri pravom brehu rieky Orava. Na obe komunikácie je napojené zastavané územie centra obce prostredníctvom cesty III/2245. Samostatné zastavané územie v západnej časti k.ú. v osade Rieka je napojená na cestu I/18 prostredníctvom cesty III/2134, ktorá obsluhuje susednú obec Šútovo.

Katastrálnym územím prechádza železničná trať č. 180 Žilina - Košice a trať č. 181 Kraľovany - Trstená. V obci tak vytvárajú dôležitý železničný dopravný uzol so železničnou stanicou Kraľovany.

Z hľadiska leteckej dopravy má pre obec význam regionálne verejné letisko pre medzinárodnú dopravu situované v k.ú. obce Dolný Hričov, okres Žilina dostupné prostredníctvom komunikačnej siete diaľnice D1, D3 a cesty I/18 prípadne I/61. Od obce Kraľovany je vzdialené cca 56 km.

Hromadnú dopravu osôb zabezpečuje závod SAD LIORBUS, a.s. Lipt. Mikuláš a.s. prevádzka Ružomberok (dopravca) a súkromné autobusové linky iných dopravcov cez 14 liniek diaľkových, medzinárodných a 8 prímestských. Obcou prechádza diaľková, prímestská i medzinárodná autobusová doprava. Dopravný uzol Kraľovany zabezpečuje autobusové spojenie na Oravu, Liptov, Turiec. Končia tu a vychádzajú z neho autobusové linky zabezpečujúce spojenie do predmetných oblastí v zmysle prestupov osôb

z vlakov (rýchliky, osobné, Oravka) na autobusy a opačne. V obci sú 2 autobusové zastávky. Jedna pre prímestské, diaľkové autobusové linky je umiestnená v centre obce oproti viacúčelovej budove Kraľovany_Železničná stanica a druhá je na začiatku osady Rieka Kraľovany_Rieka. Priestor pred žel. stanicou oproti zastávke pred viacúčelovou budovou v centre obce umožňuje aj otáčanie a státie (nutné parkovanie) autobusov. Poloha zastávok autobusovej premávky v zastavanom území obce zodpovedá vyhovujúcej vzdialenosti pešej dostupnosti do 500 m (5min.).

Loďná doprava sa v riešenom území neuplatňuje, hoci so splavnením Váhu sa uvažuje už niekoľko desiatok rokov. Posledný reálny prístav je uvažovaný v Žiline.

a.1.4. Technická infraštruktúra

a.1.4.1) Vodné hospodárstvo:

Centrálna časť obce Kraľovany má vybudovaný verejný vodovod so zásobovaním z podzemných vodných zdrojov „Pod kopou 1 až 5“. Vodné zdroje sú umiestnené nad vodojemom (výška 477 m.n.m./481 m.n.m.) s objemom 2x150m³. Pitná voda je gravitačne privedená z vodojemu do obce zásobovacím potrubím LT DN 150mm ukončeným v šachte a odtiaľ sú vedené po obci rozvádzacie vodovodné potrubia PE DN 100mm.

a.1.4.2) Elektrická energia

Riešeným územím obce Kraľovany prechádza distribučné dvojité vzdušné vedenia 2x110 kV z vodnej elektrárne Sučany do okresu Dolný Kubín. Toto vedenie slúži pre zásobovanie dsitribučných staníc 110/22 kV (rozvodňa Sučany a Kraľovany). Zo 110 kV rozvodne VE Sučany vychádza linka VVN č. 7735 Sučany - Kraľovany - Istebné a linka VVN č. 7734 Sučany – Kraľovany – vodná elektrárň Krpeľany.

V rozvodni ŽSR Kraľovany VVN/NN 110/22 kV umiestnenej pri železničnej trati č.180 Žilina – Košice meniareň ŽSR Kraľovany a 3 linky VN 22 kV zásobujúce obec elektrickou energiou prostredníctvom 7 trafostaníc (TS1 – TS7) s príkonmi od 50kVA do 400kVA. Súčasný stav zásobovania elektrickou energiou je vyhovujúci.

a.1.4.3) Zásobovanie plynom

Obec Kraľovany nie je plynofikovaná a ani sa s plynofikáciou neuvažuje. Vykurovanie bytov je v prevažnej väčšine cez ústredné kúrenie. Na vykurovanie sa väčšinou využíva v 103 (78,03%) bytoch pevné palivo. Ostatné byty sú vykurované elektricky.

a.1.4.4) Prírodné podmienky

Značnú časť územia tvoria lesné pozemky v horskom prostredí s výrazným sklonom reliéfu (zo severnej strany svahy NP Malej Fatry a z južnej strany NP Veľkej Fatry)

Značnú časť územia obce tvoria územia spadajúce do veľkoplošnej a maloplošnej ochrany prírody, čo svedčí o kvalite prírodných prvkov. Veľkoplošné územie tvorí Národný park Malá Fatra a ochranné pásmo NP Veľká Fatra (2° ochrany), 4 maloplošné chránené územia – národná prírodná rezervácia (NPR) č. 443 Šrámková, č. 446 Šútovska dolina, prírodná pamiatka (PP) č. 320 Kraľoviansky meander, chránený areál (CHA) č. 1034 Rieka Orava. V osade Rieka je evidovaná jedna genofondová plocha (GP) Kraľoviansky lom - horné jazierko. V katastri obce Kraľovany je evidovaných 31 jaskýň. (Jaskyne predstavujú biotopy európskeho významu Sk8 „Nesprístupnené jaskynné útvary“ s výskytom európsky a národne významných druhov.

a.1.4.5) Klíma a zrážky

Obec patrí do mierne chladného a mierne vlhkého klimatického pásma. Priemerná ročná teplota v januári je -3-6 °C. Priemerné teploty vo vegetačnom období (IV-IX) 12-14°C. V roku sa vyskytuje priemerne 100 mm zrážok v mesiacoch VI-VIII, Najčastejšie vetry sú severné, severozápadné, pričom najsilnejšie sú severozápadné (priemerne 4,1 m/s).

Klimatické pomery majú priamy vplyv na fenologické javy rastlínstva. Ide hlavne o obdobie rašenia, kvitnutia drevín, siatie, sadenie a zbieranie poľnohospodárskych plodín ktoré sú určujúcim faktorom pre poľnohospodárstvo, a teda i pre osídľovanie územia človekom.

a.2. Základné údaje o riešených lokalitách obce Kraľovany:

a.2.1. Základné funkčné a kapacitné charakteristiky navrhované v rámci riešených lokalít rozdelené podľa miestnych častí

lokalita	Funkčné využitie	Merné jednotky			
		Zamest.	byty	lôžka	stoličky
Obec	Rodinné domy (RD)25, bytový dom (10b.j.) Občianska vybavenosť	20	35	40	60
Športový areál	Športové plochy, ubytovanie, reštaurácia	10	0	40	60
Osada Rieka	rekreačné plochy, ubytovanie, reštaurácia, bývanie – 5 RD	5	5	40	60
Spolu		35	40	120	180

Riešené územie obce Kraľovany je možné s ohľadom na jednotlivé funkčne ucelené priestory rozdeliť nasledovne:

A - Obytné územie (zastavané územie obce)

A1 - Obytné územie s prevahou bývania

A2 – Obytné územie s prevahou technickej vybavenosti

B - Rekreačné územie osady Rieka (zámer dobudovať ako stredisko rekreácie a turizmu - SRT)

C - Športovo-rekreačné územie (športový areál obce)

D - Územie nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov (trasy a koridory ciest, železníc, vodných tokov)

E - Územie voľnej prevažne poľnohospodárskej krajiny

F - Územie voľnej lesnej krajiny

V súčasnosti je zastavané územie obce Kraľovany legislatívne vymedzené hranicou zastavaného územia obce. Táto hranica zodpovedá stavu k 1.1.1990. V územnom pláne je navrhnutá úprava hraníc zastavaného územia obce rozšírená o plochy navrhované pre bývanie, rekreáciu, OV a priemysel.

Na základe funkčného členenia sú definované regulatívy pre novú výstavbu. Regulatívy – sú záväzné pravidlá vyjadrené slovné, číselne alebo graficky, ktoré regulujú funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia tak v zastavanom území ako aj mimo neho. Sumarizácia regulatívov je uvedená v záväznej časti tejto správy.

B) VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASTÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU (VÚC)

Vyššou územnou jednotkou pre riešené územie obce Kraľovany je územie okresu Dolný Kubín, ktoré spadá do Žilinského kraja.

Nadradenou územnoplánovacou dokumentáciou pre toto územie je Územný plán veľkého územného celku (ÚPN VÚC) Žilinského kraja v znení Zmien a doplnkov č.1 až č.5.

Pri riešení ÚPN-O Kraľovany je nutné rešpektovať záväznú časť ÚPN VÚC Žilinského kraja. Riešeného územia sa dotýkajú nasledovné body (číslovanie aj formulácie sú totožné so záväznými časťami ÚPN VÚC ŽSK v znení zmien a doplnkov) :

I. ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

Vláda SR uznesením č. 1033/2001 schválila Konceptiu územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) a jej záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 528/2002 Z. z.

V roku 2011 boli spracované Zmeny a doplnky č.1 KURS 2001 (ďalej KURS 2011) a sú vyhlásené Nariadením vlády SR č.461/2011 zo dňa 16.11.2011 (čiastka 141), ktoré nadobudlo účinnosť 20.12.2011.

Na dokumentáciu KURS 2011 nadväzuje ÚPN VÚC Žilinského kraja (záväzná časť bola vyhlásená Nariadením vlády SR č. 223/1998 Zb.) a neskoršie Zmeny a doplnky č. 1, 2, 3, 4 a 4a, 5.

Pri riadení funkčného využitia, usporiadania územia a rozvoja osídlenia kraja platia tieto záväzné

regulatívy, ktoré nadväzujú na záväznú časť platného KURS 2011, schválenú uznesením vlády SR č. 1033 z 31. októbra 2001 a vyhlásenú nariadením vlády SR č.528/2002 Z.z. zo dňa 14. augusta 2002.

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj Žilinského kraja v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja
- 1.4 zabezpečovať rozvojovými osami na území Žilinského kraja pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s ostatným územím Slovenskej republiky
- 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni na území Žilinského kraja prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí vidieckych priestorov
- 1.6 podporovať rozvoj sídelných centier Žilinského kraja, ktoré tvoria základné terciálne centrá osídlenia, rozvojové centrá hospodárskych, obslužných a sociálnych aktivít ako aj pre priliehajúce zázemie, tak aj pre príslušný regionálny celok a to hierarchickým systémom, pozostávajúci z nasledovných skupín centier:
 - 1.6.3 podporovať rozvoj centier druhej skupiny, jej prvej podskupiny s možnosťou plnenia nadregionálnych až celoštátnych funkcií, a to miest: Liptovský Mikuláš, Čadca a Ružomberok. V týchto centrách podporovať najmä rozvoj týchto zariadení :
 - a) správy vyššieho významu s nadregionálnou až celoštátnou pôsobnosťou,
 - b) vysokoškolského vzdelávania a vyššieho systému vzdelávania (Čadca),
 - c) technologických centier a priemyselných parkov,
 - d) zdravotníckych a sociálnych s funkciou nadregionálneho poskytovania špecifických služieb,
 - e) kultúrnych - múzeá, galérie a pod.,
 - f) nákupných a obchodných centier,
 - g) cestovného ruchu, rekreácie, športu a voľného času
 - 1.6.4 podporovať rozvoj mesta Dolný Kubín ako centra tretej skupiny, jej prvej podskupiny s regionálnym až nadregionálnym významom a centier druhej skupiny ako centier regionálneho významu so špecifickými funkciami : Bytča, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Hrádok, Námestovo, Turčianske Teplice a Tvrdošín. V nich podporovať rozvoj týchto zariadení :
 - a) správy okresného významu,
 - b) stredné školy s maturitou a špecifické školy,
 - c) inštitúty vzdelávania dospelých,
 - d) zdravotníctva a sociálneho zabezpečenia,
 - e) kultúrnych zariadení okresného (regionálneho) a nadregionálneho významu,
 - f) nákupných a obchodných stredísk,
 - g) voľného času a rekreácie s dostatočnými plochami zelene,
 - h) priemyslu,
- 1.8 podporovať vznik a posilnenie suburbánnych pásiem okolo miest Žilina, Martin, Čadca, Liptovský Mikuláš, Ružomberok a Dolný Kubín
- 1.10 podporovať ako ťažiská osídlenia nižších úrovní v Žilinskom kraji:
 - 1.10.1 liptovsko-mikulášsko-ružomersko-dolnokubínske ťažisko osídlenia ako ťažisko druhej úrovne
- 1.11 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí
- 1.12 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území
- 1.13 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej komplexnosti regionálnych celkov
- 1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie
- 1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyvázenej hierarchizovanej štruktúry:
 - 1.16.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:
 - b.) žilinsko-podtatranskú rozvojovú os : Žilina – Martin - Poprad – (Prešov)

- 1.16.2 podporovať ako rozvojové osi druhého stupňa:
 - a.) *liptovsko – oravskú rozvojovú os : Ružomberok – Dolný Kubín – Trstená – hranica s Poľskou republikou*
- 1.17 *napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami:*
 - 1.17.1 *vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka*
 - 1.17.2 *podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej(rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry*
 - 1.17.3 *zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko-priestorové prostredie*
 - 1.17.4 *vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centram, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skĺbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života*
- 1.20 *rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území(ramsarské lokality, lokality NATURA)*
- 1.21 *ďalšie rozvojové plochy v katastrálnych územiach jednotlivých obcí riešiť v nadväznosti na zastavané územia, nevytvárať izolované urbanistické celky, rešpektovať prírodné a historické danosti územia obce, v novovytváraných územných celkoch ponechať rezervu pre vnútro sídelnú a vnútroareálovú zeleň*

2. V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 2.4 *zriadiť geriatrické centrá v každom sídle okresu v súlade s vývojom chorobnosti a a starnutím populácie*
- 2.5 *zriaďovať zariadenia sociálnych služieb a rozširovať ich sieť v závislosti od konkrétnych potrieb občanov najmä v každom sídle okresu*
- 2.6 *podporovať rozvoj škôl, vzdelávacích, školiacich a preškolicacích zariadení na území kraja*
- 2.7 *znižovať regionálne rozdiely v úrovni vzdelávania podporou vzdelávacích centier v prirodzených sídelných centrách a prispôbovať sieť stredných škôl trhu práce a podporovaným ekonomickým aktivitám*
- 2.10 *vytvoriť územné predpoklady pre malé a stredné podnikanie v oblasti zdravotníctva a to najmä v územiach vzdialenejších od sídelných centier*
- 2.14 *zachovať územné predpoklady pre prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasťou existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu*

3. V oblasti rozvoja rekreácie, turistiky, cestovného ruchu a kúpeľníctva

- 3.1 *vytvoriť nadregionálny, regionálny a miestny funkčno-prevádzkový subsystém turistiky, rekreácie a cestovného ruchu v súlade s prírodnými a civilizačnými danosťami kraja, ktorý zabezpečí každodennú a víkendovú rekreáciu obyvateľov kraja, hlavne z miest a ktorý vytvorí optimálne ponuku pre domácu a zahraničnú turistiku, prednostne kúpeľnú, poznávaciu, športovú a relaxačnú*
- 3.2 *podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláša na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja*
- 3.4 *preferovať kvalitatívny rozvoj a vysoko-štandardnú vybavenosť pre horský turizmus, klimatickú liečbu a vrcholové športy na území Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Malá Fatra a Národného parku Veľká Fatra, v kapacitách stanovených podľa schválených územných obcí a podľa výsledkov posudzovania v zmysle zákona č.127/1994 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie; v chránených krajinných oblastiach Kysuce, Strážovské vrchy a Horná Orava podporovať aj kvantitatívny rozvoj budovania vybavenosti pre turistiku v mestách a vidieckych sídlach*

- 3.6 využiť polohu Kysúc a Oravy, ktoré sú dobre dostupné z veľkých sídelných aglomerácií v Českej republike a v Poľskej republike, na budovanie vybavenosti pre zahraničnú návštevnosť pri Oravskej priehrade a v Oraviciach, s rozvojom športového a rekreačného vybavenia je potrebné uvažovať plošne vo všetkých horských a podhorských sídlach
- 3.7 dobudovať na medzinárodných cestných trasách E-50, E-75 a E-77 zariadenia na zachytenie a využitie turistického tranzitu na území kraja budovaním motoristických a cyklistických trás a okruhov cez Rajeckú kotlinu, Turiec a Liptov, realizovať úseky Malého tatranského okruhu a Veľkého tatranského okruhu, prípadne ďalších medzištátnych okruhov, ktoré prebiehajú územím kraja
- 3.9 vypracovaním regionálnej stratégie a náväzného generelu cestovného ruchu previazať ciele rekreačného a poznávacieho turizmu a kúpeľníctva, podporovať tvorbu mikroregionálnych stratégií a územnoplánovacej dokumentácie (hlavne územných plánov zón) pre lokality astrediská cestovného ruchu a kúpeľníctva
- 3.11 podporovať aktivity súvisiace s rozvojom vidieckeho turizmu v podhorských oblastiach najmä na Kysuciach, Orave a v Turci
- 3.12 dobudovať sieť turistických informačno-propagačných centier a návštevníckych centier rekreácie a turizmu v okresných sídlach kraja a východiskových centrách cestovného ruchu
- 3.14 podporovať aktivity, ktoré súvisia s realizáciou siete miestnych cyklotrás nadväzujúcich na navrhované cyklomagistrály

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany pôdneho fondu, ochrany prírody a krajiny a ochrany kultúrneho dedičstva

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách :
 - 4.1.1 biocentrá nadštátno významu – Krivánska Malá Fatra, Vychylovka – Harvelka, Riečnica, Tlstá a Súľovské skaly
 - 4.1.2 biocentrá nadregionálneho významu – Malá Rača – Skalka – Malý Polom – Veľký Polom, Ladonhora – Brodniarka, Veľký Javorník, Bzinská hoľa – Minčol, Choč, Osičiny – Ráztoky, Lysec, Západné Tatry – Roháče, Prosečné, Nízke Tatry – Kráľovoľská časť, Nízke Tatry d'umbierska časť, vodná nádrž Liptovská Mara, Kľak – Ostrá skala – Reváň, Partizán, Zniev – Sokolov – Chlievska – Kláštorne lúky, Marské vršky, Borišov – Javorina, Lysec, Turiec, Pod Sokolom, Kopa – Korbelka – Pilsko, Babia hora, Žiar, Oravská priehrada, Skalná Alpa, Smrekovica – Šiprúň, Sokol – Žiar, Oravská priehrada – Sosnina, Kľak – Reváň, Kozol, Šujské rašelinisko - Strážov
 - 4.1.3 biocentrá regionálneho významu podľa schváleného územného plánu
 - 4.1.4 biokoridory nadregionálneho a regionálneho významu podľa schváleného územného plánu regiónu
- 4.2 rešpektovať podmienky ochrany prírody v súlade so schváleným národným zoznamom území európskeho významu
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky:
 - 4.3.1 pre chránené územia (vyhlásené a navrhované na vyhlásenie) podľa osobitných predpisov o ochrane prírody a krajiny, kategórie a stupňa ochrany
 - 4.3.2 pre lesné ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia
 - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskej pôdy v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávnaté porasty)
 - 4.3.5 pre navrhované chránené vtáčie územia a dodržiavať ochranné podmienky, stanovované samostatne osobitným predpisom pre každé chránené vtáčie územie
 - 4.3.6 pre navrhované územia európskeho významu a zosúladiť spôsob ich využívania tak, aby nedošlo k ohrozeniu predmetu ochrany
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prirodzenými prvkami – trvalé trávnaté porasty, stromová a rovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládka odpadov pod.)
- 4.6 stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverzitu ako ekotónovú zónu les – bezlesie
- 4.7 podporovať extenzívne leso – pasienkárске využívanie podhorských častí, s cieľom zachovať krajinárske a ekologicky hodnotné územia s rozptýlenou vegetáciou
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitostou krajiny štruktúry daného regiónu (Kysuce,

Orava, Liptov, Turiec)

- 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce, tak chrániť pred optickým znehodnotením stavebnou činnosťou lokality tvoriace charakteristické krajinné panorámy
- 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniomvom zábere krajiny alebo inom technickom diele:
- dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu – krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť)
 - dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinnéj panorámy miesta alebo línie
 - bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií, alebo ich zmenu
 - prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel(diaľnice)
 - dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine
 - dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby bola maximálne zabezpečená ich vodivosť a homogénnosť a nezasahovať do bezcestných území v rámci chránených území s 3. a vyšším stupňom ochrany prírody.
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov apod.)
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu, osobitne chrániť ornú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, ornú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti
- 4.13 v obciach a ich miestnych častiach v ochranných pásmach Národného Parku Malá Fatra, Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
- 4.13.1 viazať novú výstavbu v ďalšom procese urbanizácie predovšetkým na jestvujúce sídelné útvary v podhorskej oblasti
- 4.13.2 realizovať rozširovanie zastavaného územia obcí na úkor poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou
- 4.13.3 zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciu vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov
- 4.14 v turistických strediskách na území Národného parku Malá Fatra, Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
- 4.14.1 zmeny hraníc zastavaných území, kapacity rekreačných lôžok, prírastky bytov pre trvalo bývajúcich obyvateľov, rozvoj športových zariadení novou výstavbou riešiť len podľa schválených územných plánov obcí a podľa výsledkov posudzovania v zmysle zákona č. 127/1994 Z.z. NR SR č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov činností na životné prostredie,
- 4.14.2 nezakladať nové strediská a lokality turizmu, rekreácie, športu a klimatickej liečby na území Tatranského národného parku, Národného parku Malá Fatra, Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra,
- 4.14.3 zvyšovať architektonickú úroveň, priestorové a krajinné - sadovnícke rámcovanie existujúcich aj navrhovaných objektov a stavieb spracovaním projektov sadovníckych úprav pre každú novopovoľovanú stavbu mimo IBV,
- 4.15 povoľovať výstavbu malých vodných elektrární na vodnom toku Váh len výnimočne
- 4.15.1 nepovoľovať výstavbu malých vodných elektrární na vodných tokoch, ktorým sa poskytuje územná ochrana prírody a krajiny :
- Chránený areál rieka Orava,
 - prítoky Váhu, zaradené medzi územia európskeho významu,
- 4.15 nerealizovať žiadne malé vodné elektrárne na vodnom toku Váh
- 4.16 zabezpečiť vypracovanie projektov miestnych územných systémov ekologickej stability v okresoch Žilinského kraja prednostne pre tieto oblasti v okrese
- 4.16.3 Dolný Kubín pre Kraľovany a Podbiel
- 4.17 rešpektovať zásady rekreačnej funkcie krajinných celkov a limity rekreačnej návštevnosti podľa schválených územných plánov obcí, aktualizovaných územnoplánovacích podkladov a dokumentov a koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí kraja a obcí v záujme trvalej a objektívnej ochrany prírodného prostredia Žilinského kraja

- 4.18 uprednostňovať aktívny turizmus na území NP Malá Fatra v súlade s trvalo udržateľným rozvojom- ekoturizmus
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v ochranných pásmach národných parkov) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru. Uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovišť v alúviách vodných tokov

5. V oblasti rozvoja nadradenej dopravnej infraštruktúry

5.1 Dopravná regionalizácia

- 5.1.1 v návrhovom i výhľadovom období realizovať opatrenia stabilizujúce pozíciu Žilinského kraja vdopravno – gravitačnom regióne Severozápadné Slovensko a v tejto súvislosti premyslene a koordinovane uprednostňovať dopravné stavby podporujúce efektívnu dopravnú obsluhu územia Severozápadného Slovenska ako jedného kompaktného územia, hlavne dopravno – gravitačného centra Žilina - Martin

5.2 Paneurópska dopravná infraštruktúra ITF a TEN-T

- 5.2.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať nadradené postavenie paneurópskych multimodálnych koridorov Medzinárodného dopravného fóra (ďalej len ITF, ktoré je nástupníckou organizáciou Európskej konferencie ministrov dopravy CEMT) a dopravných sietí TEN-T

- a.) rešpektovať dopravnú infraštruktúru alokovanú v trase multimodálneho koridoru č. Va., súčasť koridorovej siete TEN-T, Bratislava – Žilina – Prešov/Košice – Záhor/Čierna nad Tisou – Ukrajina schválené pre diaľničnú infraštruktúru – diaľnica D1, modernizovanú železničnú trať, terminál kombinovanej dopravy v Žiline

5.3 Infraštruktúra cestnej dopravy

- 5.3.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej cestnej infraštruktúry diaľnic až ciest III. triedy – definovaná pasportom SSC „Miestopisný priebeh cestných komunikácií“ – ohraničenú jej ochrannými pásmami mimo zastavaného územia obce a cestnými pozemkami v rámci zastavaného územia kraja

- 5.3.2 v návrhovom období chrániť územný koridor a realizovať diaľnicu D1 v trase multimodálneho koridoru č. Va., súčasť koridorovej siete TEN-T, v kategórii D26,5/120 v trase a úsekoch:

- b.) Dubná Skala – Martin - Turany – Kľačany – Hubová – Ružomberok – Ivachnová, alternatívne v úseku Turany –tunel Korbefka –Hubová s pripojením na existujúci úsek D1, sieť AGRč.E50, trasa TEM 4

- 5.3.8 do doby ukončenia procesu EIA a vydania územného rozhodnutia pre rýchlostnú cestu R3 v úseku Oravský Podzámok – Dolný Kubín – pripojenie na diaľnicu D1 zabezpečiť územnú rezervu pre rýchlostnú cestu R3, cieľový stav podľa záťaže úsekov v kategórii R24,5/120 – 80, v trase a úsekoch :

- a.) Oravský Podzámok – Dolný Kubín – Kľačany, koridor cesty I/70 s pripojením na diaľnicu D1, sieť AGRč.E77

- 5.3.15 v návrhovom i výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty I/18 medzinárodného a celoštátneho významu v trase a úsekoch:

- h.) križovatka s novou trasou cesty I/64 Strečno/Zlaté - Vrútky – Sučany – Kľačany – Ružomberok –Liptovský Mikuláš, v extravilánoch v kategórii C11,5/80, súbežná cesta s diaľnicou D1

- 5.3.28 v návrhovom i výhľadovom období chrániť územný koridor a vo výhľadovom období realizovať homogenizáciu cesty celoštátneho významu I/70, v kategórii C 11,5(9,5)/70-60 v trase a úsekoch:

- a.) Dolný Kubín – Veličná – Párnica – križovatka s diaľnicou D1 Kľačany, v alternatívnom riešení rýchlostnej cesty R3 v inom koridore

- 5.3.29 v návrhovom a výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu cesty nadregionálneho významu I/70, súbežnú s rýchlostnou cestou R3, v kategórii C 9,5/70-60, v trase a úsekoch : a) Dolný Kubín - Veličná - Párnica - križovatka s cestou I/18 Kľačany, v alternatívnom riešení rýchlostnej cesty R3 v koridore cesty I/70,

5.4 Infraštruktúra železničnej dopravy

- 5.4.1 v návrhovom i výhľadovom období rešpektovať lokalizáciu existujúcej železničnej infraštruktúry – tratí, plôch azariadení – umiestnenú na pozemkoch železníc SR, ohraničenú jej ochrannými pásmami
- 5.4.5 v návrhovom i výhľadovom období zabezpečiť územnú rezervu pre modernizáciu železničnej trate č. 180 I. kategórie na traťovú rýchlosť do 160 km/hod, koridorová sieť TEN-T, sieť AGC č. E40, sieť AGTC č. C-E v trase a úsekoch:
 - a.) Žilina – Vrútky – Kraľovany – Ružomberok – Vlachy

6. V oblasti vodného hospodárstva

- 6.1.1 ochranné pásma vodárenských zdrojov
- 6.1.2 chránené vodohospodárske oblasti Beskydy – Javorníky, Nízke Tatry východná časť, Nízke Tatry - západná časť, Veľká Fatra, Strážovské vrchy
- 6.8. podporovať rozvoj kanalizácií a ČOV v obciach a miestnych častiach, ktoré nie je možné riešiť formou skupinových kanalizácií
- 6.11 v súlade s Plánom manažmentu čiastkového povodia Váh realizovať opatrenia na dosiahnutie dobrého stavu vôd do roku 2015
 - 6.13.4 komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody v súlade s opatreniami Plánu manažmentu čiastkového povodia Váh, úpravy tokov realizovať tak, aby nedochádzalo k napriamaniu tokov
 - 6.13.5 rešpektovať záplavové čiary z máp povodňového ohrozenia a zamedziť výstavbu v okolí vodných tokov a v území ohrozovanom povodňami
 - 6.13.6 rešpektovať preventívne protipovodňové opatrenia navrhované v pláne manažmentu povodňového rizika
- 6.14 rešpektovať pásma ochrany verejných vodovodov, verejných kanalizácií a vodohospodárskych stavieb

7. V oblasti nadradenej energetickej infraštruktúry

- 7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja
- 7.2 zabezpečiť zvýšenú výrobu elektrickej energie :
 - 7.2.1 modernizáciou a rekonštrukciou existujúcich zdrojov
 - 7.2.2 budovaním nových zdrojov využívaním vodnej energie
- 7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb pri zohľadnení miestnych podmienok
- 7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát

8. V oblasti odpadového hospodárstva

- 8.1 zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov a starých enviromentálnych záťaží do roku 2015 (2025)
- 8.2 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia
- 8.3 zabezpečiť lokality na výstavbu zariadení súvisiacich s triedením, recykláciou, využívaním a zneškodňovaním odpadov v obciach určených v územnom pláne
- 8.4 zneškodňovanie nevyužitých komunálnych odpadov riešiť prednostne na zabezpečených regionálnych skládkach odpadov v obciach určených v územnom pláne

9. V oblasti usporiadania územia z hľadiska hospodárskeho rozvoja

- 9.1 zamerať hospodársky rozvoj jednotlivých okresov v kraji na zvýšenie počtu pracovných príležitostí v súlade s kvalifikačnou štruktúrou obyvateľstva s cieľom znížiť vysokú mieru nezamestnanosti vo väčšine okresov kraja
- 9.2 podporovať budovanie priemyselných parkov celoštátneho významu v nasledovných sídlach:
 - 9.2.3 Martin, Sučany, Priekopa
- 9.3 podporovať budovanie priemyselných parkov regionálneho významu v nasledovných sídlach:
 - 9.3.5 Sučany
 - 9.3.6 Ružomberok

10. V oblasti telekomunikácií

10.1 zabezpečiť realizáciu hlavných a strategických cieľov stanovených v Telekomunikačných projektoch

11. V oblasti pôšt

11.2 zabezpečovať poštové služby v rámci Žilinského samosprávneho kraja regionálnymi poštovými centrami (RPC):

b) RPC Liptovský Mikuláš pre okresy : Dolný Kubín, Liptovský Mikuláš, Námestovo, Ružomberok a Tvrdošín

II. VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

1. **Stavby na sledovanie stavu životného prostredia – sieť sledovacích, dokumentačných a výskumných staníc (stanovišť) v blízkosti, resp. v areáloch nadregionálnych biocentier a biokoridorov a lokalít medzinárodného významu**

2. Dopravné stavby

2.1 Stavby cestnej dopravy:

2.1.1 diaľnica D1 v kompletnej trase, diaľničné križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie I/61 a I/18

2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 a I/14

2.2 Stavby železničnej a intermodálnej dopravy:

2.2.2 modernizácia železničnej trate č. 180 v úseku Žilina – hranica Žilinského a Prešovského kraja

3. Technická infraštruktúra

3.1 vodohospodárske stavby

3.1.2 skupinové vodovody pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou a s nimi súvisiace stavby: v.) rekonštrukcie a rozšírenia verejných vodovodov v obciach

3.1.7 revitalizácie starého koryta Váhu

3.1.9 odstraňovanie usadenín z vodných nádrží vážskej kaskády

3.4 stavby na zneškodňovanie, využívanie a spracovanie odpadov

3.4.2 stavby a zariadenia na zneškodňovanie, dotriedňovanie, kompostovanie a recykláciu odpadov

3.5 verejná vybavenosť, dopravná a technická infraštruktúra v strediskách cestovného ruchu a kúpeľníctva vymenovaných v kap. 2.9 Rekreačia, cestovný ruch a kúpeľníctvo a vyznačených v grafickej časti ZaD ÚPN VÚC ako:

3.5.2 celoštátne strediská turizmu

Na uskutočnenie verejnoprospešných stavieb je možné podľa § 108 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení ostatných zákonov a nálezů Ústavného súdu SR č. 217/2002 Z.z. pozemky, stavby a práva k nim vyvlastniť alebo vlastnícke práva k pozemkom a stavbám obmedziť.

C) ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

c.1. Obyvateľstvo

Podľa posledných údajov z Obecného úradu v Kraľovanoch k 31.01.2013 žilo v obci 452 obyvateľov. Pri katastrálnej výmere 1880,8152 ha na 1 km² pripadlo 24,03 obyvateľov. Táto hustota v porovnaní s

vybranými údajmi mestskej a obecnej štatistiky stav k 21.05.2013 je o hodne menšia ako okresu DolnýKubín 80,35 obyv./ 1 km² a taktiež Žilinského kraja 101,2 obyv./1 km².

Počet a zloženie obyvateľstva k 21.05.2013 (ŠODB, 21.05.2011):

obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov		
	spolu	muži	ženy
Kraľovany (č. 509744)	458	227	231

Z vekových údajov k zloženiu obyvateľstva k 31.01.2013 žilo v obci 458 obyvateľov, z toho 227 mužov a 231 žien. Percentuálny podiel žien predstavuje 50,44% a mužov 49,56 % čo je skoro vyrovnaný stav. V porovnaní z údajmi zo ŠODB 26.05.2001 (stav obyvateľstva 469) a k 31.12.2010 (stav obyvateľstva 462) je v obci pokles obyvateľov za obdobie 10-tich rokov o 7 obyvateľov. Za posledné 2 roky sa situácia trochu zhoršila, nakoľko v porovnaní s rokom 2001 došlo k poklesu obyvateľstva v roku 2011 o 16 obyvateľov (stav obyvateľstva 453) a v roku 2012 o 15 obyvateľov (stav obyvateľstva 454). Takže skôr na týchto posledných 2 rokoch vidieť, že obyvateľov ubudlo viac ako dvojnásobne v porovnaní s 10-timi rokmi dozadu.

Obec	Veková štruktúra obyvateľov					
	0-14	15-29	30-39	40-44	45-49	50-54
Kraľovany						
muži	35	52	26	15	22	14
ženy	33	58	30	10	23	11
spolu	68	110	56	25	45	25
%	14,85%	24,02%	12,22%	5,46%	9,83%	5,46%

Z celkového počtu 458 obyvateľov a delenia podľa vekovej štruktúry je 68 obyvateľov (14,85%) vo veku 0-14 rokov, 110 obyvateľov (24,02%) vo veku 15-29 rokov, 56 obyvateľov (12,22%) vo veku 30-39 rokov, 25 obyvateľov (5,46%) vo veku 40-44 rokov, 45 obyvateľov (9,83%) vo veku 45-49 rokov, 25 obyvateľov (5,46%) vo veku 50-54 rokov.

Najviac je v obci 30-ročných obyvateľov, následne za 10 rokov ich počet klesne na úroveň 56 čo je pokles až o 50,91% a za nasledujúcich 10 rokov narastie o 14 obyvateľov. Podľa vekového zloženia k 31.12.2011 bolo v obci evidovaných 79 obyvateľov (43 mužov, 36 žien) od veku od 55-69 rokov, od 70-79 rokov 29 obyvateľov (14 mužov, 15 žien), od 80-84 rokov 13 obyvateľov (5 mužov, 8 žien), od 85-89 rokov 5 obyvateľov (1 muž, 4 ženy) a najstaršia bola 1 žena vo veku od 90-94 rokov.

Obec	Veková štruktúra obyvateľov					
	0-15	15-29	30-49	50-64	65-84	84-viac
Kraľovany						
	predproduktívny	produktívny			poproduktívny	
muži	35	52	62	49	26	2
ženy	33	56	63	34	37	4
spolu	68	108	125	83	63	8
455	68	316			71	

Index vitality = Počet obyvateľov v predproduktívnom veku : počet obyvateľov v poproduktívnom veku . 100 = 68 : 71 . 100 = 95,77

Na základe výpočtu indexu vitality je zrejmé, že obec má regresívny typ populácie, ktorá nie je schopná narastať prirodzenou menou.

Historický vývoj počtu obyvateľov

Z dávnej histórie vzniku sa obec prvý krát spomínala v roku 1363 s pomenovaním Kralowenen ako poddanská obec Oravského panstva. Populačne postupne rástla v sledovanom období 185 rokov, pričom pokles obyvateľstva zapríčinila cholera v roku 1873 a vysťahovalectvo za prácou v rokoch 1880 – 1890. V nasledujúcich rokoch sa stav obyvateľstva navyšoval po období 1930-1940, kedy došlo k poklesu obyvateľstva o 62. Najvyšší počet obyvateľov 703 obec dosiahla v roku 1961 a od roku 1970 postupne z roka na rok klesá až doteraz. Najvyšší pokles obyvateľstva a žo101 obyvateľov bol v rokoch 1970 až 1980.

Vývoj počtu obyvateľov (ŠODB,26.05.2001):

rok	počet obyvateľov	rok	počet obyvateľov
1828	416	1950	642
1869	488	1961	703
1870	486	1970	678
1880	446	1980	577
1890	429	1991	495
1900	507	2001	469
1910	550	2010	462
1921	554	2011	458
1930	669	01.2013	452
1940	607	31.12.2018	432

c.2. Ekonomická aktivita a obchádzka za prácou

Ekonomická aktivita obyvateľstva je ovplyvnená vekovou štruktúrou, počtom nezaopatrených detí a v posledných rokoch aj rozvojom podnikateľských areálov v susedných okresoch, regióne a pod. Podľa ŠODB 21.05.2011 bolo v obci zo 458 obyvateľov 216 ekonomicky aktívnych (47,16%). Počet nezamestnaných podľa toho sčítania bol 26 obyvateľov (12,04%) z ekonomicky aktívnych. Za 10 rokov sa situácia trochu zmenila k lepšiemu, pretože počet nezamestnaných k 26.05.2001 bol 29 (14,15%) z 205 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Do budúcnosti by bolo najlepšie keby sa počet nezamestnaných priblížil k prirodzenej miere nezamestnanosti 4 až 5%.

Ekonomická aktivita obyvateľstva (ŠODB,21.05.2011):

Obec Kral'ovany	Ekonomická aktivita
pracujúci(okrem dôchodcov)	181
osoby na rodičovskej dovolenke	12
nezamestnaní	26
študenti stredných škôl	31
študenti vysokých škôl	12
dôchodcovia	97
deti do16 rokov (narodení po 20.05.1995)	78
nezistená	10
ekonomicky aktívnych spolu	216

Najviac ekonomicko-aktívnych obyvateľov rozdelených podľa odvetví národného hospodárstva v zmysle ŠODB z 26.05.2001 je v doprave, skladovaní a spojoch 58 (28,29%) a zhruba o 1/2 menej v priemyselnej výrobe 31 (15,12%). Potom nasleduje 19 obyvateľov (9,27%) pracujúcich vo veľkoobchode, maloobchode, oprave motorových vozidiel, motocyklov a spotrebného tovaru a 12 obyvateľov (5,85%) pracujúcich v lesníctve, ťažba dreva a pridružené služby.

Keďže sa jedná o malú obec, nie je priamo v obci vytvorený dostatočný počet pracovných miest. Najviac ľudí je zamestnaných na železničnej stanici Kral'ovany (cca 50 pracovných miest), len väčšina z nich nie je priamo z obce. Obec má výhodnú polohu v tom, že leží na križovatke dopravných a železničných tratí a preto obyvatelia, ktorí chcú musia dochádzať za prácou majú dobrú dopravnú dostupnosť do Ružomberka, Dolného Kubína, Martina, prípadne aj Žiliny.

Návrh

Vzhľadom na priestorové možnosti obce, disponibilné pozemky a všetky limity je len malý predpoklad na výrazný rozvoj pracovných príležitostí. Pre mladých obyvateľov obce bude stále potreba zamestnanosti riešená mimo kataster. Perspektívnym zámerom sa javí dobudovanie SRT v osade Rieka, ale tu bude využiteľný potenciál pracovných síl hlavne sezónnym spôsobom. Rozvoj zamestnanosti vytváraním nových pracovných príležitostí hlavne v oblasti rekreácie a cestovného ruchu, lesníctva a výroby nevyžadujúcej priestorové nároky a nároky na dopravnú obsluhu. Tento cieľ sa dá dosiahnuť hlavne podporovaním výrobných sféry, agroturistiky a rekreácie nasledovne:

- podporovať ekologickú výrobu akéhokoľvek druhu,

- podporiť vznik drobných prevádzok výrobných služieb, oživenie remeselnej a tradičnej výroby aj formou agroturistiky
- vytvoriť predpoklady pre rozvoj športu rekreácie a cestovného ruchu,
- v rámci rozvoja cestovného ruchu podporovať ubytovanie v penziónoch a v súkromí.

c.3. Domový a bytový fond

V obci Kraľovany prevláda forma tradičnej zástavby izolovaných rodinných domov, ktorú dopĺňajú 3 bytové domy z 80.rokov.

Vývoj bytového a domového fondu (ŠODB,21.05.2011):

Ukazovateľ	počet
Domový fond spolu	149
z toho trvalo obývané domy:	112
- v rodinných domoch	102
- v bytových domoch	3
- iné	3
neobývané domy:	34
- z dôvodu zmeny vlastníkov	6
- z toho určené na rekreáciu	16
- nespôsobilé na bývanie	8
- iných dôvodov	4
s nezistenou obývanosťou:	3
bytový fond spolu	167
trvale obývané byty	132
- vlastné byty v bytových domoch	28
- byty vo vlastných rodinných domoch	88
- iné	7
neobývané byty:	34
- dôvodu zmeny vlastníkov	11
- toho určené na rekreáciu	14
- nespôsobilé na bývanie	8
- z iných dôvodov	1
s nezistenou obývanosťou	1

Údaje v tabuľke poukazujú na posledný stav. Pre porovnanie so ŠODB k 26.05.2001 bolo v obci evidovaných 150 domov. Z toho bolo trvale obývaných domov 118 a neobývaných domov 32. Z trvale obývaných domov bolo 111 rodinných, 4 bytové domy a 3 ostatné budovy. Počet bytov spolu bol 167 a z toho bolo 135 trvale obývaných bytov.

Z porovnania vyplýva, že sa počet domov ani bytov medzi rokmi 2001 a 2011 skoro nelíši a svedčí to o stagnácii výstavby v obci. Dochádza k úbytku trvale obývaných domov (bytov). Tento trend je pre obec veľmi nepriaznivý a vytvára potrebu stabilizácie jednak obyvateľstva, vytvorenie rozvojových možností a priaznivého prostredia pre bývanie.

c.4. Predpokladaný vývoj obyvateľov v obci Kraľovany do 2029 (2030)

Vývoj počtu obyvateľov v rokoch 1991 – 2013 podľa údajov k 1.1.jednotlivých rokov :

Rok / ukazovateľ	1991	2001	2010	2011	2013	2029
Počet obyvateľov	495	469	462	458	452	421
Prírastok / úbytok	-	-26	-7	-6	-6	-31
Index rastu %	100	94,74	93,33	92,25	91,31	85,05/

V sledovanom období od roku 1991 až do roku 2013 počet obyvateľov klesal. Za obdobie 22 rokov sa celkový počet obyvateľov klesol o 8,69 %, čo v absolútnej hodnote predstavuje pokles o 43 obyvateľov, pričom priemerný ročný úbytok predstavoval hodnotu 1,95 osoby.

Tento nepriaznivý vývoj je spôsobený predovšetkým v dôsledku výrazných limitov rozvoja bývania (NP Malá Fatra, tok Váhu a Oravy, železnica, predpokladaná diaľnica, cesta I/18) a chýbajúca technická infraštruktúra (plyn).

Predpokladaný počet obyvateľov v obci Kraľovany v roku 2029 (2030) a 2039 (2040)

PO rok 2013	PO rok 2029			PO rok 2039		
452	Prírodnou u menou	Migráciu	Prírastok/ úbytok spolu	Prírodnou u menou	Migráciu	Prírastok/ úbytok spolu
Prírastok / úbytok	-31	64	33	-15	40	25
Celkový počet obyvateľov	485			500		
Index rastu %	97,97%			100,01%		

V súlade s doterajším demografickým vývojom pri nulovej migrácii je možné predpokladať, že v roku 2029 (2030) bude mať obec Kraľovany cca 421 obyvateľov.

Predpokladáme, že v prípade vytvorenia priaznivých podmienok pre výstavbu rodinných domov a dobudovania technickej infraštruktúry môže dôjsť vďaka migrácii do obce k oživeniu demografickej štruktúry. Medziročný rast počtu obyvateľov migráciou by mal byť minimálne 4 osoby na rok. Okolo roku 2029 by v prípade tejto migrácie mala mať obec Kraľovany 485 obyvateľov čo predstavuje index rastu cca 97,97%. Okolo roku 2039 by mala mať obec Kraľovany 500 obyvateľov čo predstavuje index rastu cca 100,01%. Či sa splnia projektované predpoklady bude závislé na množstve faktorov, ktorých váhu a dôsledky je ťažké predvídať. O mnohom môže rozhodnúť vedenie diaľnice D1 (či pôjde v plánovanej trase), modernizácia železnice, ukončenie ťažby v lome Kraľovany II a iné.

c.5. Bytový fond:

Vývoj bytového fondu v obci sa vyvíja v závislosti od podmienok súvisiacich s vývojom počtu obyvateľstva, miestnymi zvykmi a ekonomickou aktivitou obyvateľstva.

Návrh

Nárast počtu domov a bytov je možné dosiahnuť

- prestavbou a modernizáciou súčasných bytov,
- regeneráciou, resp. prestavbou v súčasnosti neobývaných priestorov,
- novou výstavbou vo forme intenzifikácie súčasnej obytnej štruktúry,
- súbežnou výstavbou mimo zastavaného územia obce.
- vo výrobe je potrebné doceliť rovnováhu medzi fyzickým (investíciami do technológií) a ľudským potenciálom (pracovnými zdrojmi),

Prognózovaný vývoj obyvateľov, domov a bytov v obci Kraľovany do roku 2029 (2039)

Podľa sčítania obyvateľstva, bytov a domov v r. 2011 bolo v obci 149 domov, z toho 112 trvalo obývaných a 34 neobývaných. Z uvedeného počtu neobývaných domov bolo **14 určených na rekreáciu**. Z celkového počtu **167** bytov v obci bolo **88** bytov v rodinných domoch, **28** v bytových domoch a **7** v ostatných budovách. Z celkového počtu bytov bolo **132** obývaných a **34** bytov neobývaných.

Stavebno-technický stav objektov ukazovatele bývania

Stavebno-technický stav pôvodných najstarších rodinných domov vyžaduje rekonštrukciu, ktorá sa vo väčšine prípadov postupne realizuje. Novšie rodinné domy sú v pomerne dobrom stavebno-technickom stave.

Vybavenosť bytov a domácností je štandardná. Obec je elektrifikovaná, vodovod je v obci zavedený, kanalizácia je už tiež v obci začatá aj spolu s vybudovanou ČOV a čerpacou stanicou pred ňou. Zatiaľ skončila pred Obecným úradom, ale projekt je už spracovaný na ďalšie územie v obci. Takže časom sa dobuduje aj to. Osada Rieka je tiež elektrifikovaná, má vodovod a kanalizácia zatiaľ chýba. Ale už je vypracovaný projekt na odkanalizovanie susednej obce Šútovo a časom sa dotiahne vetva splaškovej kanalizácie aj pre okrajové domy obce Šútovo ležiace pri katastrálnej hranici s obcou Kraľovany, kde leží osada Rieka a odtiaľ bude táto časť obce napojená. Obec zatiaľ nie je plynofikovaná a splynofikáciou sa ani do budúcnosti nepočíta.

Navrhovaný vývoj obyvateľov, domov a bytov v obci Kralovany do roku 2029 (2039)

Počet trvalo bývajúcich obyvateľov podľa údajov v r. 2011	458
Počet trvalo obývaných bytov podľa údajov v r. 2011	132
Odpad bytového fondu do r. 2029/2039	5/5
Zostatok súčasného bytového fondu v r. 2029 ..	127
Zostatok súčasného bytového fondu v r. 2039 ..	122
Potreba bytov v r. 2029 pri obložnosti 3,3 ..a počte obyvateľov 485	147
Potreba bytov v r. 2039 pri obložnosti 3,3 ..a počte obyvateľov 500	151
Potreba výstavby nových bytov do r. 2029, (prípadne úpravy exist. byt. fondu)	20
Potreba výstavby nových bytov do r. 2039, (prípadne úpravy exist. byt. fondu)	29
Skutočne navrhovaný počet bytov realizovateľných na vymedzených plochách	40

Z uvedenej tabuľky je zrejmé, že s ohľadom na predpokladaný demografický vývoj, odpad súčasného bytového fondu a potrebu zníženia obložnosti bytov navrhujeme vytvoriť podmienky pre výstavbu cca 40 bytov vo forme rodinných domov (IBV) prípadne vo forme nízkopodlažnej HBV.

Východiská pre rozvoj obce Kralovany:

- obec Kralovany je členom Euroregiónu „Tatry“, územím obce prechádzajú 2 cesty I. triedy, 2 železničné trate, zároveň je v obci železničná stanica.
- uvažovať predovšetkým o rozvoji bytového fondu hlavne pre individuálnu bytovú výstavu tvorenú rodinnými domami v spojení s možnou občianskou vybavenosťou
- počítat s obložnosťou 1 bytu pre 3,3 osoby
- pre stabilizáciu mladých rodín v obci je nutné vytvorenie územných predpokladov pre voľné stavebné pozemky
- zabezpečiť potrebu doplnkového sociálneho bývania v obci pre obyvateľov
- prírodné prostredie a blízkosť vodných plôch - malého a veľkého jazera v osade Rieka
- technická a dopravná infraštruktúra a podmienky pre rozvoj športu, rekreácie a cestovného ruchu priamo v obci,

D) ŠIRŠIE VZŤAHY A ZÁUJMOVÉ ÚZEMIE

Kralovany je obec na Slovensku v okrese Dolný Kubínom Žilinský kraj. Leží na pomedzi Oravy, Turci a Váhu. Prvá zmienka o tejto obci bola v 14. storočí. Oravou viedla spojnice medzi uhorskými banskými mestami a poľskými trhovými strediskami. Obec leží pri sútoku rieky Orava a Váh a zároveň v ľubochnianskom prielome, medzi pohoriami Malej a Veľkej Fatry. Rieka Váh delí kraloviansky priestor na dve časti. Severná časť patrí do pohoria Malej Fatry a južná časť do pohoria Veľkej Fatry.

Chotárná hranica na západe prechádza dolinou Šútovského potoka. Tu je totožná s hranicou Oravy a Turca po roklinu Tesnô, odkiaľ smeruje na severovýchod až na kótu Žebrák (1308 m.n.m.), ktorý predstavuje najvyšší bod katastra. Z tejto kóty sa stáča približne na juhovýchod a horskou rázsochou cez kóty 1136 m.n.m. a 1152 m.n.m. medzi lokalitami Vyhnaná a Žiarec, klesá do doliny Bystrička. Touto dolinou a tiež dolinou rieky Oravy a Váhu. Odtiaľ smeruje horskou dolinou až ku kóte Kopa 1187 m.n.m.. Tu sa katastrálna hranica stáča na západ a horským chrbtom cez kóty 984 m.n.m., 783 m.n.m. kóta Sokol a 616 m.n.m., sledujúc hranicu regiónov Orava a Turiec, klesá do doliny rieky Váh.

Zemský povrch kralovianskeho chotára je značne členitý, predstavuje silne členitú veľhornatinu, kde vertikálna členitosť reliéfu dosahuje viac ako 640 m, miestami aj 700 m.

d.1. Technická infraštruktúra – širšie vzťahy

d.1.1. Doprava

Cestná doprava

Komunikačný skelet nadradenej dopravy obce Kralovany tvoria :

- cesty I/18, I/70;

•cesty III/2245, III/2134.

Hromadná verejná doprava

Hromadnú dopravu osôb zabezpečuje závod SAD Lipt. Mikuláš a.s. prevádzka Ružomberok cez 14 liniek diaľkových, medzištátnych a 8 prímestských. V obci sú 2 autobusové zastávky. Jedna je umiestnená v centre obce a druhá je na začiatku osady Rieka.

Železničná doprava

Katastrálnym územím obce Kraľovany prechádza elektrifikovaná dvojkolažová železničná trať č. 180 Žilina – Košice. Súčasťou trate je aj Kraľovanský tunel. V zastavanom území obce Kraľovany sa na tejto trati nachádza železničná stanica Kraľovany. Súčasťou stanice je 8 dopravných koľají, 2 manipulačné a 1 ostatná. Zo železničnej trate č. 180 odbočuje jednokoľajová železničná trať č. 181 Kraľovany - Trstená.

Kraľovany sú prestupnou stanicou medzi železničnými trasami na Oravu (Trstená) a východ (Košice) alebo západ (Bratislava) Slovenska. Osada Rieka je dostupná zo železničnej zastávky Šútovo.

Vo výhľade sa uvažuje s modernizáciou trate pre rýchlosť 160 km/hod., budovaním protihlukových opatrení a s prestavbou železničnej stanice Kraľovany.

Cyklistická doprava

V zmysle projektovej dokumentácie Budovanie cyklotrás na území Žilinského bamosprávneho kraja je potrebné zabezpečiť pre vytvorenie univerzálnej kostrovej siete územnú rezervu pre Vážsku cyklomagistrálu (úsek č. 5 Krpel'any - Stankovany), pre Zázrivsko -Oravskú cyklomagistrálu (úsek č. 47 Kraľovany - Párnica) a cyklotrasu č. 40 Kraľovany _osada Rieka -Šútovské vodopády.

Letecká doprava

Najbližšie letisko sa nachádza v Žiline a Ružomberku.

d.1.2. Vodné hospodárstvo

Zásobovanie vodou

Centrum obce a okolie spadá pod Oravskú vodárenskú spoločnosť, a.s. so sídlom v Dolnom Kubíne. Samostatná osada Rieka v západnej časti k.ú. spadá pod Turčiansku vodárenskú spoločnosť, a.s. so sídlom v Martine. Zásobovanie centra obce s okolím je cez miestny vodovod zvodného zdroja „Pod kopou 1 až 5“ umiestneného vJV časti k.ú. v blízkosti katastrálnej hranice s obcou Stankovany. Osada Rieka je napojená na vodovod v obci Šútovo, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Martin. V katastri obce Šútovo sú 2 vodné zdroje a to „Furandovo“ a „Príslop“.

Odkanalizovanie

V centrálnej časti obce je zrealizovaná gravitačná kanalizačná stoka (PVC DN 300), vedená v ceste III/2245 z ČOV na dolnom konci obce až pred viacúčelovú bodovu (obecný úrad.) Kapacita ČOV je do 500 EO. Osada Rieka nie je odkanalizovaná.

d.1.3. Elektrická energia

Riešené územie obce Kraľovany je zásobované elektrickou energiou z rozvodne ŽSR Kraľovany, odkiaľ sú vedené 3 vedenia VN 22 kV. Jedna linka č. 210 smeruje na západ popri koryte Váhu k spodnej časti osady Rieka až do rozvodne vo Vrútkach a ďalšie 2 linky smerujú na východ, pričom z linky č. 243 je zásobovaná obec (smeruje do rozvodne v Liskovej), a linka č. 238 smeruje už na sever až k vedeniu VVN 2x110 kV č. 7735 až do rozvodne Mokrad- Jedna vetva smeruje k trafostanici TS8 Kraľovany –Bystrička.

V katastri obce Kraľovany je v súčasnosti 7 trafostaníc (TS1 – TS7) s príkonmi od 50kVA do 400kVA. Posledná leží v k.ú. Párnica TS8 a slúži pre dobývací priestor v lokalite Bystrička. Súčasný stav zásobovania elektrickou energiou je vyhovujúci.

d.1.4. Zásobovanie teplom

V obci Kraľovany je realizované decentralizované zásobovanie teplom (DZT), z vlastných alebo združených zdrojov tepla. Vykurovanie v prevažnej miere je na pevne palivo (drevo, uhlie). Ako doplnkové palivo je použitý kvapalný plyn propán-bután. V bytovej zástavbe sú použité malo objemové plynové fľaše. Časť rodinných domov je vykurovaná elektricky.

d.1.5. Plyn

Obec Kraľovany nie je plynofikovaná. Najbližšie plynofikované obce k nami riešenej obci sú z okresu Dolný Kubín – Párnica, Žaškov, z okresu Martin – Šútovo. Žiaľ vrámci realizácie nových plynárenských zariadení sa neuvažuje s rozširovaním plynovodov smerom bližšie k obci Kraľovany, takže s plynofikáciou obce nepočítame.

d.1.6. Poštové služby

Pošta sa nachádza vo viacúčelovej budove na jej prízemí. Dispozične sa jedná o jednu miestnosť kde je zamestnaná 1 pracovníčka.

d.1.7. Telekomunikácie a diaľkové káble

V obci je postavený telekomunikačný vysielač patriaci Slovak Telekom a.s. takže príjem signálov pre obyvateľov obce je vyhovujúci.

Rozhlasová ústredňa miestneho rozhlasu je umiestnená v priestoroch centra obce – vo viacúčelovej budove (obecný úrad).

V riešenom území je v prevádzke trasa diaľkových optických káblov (DOK) a metalického kábla (DKM) v smere Ružomberok – Kraľovany – Martin, ktoré sú v správe Slovak Telekom (ST), a.s. a Slovenských Elektrární, a.s., Trenčín (VET). Jedna odbočka optického kábla je ukončená v telekomunikačnej ústredni na železničnej stanici Kraľovany. Vrámci navrhovanej trasy diaľnice D1 Turany – Hubová sa uvažuje o prekládke optických aj metalického kábla v časti navrhovanej mimoúrovňovej križovatky na začiatku k.ú. obce.

V osade Rieka sa dôjde pravdepodobne k zmene trasovania optických káblov a miestneho nadzemného telefónneho rozvodu v súvislosti s výstavbou diaľnice. Miestny telefónny kábel vedený vzduchom bude zakopaný do zeme.

E) NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA

e.1. Stav

Zastavané územie obce pozostáva z dvoch samostatných častí – centrum obce so železničnou stanicou a zástavbou rodinných domov vrátane športového areálu za cestou I/18 a osada Rieka so zástavbou rodinných domov, dobývacím priestorom lomového kameňa a jazerami využitelnými na rekreáciu.

Zastavané územie obce Kraľovany vznikalo postupne v priestore ohraničenom zo severu telesom železničnej trate č. 180 Žilina – Košice, z juhu poloblúkom toku rieky Váh.

Poloblúk rieky kopíruje cesta I/18 Ružomberok – Žilina. V miestach, kde sa odkláňa trasa cesty od rieky na východe je vybudovaný rozsiahly športový areál TJ Lokomotíva SEZ Kraľovany a v časti medzi mostami je voľná plocha nelesnej stromovej a krovinnej vegetácie.

Urbanistickú štruktúru obce Kraľovany tvoria rodinné domy jedno a dvojpodlažné radené pozdĺž komunikácii a doplnené väčšími objektami s centre obce. Južnú časť zastavaného územia tangujúcu cestu I/18 tvoria voľné plochy záhrad (lokality „Dolné a Horné pole“) Terén zastavaného územia je rovinný bez výrazných prevýšení. Prírodný sklon terénu kopíruje tok rieky Váh a postupné pozvoľné stúpanie k južným svahom Malej Fatry. Dominantu v území tvorí evanjelický kostol, budova železničnej stanice a viacúčelová budova (OÚ, pošta).

Zastavané územie osady Rieka je vzdialené od centra obce cca 2-2,5 km. Príjazd k nemu je možný po ceste I/18. Toto územie susedí katastrom obce Šútovo. Výrazným prvkom sú dve umelé jazera vzniknuté po ťažbe v dobývacom priestore Kraľovany II. Urbanistickú štruktúru tvoria riedko rozmiestnené rodinné domy jedno a dvojpodlažné radené pozdĺž komunikácie do Šútova a doplnené väčšími objektami pôvodne využívanými pre ťažbu a niekoľkými provizórnymi stavbami využívanými sezónne pre rekreačné účely. Dominantu v území tvorí motorest Rieka.

e.2. Urbanistická kompozícia:

Hlavnú kompozičnú os obce tvorí cesta III/2245 napojená na cestu I/18 vo východnej a západnej časti obce. V osade Rieka tvorí hlavnú kompozičnú os cesta III/2134

Vedľajšie kompozičné osi tvoria:

- hlavná obslužná komunikácia, ktorá sa v centre obce napája na cestu III/2245 a pokračuje do hornej časti obce v línii železničnej trate č. 180 s otočením k bytovému domu pri ceste I/70
- komunikácia vedená k rušňovému depu
- v osade Rieka tvoria vedľajšie kompozičné osi obslužné komunikácie vedené k veľkému a malému

e.3. Pokyny so Zadania pre vypracovanie ÚPN O Kral'ovany

- zohľadniť rozvojové tendencie obce v kvantitatívnom aj v priestorovom vyjadrení (tempo rastu obyvateľov, potreba bytov, spôsob parcelácie, zástavby, vytvorenie obytných ulíc) a zároveň v nenásilnom a postupnom pretváraní jej vnútra (s využitím jestvujúcej štruktúry zástavby)
- voľná plocha záhrad lokality Dolné a Horné pole sú potenciálne určené pre obytnú zástavbu
- voľné územie po dokončení ťažby je vhodné využiť pre rekreačné účely
- za administratívno-správne, kultúrno – spoločenské a obchodné centrum (hlavný ťažiskový priestor) považovať časť obce okolo viacúčelovej budovy s pokračovaním pred železničnú stanicu Kral'ovany, nakoľko dostupnosť k nemu je zhruba rovnaká z dolného i horného konca obce
- za športovo – rekreačné centrum obce považovať pomerne veľký a komplexne dobudovaný športový areál nachádzajúci sa v JV časti z.ú. obce, medzi pravým brehom Váhu a cestou I/18, do budúcnosti počítajúc aj s jeho rozšírením na voľné plochy niekdajšieho futbalového ihriska do JZ častí s dostatočnými parkovacími plochami, prípadnými službami
- v osade Rieka dobudovať samostatné stredisko rekreácie a turizmu (SRT) medzi veľkým a malým jazerom po ukončení ťažby v dobývacom priestore Kral'ovany II, príjazd do strediska riešiť z cesty III/2134 s dostatočným množstvom parkovacích miest, s potrebnou vybavenosťou (obchod, služby)
- rešpektovať pôdorysne kompaktný tvar z.ú. centra obce s okolím silne limitovaný zo severu trasou železničnej trate č. 180 Žilina – Košice a v smere východ – juh – západ oblúk v línii ciest I/18, I/70 a pravým brehom koryta Váhu v smere na východ - juh
- rešpektovať zástavbu tvoriacu v najväčšej miere 1–2 podlažnými rodinnými domami ukončenými sedlovými strechami, štítom orientovanými do ulice, v zadnej časti s hospodárskymi objektmi a záhradami a neuvažovať o rozptýlenej zástavbe vo voľnej krajine
- uvažovať o revitalizácii ťažiskového centra obce nakoľko dopravné vzťahy, parkovanie, peší pohyb osôb za obchodom, službami, správou, kultúrou smerujú práve sem, ďalej uvažovať o dobudovaní verejnej parkovej zelene s možnosťou posedenia, oddychu, stretávania sa ľudí vedľa ČSPHM, na menšej ploche pri starom cintoríne, na dolnom konci obce pri ČOV, v osade Rieka pokračovať s parkovými úpravami vedľa motorestu Rieka a za plochami prvých RD
- rozšíriť plochy cintorína, nakoľko je už na cca 90% naplnený hrobovými miestami - neuvažovať o výstavbe ďalších dominant v obci
- doplnenie a skvalitnenie plôch a línii zelene s dosiahnutím celoplošného územného systému ekologickej stability, ktorý je charakterizovaný optimálnym využívaním krajiny a prírodných zdrojov – doplniť príp. upraviť, odstrániť invázne introdukované rastliny v spolupráci so ŠOP SR pozdĺž koryta rieky Váh, Orava, železničných tratí
- pri návrhu niektorých aktivít dodržiavať kritériá stanovené zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorbe krajiny v súlade so zákonom č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

e.4. Návrh

Koncepciu priestorného a funkčného usporiadania navrhujeme v zmysle zásady zoskupovania príbuzných funkcií a vytvárania ucelených funkčných zón. Táto zásada je dôležitá hlavne z hľadiska vytvárania vhodných podmienok pre jednotlivé funkčné zložky s dôrazom na bezkolízne fungovanie rôznych funkcií na malom priestore a možnosť jednoznačného definovania regulatívov funkčných zón. Bola uplatnená aj pri umiestnení rekreácie a nových plôch IBV, výroby a občianskej vybavenosti.

Bývanie navrhujeme umiestniť v koncentrovanej podobe v lokalitách Dolné a Horné pole kde sú potenciálne najvhodnejšie podmienky pre vytvorenie kvalitnej urbanistickej štruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia. Bývanie v rozptyle je možné situovať do prieluk vrámci existujúcej rodinnej zástavby a do plôch záhrad, kde to vyhovuje technickým a estetickým podmienkam.

Športový areál navrhujeme povýšiť na športovo-rekreačné centrum obce a doplniť o nové služby (ubytovanie, stravovanie) pri vytvorení odpovedajúcich parkovacích kapacít na ploche niekdajšieho futbalového ihriska

Centrum obce je potrebné revitalizovať a jasne definovať plochy pre motorovú dopravu, peší pohyb, verejnú parkovú zeleň doplnenú o mestský mobiliár. Podrobnejšie by sa touto problematikou mali zaoberať samostatné urbanistické štúdiá s cieľom konkretizovať plochy zelene, výber drevín, mobiliáru a celkové estetické dotvorenie území. Lokality, ktoré by mali byť revitalizované: okolie ČSPHM, okolie vstupu pri starom cintoríne, na dolnom konci obce pri ČOV, v osade Rieka vedľa motorestu Rieka a za plochami prvých RD

V osade Rieka v zmysle zadania je potrebné dobudovať samostatné stredisko rekreácie a turizmu (SRT) medzi veľkým a malým jazerom po ukončení ťažby v dobývacom priestore Kral'ovany II. V prípade, že diaľnica D1 sa nebude v priestore osady realizovať má tento zámer šancu na úspech. Problematika vytvorenia strediska rekreácie a turizmu vyžaduje komplexný pohľad na územie so širších súvislostí. Jediným motivačným

prvkom rekreácie v danom území sú dve jazerá, ktoré rozlohou patria k menším vodným plochám. Ich význam

Z hľadiska rekreačného potenciálu je trochu precenený. V návrhovom období do roku 2029 doporučujeme realizovať urbanistickú štúdiu, prípadne variantne riešené viaceré štúdie, ktoré by definovali limity využiteľnosti územia v priestore vymedzenom hranicou dobyvacieho priestoru, ktorý leží mimo NP Malá Fatra. Využitie územia osady Rieka navrhujeme využívať tak pre rekreáciu ako aj bývanie. Pre rekreačné využívanie je potrebné rátať s dostatočným množstvom parkovacích miest, s potrebnou vybavenosťou (obchod, služby). Stredisko SRT by malo inklinovať k voľnej forme rekreácie a cestovného ruchu so zameraním na letnú turistiku, pobyt v prírode, vidiecky turizmus, cykloturizmus. Stredisko je navrhnuté rozdeliť na dve časti, kde v jednej bude umožnená zástava rekreačných objektov, parkovanie, technická vybavenosť a v druhej budú lokalizované iba rekreačné aktivity, plochy pre pobyt pri vode, športové plochy, parková zeleň a využitie prírodných prvkov na vytvorenie estetického rekreačného prostredia. Rekreačný potenciál má aj prístav na Váhu, ktorý slúžil pre čistenie dna VD Krpeľany. Nenáročné člnkovanie, rybolov, výhliadková plavba by spestrili ponuku rekreačných služieb.

Priemysel a jeho prípadný rozvoj navrhujeme prirodzene včleniť do organizmu obce a chápať ho ako integrálnu súčasť obytnej štruktúry, pričom netreba zabúdať na potenciálne riziká a negatívne vplyvy na bývanie. Vyčlenené polohy sú najrovinatejšie a najdostupnejšie z hľadiska cestnej dopravy. Výroba je navrhnutá v miestach, ktoré sú v súčasnosti vystavené negatívnym vplyvom s dopravy.

Návrh technického vybavenie územia vychádza z potrieb navrhnutých funkcií pričom berie do úvahy aj súčasný potenciál vybavenia územia. Podmienkou pre doplnenie vybavenia bude ako vždy dostatok finančných zdrojov a investičný tlak na územie hlavne v oblasti bytovej výstavby.

Všetky navrhnuté činnosti môžu vytvárať sinergický tlak na krajinu, jej ekologickú stabilitu a jej estetický vzhľad. Preto navrhujeme pri všetkých investičných činnostiach v území mať na zreteli zásadu, aby stavby boli podriadené prostrediu do ktorého sú osádzané, zlepšovali obraz krajiny a nere realizovali sa na úkor prírodných hodnôt. Ak sa pokazí obraz krajiny, zničia prírodné hodnoty zanikne aj dôvod návštevnosti krajiny.

F) NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA

f.1. Funkčné využitie – stav

Riešené územie - kataster obce Kraľovany môžeme funkčne rozdeliť na územie s intenzívnym pôsobením človeka (Zastavané územie obce a osada Rieka) a s extenzívnym pôsobením (poľnohospodárske, vodné a lesné pozemky).

Zastavané územie obce pozostáva z dvoch samostatných častí – samotná kompaktná obec Kraľovany a osada Rieka. Vzdialenosť medzi nimi je cca 2 km.

Zastavané územie obce tvorí individuálna bytová výstavba formou izolovaných rodinných domov doplnená objektami a plochami občianskej vybavenosti sústredenými v jeho ťažisku. Výrobné a skladové funkcie sú integrované do obytnej štruktúry a nemajú negatívny dopad na životné prostredie. Rekreačno - športové aktivity sú sústredené v športovom areáli v JV časti z.ú. medzi cestou I/18 a korytom rieky Váh. Údržbu a obhospodarovanie poľnohospodárskych plôch zabezpečuje poľnohospodárske družstvo so sídlom v Párnici. Technickú vybavenosť reprezentuje rozvodňa a meniareň ŽSR. V centre obce sa nachádza železničná stanica a jedna autobusová zastávka (SAD Lipt. Mikuláš a.s., RBK).

Zastavané územie osady Rieka je využité pre bývanie (celkovo je tu postavených 12 RD) a rekreáciu (motorest Rieka, a ostatné objekty a jazerá). Pomerne veľký počet návštevníkov prichádza do územia za kúpaním a oddychom.

Územie s extenzívnym pôsobením človeka - poľnohospodárske, vodné a lesné pozemky sú využívané v zmysle platnej legislatívy. Podstatnú časť katastra obce Kraľovany tvorí Národný park (NP) Malá Fatra a ochranné pásmo (OP) NP Veľká Fatra. V časti NP platí III° ochrany prírody v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z.. V OP NP platí II° ochrany prírody

f.2. Funkčné využitie – návrh

Katastrálne územie obce Kraľovany je možné a s ohľadom na jednotlivé funkčne rozdielne priestory rozdeliť nasledovne :

A - Obytné územie (zastavané územie obce)

A1 - Obytné územie s prevahou bývania

A2 – Obytné územie s prevahou technickej vybavenosti (vrátane občianskej)

B - Rekreačné územie osady Rieka (zámer dobudovať ako stredisko rekreácie a turizmu - SRT)

C - Športovo-rekreačné územie

D - Územie nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov (trasy a koridory ciest, železníc, vodných tokov)

E - Územie voľnej prevažne poľnohospodárskej krajiny

F - Územie voľnej lesnej krajiny

V obytnom území obce (A) a na k nemu príslušných rozvojových plochách navrhujeme rozvoj funkcie bývania vrátane občianskej vybavenosti, výroby, verejnej zelene a športu. Športový areál a rozvoj cestovného ruchu a rekreácie ako doplnkovej funkcie

V rekreačnom území osady Rieka (B) navrhujeme ako hlavnú funkciu rekreáciu vo forme voľného cestovného ruchu so zameraním na letnú rekreáciu pri vode, turistiku a cykloturistiku.

Výrobu navrhujeme vo forme akceptovateľnej pre bývanie s minimálnym rušivým vplyvom na životné prostredie integrovanú do územia s označením A2. Zameranie nezávadnej výroby ponechávame na výber a kreativitu podnikateľskej sféry, pričom je nevyhnutné mať na zreteli nízku hlučnosť prevádzky, bezprašnosť a malé nároky na dopravnú obsluhu.

Vo voľnej prevažne poľnohospodárskej krajine (E) navrhujeme ako základnú funkciu poľnohospodársku výrobu zameranú na obhospodarovanie TTP a ako doplnkovú funkciu využiť územie pre rekreáciu (odpočinkové plochy, vychádzkové, cykloturistické a lyžiarske trasy pri rešpektovaní zásad ochrany prírody)

Vo voľnej lesnej krajine (F) navrhujeme ako základnú funkciu lesohospodársku činnosť a ako doplnkovú funkciu rekreačnú, zameranú na rozvoj turistických, cykloturistických a bežeckých lyžiarskych trás, pri rešpektovaní zásad ochrany prírody a existujúcej siete lesných ciest. V lesných porastoch súkromných vlastníkov, ktoré obhospodaruje Spoločenstvo urbáriátu – pozemkové spoločenstvo Kraľovany, Lesy SR, OZ Námestovo zabezpečovať naďalej odborné hospodárenie v lesoch podľa programu starostlivosti o lesy alebo výpisu z neho prostredníctvom odborného lesného hospodára v súlade s § 36 zákona č.326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov

Navrhované funkčné využitie územia a kapacitné vyjadrenie

Funkčné zložky	Počet merných jednotiek	Merná jednotka
Bývanie	40	b.j.
Rekreácia	120	lôžka
Priemysel a technická a občianska vybavenosť	35	zamestnancov

G) NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA OBČIANSKEHO VYBAVENIA, VÝROBY A REKREÁCIE

g.1. Bývanie

Prioritnou funkciou obce Kraľovany je obytná a miestnej časti Rieka perspektívne obytno-rekreačná. Podľa posledných údajov z OcÚ v r. 2014 mala obec 445 obyvateľov čo ju k malým obciam Dolnej Oravy. Pri návrhu revitalizácie obce vychádzame z predpokladu možnosti rastu obyvateľstva skôr migráciou ako prirodzenou menou obyvateľstva. V obci žije regresívny typ populácie, ktorý nie je schopný rastu. Tento fakt má viacero príčin. Ale najvýznamnejšou príčinou je oklieštenosť obce limitmi presahujúcimi miestny význam. Technické, ekologické (chránené územia) a prírodné (hlavne morfológia terénu) limity neumožňujú plošný rast.

V navrhovanej koncepcii rozvoja uvažujeme o vytvorení podmienok pre rozvoj bytovej výstavby, aby došlo k stabilizácii súčasného počtu obyvateľstva a aby príchodom nových obyvateľov do obce sa vytvorili predpoklady pre zmenu typu populácie z regresívnej na progresívnu - schopnú rásť prirodzene. Podstatou riešenia je preto vytvorenie disponibilných plôch pre výstavu nových rodinných domov, humanizácia verejných priestorov, zlepšenie stavu životného prostredia, dobudovanie technickej vybavenosti a ekonomické motivačné programy.

Priestorové možnosti rozvoja sú možné iba v existujúcich záhradách, prielukách medzi existujúcimi domami a v časti osady Rieka.

Regulatív z ÚPN VÚC ŽK 4.13.3, ktorý znie: nerozširovať existujúce a nezakladať nové urbanizované plochy v ochranných pásmach národných parkov, ktoré sú v priamej návaznosti s vlastným územím národných parkov neumožňuje využitie území nad železničnou traťou (územie NP Malá Fatra) a ani územie na ľavom brehu Váhu (OP Veľká Fatra)

V nasledujúcom období do roku 2029 je potrebné:

- regenerovať existujúci obývaný aj neobývaný bytový fond (prestavbou, modernizáciou)
- využiť prioritne voľné priestory (preluky) medzi existujúcimi rodinnými domami
- projekčne pripraviť spôsob využitia záhrad pre individuálnu bytovú výstavbu, pričom dbať na efektívnosť využitia jednak územia ako aj investičných prostriedkov - obojstranná zástavba okolo obslužných komunikácií

Navrhované rodinné a bytové domy:

Navrhované lokality a ich predpokladané kapacity bytov

lokalita	Byty			obyvatelia
	rodinné domy	bytové domy	byty spolu	
Záhrady	20	-	20	80
Preluky	5	10	15	40
osada Rieka	5	-	5	20
Spolu	30	10	40	140

Podľa sčítania obyvateľstva, bytov a domov v r. 2011 bolo v obci 149 domov, z toho 112 trvalo obývaných a 34 neobývaných. Z uvedeného počtu neobývaných domov bolo **14 určených na rekreáciu**. Z celkového počtu **167** bytov v obci bolo **88** bytov v rodinných domoch, **28** v bytových domoch a **7** v ostatných budovách. Z celkového počtu bytov bolo **132** obývaných a **34** bytov neobývaných.

Navrhovaný počet obyvateľov a bytov je iba teoretický a použitý hlavne pri koncipovaní potrieb technickej infraštruktúry. Skutočný vývoj bude determinovaný hlavne ekonomickým potenciálom obyvateľstva, demografickým vývojom a podpornými nástrojmi pre rozvoj bývania zo strany obce a štátu.

Z hľadiska urbanizácie územia nie je podstatná etapizácia výstavby, nakoľko každé štyri roky má obec povinnosť preskúmať ÚPN a aktualizovať jeho riešenie, čo môže v dostatočnom predstihu korigovať podmienky rozvoja.

g.2. Občianska vybavenosť

Občianska vybavenosť je sústredená prevažne v centre obce vo viacúčelovej budove obecného úradu a v rekonštruovaných rodinných domoch.

Samostatná osada Rieka má silnú väzbu s obcou Šútovo (susedí s katastrom). Tu je občianska vybavenosť v samostatných objektoch. Súčasťou existujúcich rodinných domov je ubytovanie preferované hlavne v letných mesiacoch.

Školstvo

V obci je materská škôlka, ktorá sídli v zrekonštruovanom 2 podlažnom rodinnom dome v centre obce skoro oproti viacúčelovej budove. V školskom roku 2012/2013 ju navštevovalo 13 detí. Sú medzi nimi nielen deti z Kraľovian, ale aj deti zo susedných obcí Stankovany, Rojkov. V záhrade za objektom sú ihriská, pieskovisko, kde je prebieha ich postupná modernizácia. Pracujú tu 4 zamestnanci.

V období do roku 2029 vyhovuje potrebám obce, vhodné je uvažovať so zateplením a modernizáciou technického vybavenia.

Základné školstvo nie je v obci zastúpené. Základná škola spolu s materskou školou bola niekedy v objekte evanjelickej fary. Deti z obce dochádzajú do základných škôl v susedných obciach.

Kultúra a osveťa

Kultúrny dom sa nachádza vo viacúčelovej budove v centre obce, kapacita sály je cca 200 miest na sedenie.

Evanjelický kostol a.v. je umiestnený na začiatku dolnej časti obce, kostol nie je vyhlásený za nehnuteľnú národnú kultúrnu pamiatku, začal sa stavať evanjelikmi z obce v roku 1912 na mieste prvej evanjelickej školy, kapacita kostola je cca 100 miest na sedenie,

V obci je Obecná knižnica umiestnená vo viacúčelovej budove na poschodí. Prevádzku zabezpečuje 1 zamestnanec. Priestory obecného úradu využívajú aj spoločenské organizácie ako: Slovenský červený kríž, Jednota dôchodcov, Poľovnícke združenie a iné záujmové združenia občanov Kraľovian.

Telovýchova a šport

V obci funguje TJ Lokomotíva SEZ Kraľovany, ktorej pre činnosť slúži športový areál v JV časti z.ú. medzi pravým brehom Váhu a cestou I/18,

Posilňovňa je v suteréne viacúčelovej budovy v centre obce, vybavená je rôznymi strojmi,

zariadeniami, otvorená je každý deň podľa potreby,

Do roku 2029 navrhujeme udržať súčasný štandard športového areálu a doplniť parkoviská, ubytovacie a stravovacie zariadenia, prípadne aj iné relaxačné vybavenie.

Zdravotníctvo

V obci je zastúpená zdravotná starostlivosť vo forme ambulancie všeobecného lekára. Služby poskytuje dochádzajúci všeobecný lekár so sestričkou. V prípade potreby je stála ambulancia v susednej obci Párnica a v Dolnom Kubíne.

Záchranná služba Falk a.s. – sídli v obci v samostatnom objekte a poskytuje záchrannú zdravotnú službu rýchlej lekárskej a zdravotnej pomoci (tel. číslo 112).

Do roku 2029 navrhujeme udržať súčasný štandard zdravotníckych služieb, prípadne vylepšiť materiálne vybavenie ambulancií.

Sociálna starostlivosť

V obci nie je zastúpené zariadenie sociálnych služieb. Vzhľadom na demografický stav obce odporúčame po roku 2029 sa zaoberať vybudovaním zariadenia sociálnych služieb s kapacitou cca 20 miest.

Maloobchod

Existujúce potravinové prevádzky:

- Potraviny, Predajňa syrových výrobkov, Sezónny predaj v osade Rieka - aktívny v letných mesiacoch od júna do konca augusta,

Existujúce nepotravinové prevádzky:

- Čerpacia stanica pohonných hmôt

Návrh

Do roku 2029 ponechávame rozvoj maloobchodnej siete na podnikateľskej sfére, ktorá bude odrážať potreby obyvateľstva viac ako akýkoľvek návrh ÚPN. Navrhujeme aby maloobchodná sieť ostala koncentrovaná v ústredí obce, prípadne v miestnej časti Rieka.

Stravovanie a ubytovanie

Oblasť verejného stravovania je zastúpená Motorestom Rieka a verejné ubytovanie reprezentuje Penzión Rosnička, Sociálna budova v športovom areáli a Sociálna budova obce.

Hostinec Pod Kopou „Naša krčma“

Návrh

Pre skvalitnenie poskytovaných služieb v oblasti ubytovania a stravovania navrhujeme dobudovať do roku 2029 niekoľko zariadení v lokalitách uvedených v nasledujúcej tabuľke.

lokalita	Funkčné využitie	Merné jednotky	
		lôžka	stoličky
Obec	rodinné domy pre rekreačné účely a OV	40	60
Športový areál	športové plochy, ubytovanie, reštaurácia	40	60
Osada Rieka	rekreačné plochy, ubytovanie, reštaurácia	40	60
Spolu		120	180

Celkový počet lôžok sa zvýši o cca **120** a počet stoličiek o cca **180**.

Služby

Prevádzka Pošty sa nachádza vo viacúčelovej budove na prízemí a jej chod zabezpečuje jeden pracovník. Prevádzka postačuje pre potreby obce do roku 2029.

Obec má vlastný cintorín s Domom smútku. Nemá dostatočné parkovacie kapacity pre osobné motorové vozidlá. Do roku 2029 navrhujeme vytvoriť priestorovú rezervu pre rozšírenie cintorína a obslužných parkovacích plôch.

V oblasti ochrany pred požiarom je v obci zastúpená Hasičská zbrojnica umiestnená vo viacúčelovej budove, kde sú vytvorené priestory na stretávanie, garážovanie hasičské auto, primerané materiálové vybavenie zbrojnice a výstroje. Dobrovoľný hasičský zbor má v súčasnosti 35 členov, Do roku 2029 navrhujeme udržať súčasný stav, prípadne modernizovať tak materiálnu základňu ako aj objekt viacúčelovej budovy.

Čerpacia stanica pohonných hmôt sa nachádza v centre obce.

Návrh

Do roku 2029 ponechávame rozvoj iných služieb na podnikateľskej sfére, ktorá bude odrážať potreby obyvateľstva viac ako akýkoľvek návrh ÚPN. Navrhujeme aby nové služby vznikali v polohe blízkej centru obce a v polohe rekreačných areálov.

Administratíva

V oblasti administratívy (správa a riadenie obce) je zriadený Obecný úrad vo viacúčelovej budove na poschodí, kde sú 2 miestnosti a zasadačka pre cca 60 miest na sedenie. Celý chod obce a správu a činnosti zabezpečuje 10 zamestnancov.

V oblasti cirkevnej správy je v obci Farský úrad Evanjelickej cirkvy a.v., ktorý sídli v dolnej časti obce v objekte, v ktorom bola niekedy základná škola spolu s materskou školou,

Administratívne priestory má aj Spoločenstvo urbáriátu – Pozemkové spoločenstvo Kraľovany v suteréne viacúčelovej budovy.

Do roku 2029 predpokladáme vznik nových administratívnych priestorov, ktoré vzniknú v rámci objektovej skladby výrobných a rekreačných objektov.

g.3. Návrh riešenia zariadení výroby

g.3.1. Výroba a sklady

Priamo v obci nie je vytvorených veľa pracovných miest a nesídli tu ani firmy, alebo spoločností (právnických alebo fyzických osôb), ktoré by ponúkli prácu pre pre obyvateľov obce. K existujúcim zariadeniam výroby patrí: Výroba obalov - je to menšia firma zaoberajúca sa výrobou obalov z polystyrénu. Sídli v zrekonštruovanom rodinnom dome v centre obce, príjazd k nemu je z cesty III/2245 na parkovisko pred objektom, pri križovatke spomenutej cesty s miestnou obslužnou komunikáciou vedenou k ceste I/18 má ešte jeden objekt, v ktorom sú sklady pre výrobu, zamestnané sú tu 2 osoby.

Návrh

Do roku 2029 navrhujeme vytvoriť podmienky pre rozvoj výroby v rámci zastavaného územia obce, pričom výrobu a jej prípadný rozvoj treba chápať ho ako integrálnu súčasť obytnej štruktúry. Na západnom konci zastavaného územia obce oproti ČOV navrhujeme využiť plochy pri železnici pre umiestnenie malej výrobnej prevádzky. Negatívne vplyvy na bývanie však musia byť v únosných hraniciach v zmysle legislatívnych noriem. Vyčlenená poloha je rovinatá a dobre dostupná z hľadiska cestnej dopravy.

lokality	Funkčné využitie	Zamestnanci
Obec	nezávadná výroba	10
športový areál	-	0
osada Rieka	nezávadná výroba a výrobné služby v súvislosti s rekreáciou v území	5
Spolu		15

Celková plocha určená pre výrobu v rámci zastavaného územia obce je cca 0,34 ha, čo predstavuje disponibilný priestor pre jeden malý výrobný podnik, remeselnú dielňu. V rámci osady Rieka je výroba prípustná ako súčasť areálu rekreácie, so zameraním na servis a údržbu rekreačných zariadení, prípadne aj iné komerčné činnosti a služby.

Predpokladáme, že nové výrobné prevádzky môžu zamestnávať okolo 15 zamestnancov. Plocha výroby je funkčne vymedzená iba v zastavanom území oproti ČOV, kde iné využitie nie je vhodné. V časti Rieka je vymedzená skladovacia plocha firmy Faunex s.r.o..

Záver:

Z hľadiska tvorby územného plánu je dôležité, aké dopady by výroba mohla mať na obytnú časť obce. Z tohto dôvodu navrhujeme dodržať niekoľko zásad, ktoré by mali znížiť dopady na životné prostredie:

- pri umiestňovaní výrobných a technologických zariadení nepripustiť také, ktoré by mohli mať negatívne dopady na obytné územie
- uprednostniť také výrobné prevádzky kde sa vytvoria pracovné príležitosti pre miestne obyvateľstvo
- dbať na efektívne hospodárenie v surovinovej a energetickej náročnosti výroby

- dbať na uplatňovanie environmentálne prijateľných technológií vo výrobe
- dbať zvýšenie environmentálnej bezpečnosti výroby a iné progresívne trendy
- podporovať rozvoj systémov kvality a environmentálneho manažérstva (ISO 9000 a 14000)

g.3.2. Poľnohospodárska výroba

Stav

Poľnohospodárstvo nie je rozhodujúce výrobné odvetvie, nakoľko plôch poľnohospodárskej pôdy a TPP je v k.ú. veľmi málo. V súčasnosti na území katastra obce Kraľovany hospodári Poľnohospodárske družstvo Párnica. Z celého k.ú. obhospodaruje 79,2620 ha trvalých trávnatých porastov a 11,2280 ha ornej pôdy (spolu je to 90,49 ha t.j. 95,17% z poľnohospodárskej pôdy). Zameriava sa na rastlinnú, živočíšnu výrobu a produkciu mlieka. Zvyšok je v súkromných rukách obyvateľov obce.

Návrh

V budúcom období rešpektovať súčasný stav a podporovať obhospodarovanie poľnohospodárskych pozemkov a tým údržbu kultúrnej krajiny.

g.3.3. Lesná výroba a ťažba dreva

Väčšia časť lesných porastov v smere S-J v pokračovaní na východ (v línii skoro rovnobežnej s podlhovastou hranicou k.ú.) patrí do LHC Párnica o výmere 1181,23 ha (77,19%). Lesné pozemky na celej výmere LHC Párnica za všetkých vlastníkov lesa obhospodaruje Spoločenstvo urbariátu – pozemkové spoločenstvo Kraľovany. Pás zvyšnej západnej časti k.ú. skoro v rovnobežnom smere s katastrálnou hracou patrí do LHC Jánošíkovo o výmere 349,12 ha (22,81%). V LHC Jánošíkovo hospodária na lesných pozemkoch 2 subjekty a to: Spoločenstvo urbariátu – pozemkové spoločenstvo Kraľovany na výmere 108,08 ha a Lesy Slovenskej republiky š.p., OZ Námestovo na výmere 241,04 ha.

Návrh

V lesných porastoch do roku 2029 naďalej zabezpečovať odborné hospodárenie v zmysle programu starostlivosti o lesy (pôvodne LHP) alebo výpisu z neho prostredníctvom odborného lesného hospodára v súlade s § 36 zákona č.326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov. V rámci navrhovaných lokalít nedôjde k záberom lesných pozemkov.

g.4. Rekreačia a cestovný ruch

Stav

Pre rozvoj rekreácie a cestovného ruchu sú v riešenom území dobré prírodné podmienky. Geografická poloha a širšie územné vzťahy sú pre nárast jeho návštevnosti priaznivé. V súčasnosti je rekreačný potenciál využívaný iba čiastočne, hlavne v letných mesiacoch ako pobyt pri vode - jazerá v osade Rieka. Pre spestrenie rekreačnej ponuky môže slúžiť aj atraktívny Šútovský vodopád ležiaci v susednom katastri obce Šútovo.

Športovo-rekreačné služby zabezpečuje pre obyvateľov vonkajší športový areál patriaci obecnej TJ Lokomotíva SEZ Kraľovany. Nachádza sa tu futbalové ihrisko, tenisový kurt s antukovým povrchom, multifunkčné ihrisko, amfiteáter s tribúnou a spevneným povrchom a mantinelmi, detské ihriská a 2 altánky pre posedenie. V južnej časti areálu je sociálna budova. Ďalej je v centre obce v suteréne viacúčelovej budovy posilňovňa.

Pre cykloturistické využitie môžu slúžiť poľné a lesné cesty v súčasnosti neoznačené.

Návrh

V zmysle platného znenia ÚPN VÚC Žilinského kraja sa v osade Rieka počíta s vytvorením samostatného strediska rekreácie a turizmu SRT Rieka formou dostavby a novej výstavby s využitím lomov po ukončení ťažby (podhorský funkčný typ, celoštátneho významu) v rekreačnom krajinnom celku Krivánska Malá Fatra, v aglomerácii rekreačného útvaru č.6.14 AGL.RÚ Šútovo. Tomuto účelu odporuje vedenie diaľnice v tomto priestore, ktoré narúša tak krajinný obraz ako aj znižuje kvalitu rekreačného prostredia. Navrhujeme do roku 2029 podporovať rekreačné využitie vodných plôch - malého a veľkého jazera v osade Rieka a zapojiť okolie bývalého lomu do rekreačného využitia. Pre potreby návštevníkov je potrebné vybudovať záchytné parkovacie plochy, napojiť doplnené rekreačné objekty na technickú a dopravnú infraštruktúru vybudovať doplnkové plochy športu a rekreácie. V zimnom období vzhľadom na súčasný priebeh počasia a snehové

pomery je územie využiteľné iba na nenáročné lyžiarske bežecké trasy.

Tab.č.9/7. Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu v okrese MARTIN

Rekreačný krajinný celok	Rekreačný priestor.útvár			Funkčný		Výmera (ha)		Denná návštev. v hl. sezóne		Poznámka, spôsob rozv.
	Obec, k.ú.	ID	Druh, názov	Typ	Význ.	Stav	Návrh	Stav	Návrh	
Kriváňska Malá Fatra	Sútovo	6.14	AGL.RU Sútovo - SRTS Sútovo - SRT Rieka - ZT Pod Chlebom	II	C	90	120	700 Z	1000 L	dost. a nová výst. v SRTS Sútovo a SRT Rieky, využ. lomov po ukončení ťažby

Tabuľka použitá z ÚPN VÚC ŽSK

CMCR	= Cieľové miesto cestovného ruchu – centrum turizmu celoštátneho a vyššieho významu
SVT	= Sídlo významné pre turizmus – centrum turizmu regionálneho významu
LKM	= Miesto s liečebnými kúpeľmi – kúpele medzinárodného významu
LK	= Miesto s liečebnými kúpeľmi – kúpele regionálneho a vyššieho významu
RK	= Miesto s relaxačnými (komunálnymi) kúpeľmi – regionálneho a vyššieho významu
PRZ	= Prímestská rekreačná zóna (lesoparky, záhradkár. a chatárske osady, športové a relaxačné areály)
SRTS	= Sídlné stredisko rekreácie a turizmu (v zastavanom území a na okrajoch sídla)
SRTS(LK)	= Stredisko rekreácie a turizmu pri liečebných kúpeľoch (mimo vnútorného kúpeľného územia)
SRTS(RK)	= Stredisko rekreácie a turizmu pri relaxačných kúpeľoch
ZT	= Základňa turizmu
ZR	= Základňa rekreácie
AGL-RÚ	= Aglomerácia rekreačných útvarov

Význam:

M = Medzinárodný

C = Celoštátny

R = Regionálny (okresný)

Návštevnosť

Letná návštevnosť

V prípade SRT Rieka má význam hovoriť o letnej návštevnosti, ktorá sa predpokladá na hranici 250 osôb/deň. Víkendová návštevnosť môže výnimočne dosiahnuť až dvojnásobok tejto hodnoty. Počasie počas leta je nestále a záujem značnej časti obyvateľstva bude hlavne v teplých slnečných dňoch. V prípade vybudovania atraktívnych rekreačných služieb v SRT, ktoré nie sú viazané len na slnečné počasie môže sa tu vytvoriť rekreačný priestor s vysokým potenciálom rozvoja.

Lôžkové a stoličkové kapacity

Stav

Verejnú ubytovanie je v centre obce v penzióne Rosnička, ktorý ponúka komplexné služby ubytovania, stravovania, wellness, s finskou saunou a fitness s rôznymi prístrojmi, masážne centrum, beauty štúdio. Stravovanie je v reštauračnej časti spolu s barom a kaviarňou. Ubytovanie má kapacitu 61 lôžok. Parkovacie plochy pre 8 áut. Zamestnaných je tu 6 osôb.

Sociálna budova v športovom areáli sa nachádza v južnej časti športového areálu má kapacitu pre ubytovanie 15 osôb.

Sociálna budova obce v osade Rieka má kapacitu 22 lôžok.

Ostatné ubytovanie - v menšom množstve je roztrúsené v pár rodinných domoch po obci, kde sú zamestnaní priamo obyvatelia rodinných domov

Návrh

Rozvoj rekreácie a cestovného ruchu vytvára potrebu rozvoja stoličkových a lôžkových kapacít. Súčasný stav kapacít vyhovuje pre súčasné potreby. S predpokladaným rozvojom návštevnosti v SRT Rieka (cca 500 osôb/deň v lete) a záujmom podnikateľskej sféry využiť existujúci rekreačný potenciál sú v nasledujúcej tabuľke sumarizované existujúce a navrhované lôžkové kapacity.

Sumarizácia lôžkových kapacít obce

Názov zariadenia	stav		návrh	
	Lôžka	stoličky	Lôžka	stoličky
Penzión Rosnička	61	40		
Sociálna budova v športovom areáli	15	0		
Sociálna budova obce v osade Rieka	22	0		
Motorest	0	120		
Ubytovanie v športovom areáli			40	60
Rodinné domy pre rekreačné účely a OV			40	60
Ubytovanie v osade Rieka			40	60
Celkom	98	160	120	180

Poznámka: Skutočná využiteľnosť sa predpokladá cca 70% kapacity zariadení

Celkový počet existujúcich a navrhovaných lôžok a stoličiek sa predpokladá v roku 2029 cca **218** lôžok a **340** stoličiek.

Súmarizácia návrhu

V navrhovanom **SRT Rieka** do roku 2029 doporučujeme realizovať podporné vybavenie pre rekreáciu - OV (obchod, služby, ubytovanie - 40 lôžok) a parkovanie pre cca 50 až 80 osobných motorových vozidiel. Doplniť plochy pre športové účely ako rôzne druhy ihrísk, verejnú zeleň, upravenú pláž, oddychovo - relaxačné miesta okolo južnej až severozápadnej časti veľkého jazera. Doplniť ubytovanie v rekreačných domčekoch a časť územia vyhradiť pre možnosť kempovania. Kapacity a zaťaženie územia rekreačnými je potrebné monitorovať nakoľko územie pre rekreáciu je malé a prudký nárast navštevnosti by mohol viesť k poškodeniu ŽP. Preto pri konkrétnom riešení plôch rekreačného priestoru SRT Rieka je potrebné brať do úvahy ochranu prírody a tvorby krajiny, nakoľko územie je v blízkosti NP Malá Fatra, navrhovanej genofondovej plochy Kralovianský lom - horné jazierko, PP Kralovianský meander, aktívneho zosuvného územia nad malým i veľkým jazerom. Do územia negatívne vstupuje teleso diaľnice D1 a jeho ochranné pásmo. V súčasnosti je známe, že je presadzovaný tunelový variant vedenia diaľnice, ktorý vedie mimo katastra obce Kralovany, ale nie je ešte definitívne rozhodnuté. SRT Rieka je plošne limitované dobývacím priestorom, ktorý bude možné využiť až po ukončení činnosti a rekultivácii.

Jedným z motivačných faktorov rozvoja rekreácie môže byť aj prístav na Váhu, ktorý slúžil pre čistenie dna priehrady Krpeľany. V prípade umožnenia člňovania využitia vodných bicyklov a iných atrakcií bude potrebné zabezpečiť bezkolízne prepojenie prístavu a SRT Rieka napr. pomocou pešej lávky ponad cestu I/18.

V rámci **zastavaného územia obce Kralovany** navrhujeme pre rozvoj ubytovania využiť možnosti jestvujúceho neobývaného bytového fondu, Existujúce neobývané rodinné domy navrhujeme využiť pre účely voľného cestovného ruchu.

Športový areál TJ Lokomotíva SEZ Kralovany sa navrhuje na rozšírenie o voľné plochy niekdajšieho futbalového ihriska v JZ časti a doplnenie dostatočných parkovacích plôch. Počíta sa s prípadnými službami pre ubytovanie a stravovanie.

H) VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Zastavané územie obce je vymedzené k dátumu 1.1.1990. Vymedzenie zastavaného územia bolo prevzaté z katastrálnych máp obce.

h.1. Navrhované zastavané

Navrhované zastavané územie sa rozširuje o plochy funkčne navrhované pre bývanie, rekreáciu, občiansku vybavenosť a technickú vybavenosť.

Vymedzenie navrhovaného zastavaného územia je vo výkresovej časti

I) VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Ochranné a bezpečnostné pásma, ktoré sa dotýkajú územia obce Kralovany

	Návrh (2029)
PHO I. a II. stupňa vodných zdrojov	podľa výkresov č. 2, 6
Ochranné pásmo lesa podľa § 10 zák. č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov	50 m
Železničná vlečka	30 m (od osi koľaje)
Železničná trať	60 m (od osi koľaje)
diaľnica	100 m od osi krajného jazdného pruhu,
cesty I. triedy	50 m od osi cesty (mimo intravilánu)
cesty II. triedy	25 m od osi cesty (mimo intravilánu)
cesty III. triedy	20 m od osi cesty (mimo intravilánu)
Vodovod do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
Vodojem - pásmo hygienickej ochrany I. stupňa	oplotenie
Hlavný kanalizačný zberač nad DN 500 mm	2,5 m (od okraja potrubia)
Hlavný kanalizačný zberač do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
Čistiareň odpadových vôd	100 m kolmo na oplotenie objektu
*ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Váh	v šírke min. 10 m od brehovej čiary obojstranne, resp. od vzdušnej päty hrádze v zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (Vodný zákon)
*ostatné vodné toky	min. 5 m od brehovej čiary
VN 110 kV elektrické vedenie	15 m (od krajného vodiča)
VN 22 kV elektrické vedenie	10 m (od krajného vodiča)
elektrická stanica s napätím nad 110 kV	30,0 m kolmo na oplotenie alebo na hranicu objektu elektrickej stanice
Stožiarová trafostanica 22/ 0,4 kV	10 m (od konštrukcie)
Telekomunikačné káble	1 m
Diaľkový telekomunikačný kábel	1,5 m na obidve strany od osi trasy

Poznámka: * V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navažkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

Pásmo hygienickej ochrany (PHO) I. stupňa je územie bezprostredne priľahlé k miestu odberu pričom v PHO I. stupňa je zakázané:

- manipulácia a skladovanie ropných a chemických látok
- letecká aplikácia hnojenia lesných porastov
- akékoľvek chemické ošetrovanie lesných porastov
- holorubná forma ťažby dreva
- približovanie dreva križovaním cez potok resp. po potoku
- ukladať a skladovať akékoľvek zdroje znečistenia
- vykonávať zemné práce a práce narúšajúce pôdnu prikrývku
- vypúšťať odpadové vody

Pásmo hygienickej ochrany (PHO) II. stupňa - v tomto PHO je potrebné dodržiavať základné hygienické zásady a to predovšetkým:

- zákaz leteckej aplikácie hnojenia a chemického ošetrovania lesných porastov,
- zákaz skladovať látky, ktoré by mohli ohroziť kvalitu vody (priemyselné hnojivá, chemické prípravky na ochranu rastlín a lesa, ropné látky a pod.)

- - obmedzenie dopravy ropných a iných škodlivých a toxických látok na nevyhnutnú mieru
- - obmedzenie prieskumných a geologických prác vykonávaných kopanými sondami a vrtmi
- - zákaz výstavby objektov nesúvisiacich s hospodárením v lesoch
- - zákaz vjazdu a prejazdu vozidiel prepravujúcich náklad, ktorý môže spôsobiť znečistenie vody
- - zabezpečenie dodržiavania ustanovenia vyhlášky ML VH SSR č.23/1977 Zb. o ochrane akosti povrchových a podzemných vôd pri aplikácii pesticídov
- - zabezpečenie protieróznych opatrení na ochranu zdrojov vôd

Vymedzenie chránených území podľa osobitných predpisov

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 sa v riešenom území nachádzajú 2 veľkoplošné chránené územia. 4 maloplošné chránené územia, 5 území tvoriacich sústavu Nátura 2000. Chránené územia sa vyhlasujú na ochranu biotopov európskeho a národného významu a biotopov chránených druhov európskeho a národného významu, v ktorých platí 1. až 5. stupeň ochrany. Územné rezervy pre tieto prvky ekologickej stability vyplývajú z nadradenej územnoplánovacej dokumentácie ÚPN - VÚC Žilinského kraja a RÚSES-u okresu Dolný Kubín.

a.) veľkoplošné chránené územia

- **Národný park Malá Fatra** - platí 3° ochrany, v OP NP platí 2° ochrany
- **Národný park Veľká Fatra** - platí 3° ochrany, v OP NP platí 2° ochrany

b.) maloplošné chránené územia

- **Národná prírodná rezervácia Šrámková** - 5° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 100 m od hranice rezervácie.
- **Národná prírodná rezervácia Šútovská dolina** - 5° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 100 m od hranice rezervácie.
- **Prírodná pamiatka Kral'oviansky meander** - 4° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 60 m od hranice PP.
- **Chránený areál Rieka Orava** - 4° ochrany.

c.) územia sústavy NÁTURA 2000

- **SKUEV 0252 Malá Fatra** - sa prekrýva s NP Malá Fatra
- **SKUEV 0238 Veľká Fatra** - sleduje hranicu lesných porastov NP Veľká Fatra
- **SKUEV 0253 Váh** - sleduje tok Váhu, v niektorých menších miestach zasahuje mimo koryta
- **SKUEV 0243 Orava** - sa prekrýva s CHA Rieka Orava
- **SKCHVÚ 013 Malá Fatra** - chránené vtáčie územie v Malej Fatre na území NP Malá Fatra

J) NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI A CIVILNEJ OCHRANY

j.1. Návrh riešenia záujmov obrany štátu

Územný plán obce vo svojom riešení zachováva objekt obrannej infraštruktúry Brod Kral'ovany a súvisiace prístupové cesty a premostenia. Akékoľvek územné a stavebné aktivity v obci je potrebné vopred zaslať na posúdenie Agentúre správy majetku MO SR, Detašované pracovisko Stred, ČSA 7, 974 31 Banská Bystrica. Z hľadiska potreby zabezpečenia obrany štátu je zároveň nutné zabezpečiť trvalú priechodnosť ciest I/18 a I/70 tak, aby bol umožnený pohyb motorových vozidiel i vojenskej techniky v prípade mimoriadnych udalostí v oboch smeroch.“

V riešenom území obce Kral'ovany (jej dotknutých častí) je nutné prihliadať na všetky aspekty akýchkoľvek zásahov do územnoplánovacej dokumentácie s možným vplyvom na dislokáciu a činnosť OS SR, najmä na priestory, objekty dislokácie jednotiek OS SR, ich bezpečnostné pásma a prvkov obrannej infraštruktúry.

j.2. Návrh riešenia protipožiarnej ochrany

Stálu hasičskú službu v prípade požiarov zabezpečuje Hasičský a záchranný zbor MV SR Dolný Kubín v dostupnosti do 15 min. V centre obce Kral'ovany sa nachádza hasičská zbrojnica. Jej súčasťou je garáž pre hasičské auto, primerané materiálové vybavenie hasičskej výzbroje a výstroje. V obci sú dve družstvá dobrovoľného hasičského zboru - muži a ženy (35 členov v súčasnosti). Dobrovoľný hasičský zbor vznikol v roku 1925 v tom čase mal 21 členov.

V záujme ochrany majetku obyvateľov obce je prvoradá rešpektovať požiadavky protipožiarienej bezpečnosti vyplývajúce z platných predpisov na úseku ochrany pred požiarmi podľa § 4 písm. q/ zákona NR SR číslo 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi v znení neskorších predpisov a § 37 ods. l, písm. b/ vyhlášky Ministerstva vnútra Slovenskej republiky číslo 121/2002 Z.z. o požiarnej prevencii v znení neskorších predpisov

V obci je verejná vodovodná sieť s protipožiarnymi hydrantmi. Kapacita vodojemu je dimenzovaná aj na účely protipožiarienej ochrany.

V rámci navrhovaných rozvojových plôch sa navrhuje využívať vodu na hasenie prípadných požiari z miestnej verejnej vodovodnej siete - vybudovaním uličných rozvodov vybavených vonkajšími podzemnými požiarnymi hydrantmi v súlade so zákonom č. 314/2001 Z.z. o ochrane pred požiarmi a súvisiacimi predpismi. Prípadne je možné využiť na tento účel i odber povrchovej vody z vodných tokov, jazier (hlavne v osade Rieka) pretekajúcich resp. nachádzajúcich sa v k.ú. obce.

j.3. Návrh riešenia ochrany pred povodňami

Protipovodňovú ochranu územia legislatívne zastrešuje zákon č.7/2010 Z.z. o ochrane pred povodňami. K.ú. obce Kraľovany je bez potenciálneho povodňového rizika.

Na základe predbežného hodnotenia povodňového rizika nebola na území okresu Dolný Kubín identifikovaná povodňová hrozba.

Protipovodňovú ochranu je v prípade potreby povinný zabezpečiť na vlastné náklady investor, ktorý má záujem o výstavbu v území s povodňovým rizikom. Protipovodňová ochrana nesmie negatívne ovplyvniť odtokové pomery nižšie položených úsekov vodných tokov.

Pre zníženie možností záplav v okolí korýt riek je potrebné vytvárať podmienky pre spomaľovanie odtoku povrchových vôd z územia. To znamená, že v rámci odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať retenciu dažďových vôd a ich využitie (napr. zachytávanie dažďových vôd na zavlažovanie), infiltráciu dažďových vôd, a pod.. Vody z povrchového odtoku z parkovísk osobných motorových vozidiel majú byť pred odvedením do recipientu zbavené ropných látok ako aj plávajúcich a unášaných väčších častíc.

Realizáciu opatrení v oblasti odvádzania dažďových vôd je potrebné dať do súladu so Zákonom o vodách č. 364/2004 Z.z. a NV SR č. 269/2010 Z.z.t ktorým sa ustanovujú požiadavky na dosiahnuté dobrého stavu vôd.

j.4. Návrh riešenia civilnej ochrany

Stavebnotechnické požiadavky na zariadenia civilnej ochrany – ochranné stavby je potrebné zabezpečovať v zmysle zákona č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva, v znení neskorších predpisov a Vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

V navrhovaných stavbách s väčším sústredením osôb je potrebné a zabezpečovať ukrytie zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti a ukrytie obyvateľstva obce v ochranných stavbách – úkrytoch rozdielne podľa kategorizácie územia Slovenskej republiky a pre obdobie vojny a vojnového stavu v súlade s § 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Novú výstavbu neumiestňovať do územia ohrozeného 50 ročnou resp. 100 ročnou vodou z miestnych tokov a do zosuvného územia.

Individuálnu a hromadnú bytovú výstavbu umiestňovať mimo území určených na výstavbu a prevádzkovanie priemyselných zón. V súčasnosti sú vzdialenosti medzi priemyselnými podnikmi a existujúcou obytnou zástavbou minimálne. Nakoľko sa jedná o priemysel s nízkym rizikom všeobecného ohrozenia obyvateľstva nie je dôvod pre opatrenia v oblasti CO.

Umiestnenie výstražných sirén v území je v zmysle súčasného stavu.

K) NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY

k.1. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny

Obec Kraľovany sa nachádza v juhozápadnej časti okresu Dolný Kubín. Urbanizovaný priestor je situovaný medzi dopravnými líniami a limitovaný riekami Váh a Orava. K urbanizovaným priestorom patrí aj menšia rekreačná oblasť Rieka pri k.ú. s obcou Šútovo. Značnú časť územia tvoria lesné pozemky v horskom prostredí s výrazným sklonom reliéfu (zo severnej strany svahy NP Malej Fatry a z južnej strany NP Veľkej

Fatry), ktoré nie sú vhodné na výstavbu.

V katastri obce Kraľovany je evidovaných 31 jaskýň. Všetky jaskyne patria podľa zákona č. 506/2013 Z.z. o ochrane prírody a krajiny (ďalej len „zákon“) medzi prírodné pamiatky a platia v nich osobitné podmienky ochrany podľa § 24 zákona. Jaskyne predstavujú biotopy európskeho významu Sk8 „Nesprístupnené jaskynné útvary“ s výskytom európsky a národne významných druhov. Žiadna z jaskýň nie je verejnosti voľne prístupná.

Kostra územného systému ekologickej stability v zmysle ÚPN –VÚC Žilinského kraja je nasledovná:

Okres	Prvky ekologickej siete	ID	Názov
Dolný Kubín	Jadrové územie európskeho významu		Malá Fatra (nad pravým brehom Váhu)
	Biocentrum provinciálne	3/1	Krivánska Malá Fatra (severná časť k.ú, kde sú aj obe NPR)
	Biocentrum nadregionálneho významu	3/35	Kopa – Korbelka (JV časť k.ú.)
	Biokoridory nadregionálneho významu	3/9 3/36 8/12	vodný tok Orava (terestricko hydrický) Veľká Fatra – Chočské vrchy (terestrické prepojenie BCn č. 3/35, 3/32s vodným tokom Váh) vodný tok Váh(terestricko– hydrický)
Martin	Biocentrum nadregionálneho významu	6/32	Pod Sokolom (JZ časť k.ú.)

k.1.1. Limity v území

Prírodnú líniou bariéru v území tvorí rieka Váh a čiastočne tok Oravy. Okrem týchto limitov ďalšími výraznými bariérami sú dopravné línie frekventovanej cesty I/18, I/70, železničnej trate č. 180 Bratislava – Košice a č. 181 Kraľovany -Trstená. Okrem toho sa v k.ú. nachádzajú aj málo stabilné pôdy – zosuvné územia na 6 plochách a to v časti od Váhu na J, JV v území zvanom Dolné a Horné čerťáže, Pod topolom, Spušiak (1 plocha), pokračovanie na západ tvoria územia zvané Trlište, Pred kvartierom, Lazky, Šúlkové (3 plochy), nad rušňovým depom v území Diel (1 plocha) a nad veľkým i menším jazerom v osade Rieka plocha zvaná Hradiská.

Limitom v k.ú. sú aj dobývacie priestory a to v osade Rieka sa nachádza veľký DP Kraľovany II (481-ťažba stavebného kameňa, 376 – ťažba dolomitu pre Sopúch Vladimír C a V, Oravská Poruba) a druhý menší je v SZ časti k.ú. DP Bystrička (479, ťažba stavebného kameňa pre SKELET, spol. s.r.o., DK). Vedľa prvého DP v Z časti v smere na Šútovo je ešte ložisko nevyhradeného nerastu Kraľovany I (4272, ťažba stavebného kameňa, organizácia neurčená) a druhé väčšie Kraľovany III (4035, stavebný kameň, eviduje ŠGÚDŠ, BA) je medzi časťou zvanou Diel a niekdajším lomom v JV časti k.ú. nad železničnými traťami. V časti Kraľovianskeho meandra je ešte plocha s osvedčením o výhradnom ložisku (275, vápenec ostatný, organizácia neurčená).

Severný špic k.ú. zvaný Pánsky les a zhruba ½ k.ú. pod časťou zvanou Široká dolina teda Prímotie, Páleníčky až k osade Rieka medzi jazerami a potom už len juh patrí do oblasti, kde nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a zemný plyn.

V k.ú. obce sa nachádzajú ešte staré banské diela a to v časti lomu Bystrička Halda – Bystrička na Orave, niekdajšia ťažba stavebného kameňa a v južnej časti k.ú. zvanej Siňava je staré banské dielo v línii výhradná kutba, niekdajšia ťažba Fe rudy, sanácia nie je potrebná.

k.1.2. Národná sústava chránených území – veľkoplošné chránené územia:

Podstatnú časť katastra obce Kraľovany tvorí Národný park (NP) Malá Fatra a ochranné pásmo (OP) NP Veľká Fatra. V časti NP platí III° ochrany prírody v zmysle zákona o ochrane prírody a krajiny č.543/2002 Z.z.. V OP NP platí II° ochrany prírody

Národný park Malá Fatra

Národný park Malá Fatra sa nachádza v severozápadnej časti Západných Karpát. Územie samotného národného parku zaberá krivánsku časť orografického celku Malej Fatry. V rámci karpatského oblúka je to najzápadnejší národný park a zároveň posledné západne položené územie s pomerne zachovalou karpatskou prírodou a ekosystémami, v ktorých sa ešte udržiavajú základné ekologické procesy. Toto postavenie je významné z dôvodu možného šírenia západokarpatských druhov (osobitne veľkých šeliem) do susedných území, najmä smerom na západ a severozápad, kde tieto druhy v dôsledku ľudskej činnosti ustúpili, alebo boli vyhubené.

Pestré geologické podložie a veľké rozpätie nadmorských výšok podmieňujú existenciu mozaiky rôznych foriem reliéfu, ako aj rastlinnej a živočíšnej ríše. Na relatívne malej ploche sa tak strieda veľká rôznorodosť, čo je pre Malú Fatru charakteristické a čím je výnimočná.

Jadro pohoria tvoria kryštalické horniny, väčšiu časť budujú horniny obalovej série, najmä dolomity a

vápence. V odolných horninách vápencov a dolomitov vznikol členitý reliéf s charakteristickými bralami, tiesňavami, skalnými vežami (komplex Rozsutcov, Bobôt a Sokolia, Vrátna dolina - Tiesňavy). Tento členitý reliéf ostro kontrastuje so zaobleným povrchom na ľahšie zvetrávajúcich horninách. Typickým príkladom tohto kontrastu je pre Malú Fatru ikonická panoráma bralnatého Veľkého Rozsutca a hladkého Stohu.

Výnimočnými geomorfologickými útvarmi sú Domašínsky a Kraľoviansky meander, vytvorené riekou Váh, ktorá tu tiekla už v čase vzniku pohoria a postupne sa zarezávala do dvíhajúceho sa hrebeňa Malej Fatry.

Najväčší a turistami vyhľadávaný je Šútovský vodopád s výškou 38m. V závere Vrátnej doliny sa nachádza najväčší doteraz objavený jaskynný systém v Malej Fatre. Ide o verejnosti neprístupnú Jaskyňu nad vyvíeračkou s dĺžkou 550 m. Pozoruhodná svojou výzdobou, kalcitovými drúzami, je Kryštálová jaskyňa, ktorá je taktiež verejnosti neprístupná. Najvyšším vrchom je Veľký Fatranský Kriváň s nadmorskou výškou 1709 m n. m.

V Malej Fatre zaberajú lesy takmer dve tretiny. Veľké relatívne prevýšenie a tvar reliéfu spôsobili, že na relatívne malom území je zastúpených sedem výškových vegetačných stupňov z deviatich (od dubovo-bukového, cez bukový, bukovo-jedľový, smrekovo-bukovo-jedľový, smrekový, kosodrevinový až po relikt alpínskeho stupňa). Dnešné zloženie a rozloha nezodpovedá pôvodným lesom. Pôvodná plocha lesov bola oveľa väčšia, avšak v 16. storočí, v dobe valašskej kolonizácie, sa vplyvom vyrubovania a vypaľovania lesov, za účelom rozširovania plôch pasienkov, lesnatosť znížila, najmä v oblasti hlavného hrebeňa. Činnosť človeka mala vplyv aj na zmenu drevinového zloženia. Pôvodné zmiešané lesy vo Vrátnej, Kúrskej doline a na iných miestach boli nahradené smrekovými monokultúrami. V okolí Belej a Bránice boli zmiešané lesy nahradené čistými bučinami. V súčasnosti prevládajú listnaté dreviny nad ihličnatými. V členitom teréne na skalných terasách sa nachádzajú spoločenstvá borovice lesnej, ako zvyšky v minulosti rozsiahlejších porastov. V miestach s teplejšou klímou, napr. pri Starom hrade, sa zachovali spoločenstvá kyslých dubových bučín. Je to severná hranica ich rozšírenia na Slovensku. Zachovalé pásma kosodreviny sa nachádzajú v oblasti Malého Kriváňa, Veľkého Kriváňa a Chlebu.

Bohaté geologické podložie, členitý reliéf a veľké rozpätie nadmorských výšok podnietili mimoriadne pestrý vývoj rastlinných spoločenstiev. Na území národného parku a jeho ochranného pásma bolo doteraz zistených viac ako 1100 druhov vyšších rastlín. Vyskytujú sa tu aj 4 vlastné endemity Malej Fatry - alchemilka Sojákova, alchemilka panenská, očianka stopkatá a jarabina Margittaiho. Na vápencových skalných stenách môžeme obdivovať chránené druhy ako poniklec slovenský, klinček neskorý, astra alpínska, horec Clusiov.

Charakteristickými druhmi nad hornou hranicou lesa sú vrba sieťkovaná, dryádka osemlupienková, prílbica tuhá, mliečivec alpínsky, stračia nôžka a pod. Na prechodných rašeliniskách, slatiniskách, vlhkých a podmáčaných lúčach sú bohato zastúpené ohrozené rastlinné spoločenstvá zastúpené druhmi ako napr. rosička okrúhlostá, rosička anglická, vstavač Fuchsov, vstavačovec májový, bradáčik vajcovitý, mečík strechovitý, všivec močiarny, páperníky atď.

V návaznosti na rozmanitosť biotopov sú pestré i živočíšne spoločenstvá. Z bezstavovcov môžeme spomenúť napríklad na staršie bučiny viazaného fúzača alpského.

V Národnom parku Malá Fatra a jeho ochrannom pásme je možné pozorovať viaceré stavovce bežne sa vyskytujúce v teplejších, nížinných podmienkach, ako sú užovka stromová, rosnička zelená a samozrejme i typických zástupcov horskej fauny, a to vretenicu severnú, mloka karpatského, z vtákov ľabtušku vrchovskú.

Charakteristickými pre zachované rozsiahlejšie horské biotopy sú veľké šelmy ako medveď hnedý, vlk dravý, rys ostrovid a zriedka sa vyskytujúca mačka divá, z pernatých dravcov sú to orol skalný, jastrab lesný, včelár lesný, sokol sťahovavý, sokol lastovičiar a pod. Na území národného parku a v jeho blízkom okolí hniezdi najväčšia a najmenšia európska sova výr skalný a kuvik vrabčí. Z glaciálnych reliktovej (druhy prežívajúce z minulých ľadových období) sa vyskytujú kuvik kapcavý, d'ubník trojprstý, myšovka vrchovská, piskor vrchovský atď. Zo zástupcov druhov viazaných na vodné prostredie sa vyskytuje viacero druhov, v súčasnosti už celkovo ohrozenej triedy obožživelníkov - mlok karpatský, mlok vrchovský.

Brehy vodnatejších potokov obývajú vodnare obyčajné, vzácne aj rybáriky riečne, z drobných cicavcov oba druhy dulovnic a z predátorov vydra riečna. Na lúčach a pasienkoch vo večerných a nočných hodinách môžeme často počuť volanie chrapkáča poľného

Národný park Malá Fatra - ochranné pásma

Pozdĺž východnej časti k.ú. v OP NP Malá Fatra sa nachádza chránený areál Rieka Orava (č. v štátnom zozname 1034). Stredom koryta rieky prechádza katastrálna hranica obce Kraľovany s obcou Stankovany a Žaškov. CHA bol vyhlásený v roku 1997, rozloha 865 ha, nadmorská výška 429 – 800 m.n.m., platí tu v zmysle platnej legislatívy 4. stupeň ochrany. Od roku 1998 spolu so svojimi prítokmi je zaradená medzi medzinárodné významné Ramsarské lokality pod názvom: Rieka Orava a jej prítoky. Prechádza cez k.ú. obcí Bziny, Čimhová, Dlhá nad Oravou, Dolný Kubín, Habovka, Horná Lehota, Chlebnice, Istebné, Kraľovany, Krivá, Liesek, Medzibrodie nad Oravou, Nižná, Oravská Poruba, Oravský Biely Potok, Oravský Podzámok, Párnica, Podbiel, Pribiš, Pucov, Sedliacka Dubová, Stankovany, Trstená, Tvrdošín, Veličná, Vitanová, Zázrivá, Žaškov.

Tvorí ju komplex zachovalých riečnych ekosystémov s funkciou biokoridoru nadregionálneho významu s bohatým druhovým zastúpením fauny a flóry a biotopov mnohých chránených, vzácných a

ohrozených druhov organizmov. Jedná sa o časť riečného systému podhorského charakteru v povodí Oravy na severnom Slovensku, ktorý patrí z hľadiska diverzity pôvodnej bioty, ako aj z hľadiska prirodzeného charakteru abiotických zložiek k najzachovalejším a najvýznamnejším ekosystémom svojho druhu v strednej Európe. Na rieke Orava (od Tvrdošína po ústie do Váhu) a jej prítokoch (dolné úseky Oravice, Studeného potoka, Chlebnického potoka, Pribišského potoka, Pucovského potoka)

k.1.3. Národná sústava chránených území – maloplošné chránené územia:

Súčasťou NP Malá Fatra sú 4 maloplošné chránené územia – národná prírodná rezervácia (NPR) č. 443 Šrámková, č. 446 Šútovská dolina, prírodná pamiatka (PP) č. 320 Kraloviansky meander, chránený areál (CHA) č. 1034 Rieka Orava.

Na území NPR platí V° ochrany prírody v zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. a v časti prírodná pamiatka (PP) č. 320 Kraloviansky meander a chránený areál (CHA) č. 1034 Rieka Orava platí IV° ochrany prírody.

k.1.4. Súvislá európska sústava chránených území NATURA 2000 – chránené vtáčie územia

Územie NP Malá Fatra (nad pravým brehom Váhu) je súčasťou národného zoznamu území európskeho významu s označením **SKUEV 0252** a Chráneného vtáčieho územia Malá Fatra s označením **SKCHVÚ 013**. Územie ochranného pásma NP Veľká Fatra (pod ľavým brehom Váhu) je súčasťou národného zoznamu území európskeho významu s označením **SKUEV 0238**. To isté platí pre vodný tok Váh má označenie **SKUEV0253** a vodný tok Orava **SKUEV0243**.

SKUEV 0252 Malá Fatra

Okresy: Dolný Kubín, Martin, Žilina

Katastrálne územia: Belá, Dolná Tižina, Krasňany, Istebné, Kralovany, Lipovec, Nezbudská Lúčka, Párnica, Sučany, Šútovo, Terchová, Turany, Turčianske Kľačany, Varín, Veličná, Zázrivá.

Výmera 21918,45 ha, nadmorská výška: 350-1 709 m. n.m.

Územie európskeho významu (ÚEV) Malá Fatra zaberá podcelok Krivánska Fatra, ktorý je súčasťou pohoria Malá Fatra. Pre územie je charakteristický kľukatý hlavný hrebeň s príslušnými rázsochami, ktoré oddeľujú hlboké doliny. Geologické podložie je veľmi pestré. V južnej časti pohoria vystupujú žuly a granodiority kryštálického jadra. Zvyšok územia tvoria najmä druhohorné horniny príkrovov ako vápence, dolomity, kremence a bridlice. Výrazným krajnotvorným prvkom sú pôsobivé bralné partie, z krasových foriem sú zastúpené škrapy, závrty, priepasti, kaňony, jaskyne, krasové pramene. V území bolo zistených 26 typov biotopov, 6 druhov rastlín a 29 druhov živočíchov (12 druhov bezstavovcov, 5 druhov rýb, 3 druhy obojživelníkov a 9 druhov cicavcov) európskeho významu, z toho klinček lesklý (*Dianthus nitidus*) a prilbica tuhá moravská (*Aconitum firmum* ssp. *moravicum*) sú západokarpatské rastlinné endemity a mlok karpatský (*Triturus montandoni*) karpatský živočíšny endemit. V území európskeho významu sú tieto biotopy a druhy hlavným predmetom ochrany. Jarabina Margittaiova (*Sorbus margittaiana*), očianka stopkatá (*Euphrasia stipitata*), alchemilka Sojákova (*Alchemilla sojakii*) a alchemilka panenská (*Alchemilla virginea*) sú vlastnými endemitmi Krivánskej Fatry. Územie tvorí západnú hranicu súvislého výskytu medveďa hnedého (*Ursus arctos*) a rysa ostrovida (*Lynx lynx*).

Navrhované menežmentové opatrenia

- Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)
- Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosťou pasienka) na nelesných pozemkoch
- Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody)
- Revitalizácia tokov, obnova prívodných kanálov, mŕtvych ramien za účelom zavodnenia mokraďových biotopov po dohode s obhospodarovateľom
- Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom
- Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva
- Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky
- Udržovanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť
- Usmerňovanie návštevnosti územia
- Zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu
- Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy
- Šetrné spôsoby sústredovania drevnej hmoty
- Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinelo stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek

- Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov
- Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znižovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom
- Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladáním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov
- Extenzívne prepásanie hovädzím dobytkom (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosti pasienka)
- Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jaré kosenie s následným prepášaním územia) na nelesných pozemkoch
- Odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- Odstraňovanie invázných druhov rastlín
- Odstraňovanie zámerne vysadených drevín na nelesných pozemkoch
- Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín
- Zakladanie nových brehových porastov s uplatnením pôvodných druhov drevín
- Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch

SKUEV 0238 Veľká Fatra

Okresy: Banská Bystrica, Dolný Kubín, Martin, Ružomberok, Turčianske Teplice

Katastrálne územia: Dolný Harmanec, Motyčky, Staré Hory, Turecká, Kral'ovany, Dulice, Folkušová, Belá pri Necpaloch, Blatnica, Turčianske Jaseno, Krpelany, Necpaly, Nolčovo, Podhradie nad Váhom, Sklabiňa, Sklabinský Podzámok, Turčianska Štiavnička, Záborie, Hubová, Liptovská Osada, Liptovské Revúce, Ľubochňa, Ružomberok, Stankovany, Mošovce, Rakša. Výmera 43 755,75 ha, nadmorská výška: 422-1 592 m n.m.

Veľká Fatra je jedno z najcharakteristickejších jadrových pohorí kryštálicko-druho horného pásma vnútorných Západných Karpát vo Fatransko-tatranskej oblasti s príkrovovou stavbou. Na malej ploche v severnej časti pohoria vystupuje na povrch kryštálické jadro. Sedimentárny obal prevažnej časti územia je z druho horných súvrství. Horniny krížňanského príkrovu tvoria hlavne Hôľnu Fatru s hladkými mäkkou modelovanými svahmi na menej odolných horninách, ktoré budujú aj hlavný chrbát. S hôľným reliéfom ostro kontrastuje Bralná Fatra tvorená mohutnými komplexmi tvrdých hornín chočského príkrovu (najmä vápence a dolomity) s prevahou bralného reliéfu so skalnými stenami, stupňami, bralnatými stráňami, vežami, skalnými oknami, tiesňavami a kaňonovitými dolinami. Na niektorých miestach sa vyskytujú aj menšie či väčšie vodopády, puklinové, puklinovo-erózne alebo horizontálne riečne jaskyne, previsové jaskyne a skalné previsy. Prevažná časť územia je zalesnená, na niektorých miestach sa zachovali typické komplexy človekom málo narušených lesov a pralesovité formácie. V území sa vyskytuje široká škála lesných spoločenstiev od dubovo-bukového až po kosodrevinový lesný vegetačný stupeň. Optimálny vývoj a tým aj najväčšie zastúpenie tu dosahujú bukové lesy, sčasti sú zachované rozsiahlejšie komplexy prirodzených smrečín. Reliktný charakter majú na niektorých miestach spoločenstvá kosodreviny – borovice horskej (*Pinus mugo*) a vzácne aj ostrovčeky subxerothermofilných dubín. Charakteristický je veľký prirodzený výskyt tisu obyčajného (*Taxus baccata*). Z hľadiska vývoja flóry a vegetácie zaujíma Veľká Fatra osobitné postavenie s mimoriadnou rozmanitosťou rastlín a ich spoločenstiev, s výskytom druhov z rôznych vegetačných stupňov a reliktných spoločenstiev. Celkovo prevládajú horské druhy, ale prenikajú sem aj teplomilné a na teplo náročné druhy. Početná je aj skupina endemických druhov a poddruhov. Veľká Fatra je jedným z najvýznamnejších refúgií veľkých mäsožravcov (*Carnivora*) a iných typických horských druhov živočíchov v Západných Karpatoch. Vzácne sú napr. drobné zemné cicavce, vtáky a niektoré bezstavovce, vrátane endemických a reliktných druhov.

Navrhované menežmentové opatrenia

- odstraňovanie sukcesných drevín, prípadne bylín a vyhrabávanie stariny na nelesných pozemkoch
- Spaľovanie biomasy (napr. trstiny počas zimných mesiacov)
- Odstraňovanie invázných druhov rastlín
- Ponechávanie mokradí, rašelinísk a statických vodných plôch bez výsadby drevín
- Zabezpečenie vhodných pobytových podmienok bioty po dohode s obhospodarovateľom
- Úprava a budovanie nových hniezd a hniezdnych biotopov vtáctva
- Ochrana, údržba a úprava priaznivého stavu súčasných a budovanie nových liahnísk pre obojživelníky
- Zabezpečenie ochrany obojživelníkov v období migrácie (napr. budovanie migračných zábran, transfer jedincov na reprodukčné lokality)
- Udržovanie zimovísk obojživelníkov a priaznivého stavu migračných zón k lokalitám reprodukcie a k niektorým typom letných stanovišť
- Obnova zdroja potravy (zarybňovanie)

- Zvyšovanie rubnej doby a predlžovanie obnovnej doby
- Predĺženie obdobia na zalesnenie a zabezpečenie nového porastu
- Jemnejšie spôsoby hospodárenia a ich formy
- Šetrné spôsoby sústreďovania drevnej hmoty
- Ponechávanie stromov a drevnej hmoty v porastoch (ojedinele stojacich stromov, skupiny stromov a ležaniny) mimo hlavný tok riek
- Zvyšovanie podielu prirodzenej obnovy
- Zachovať alebo cielene obnoviť pôvodné druhové zloženie lesných porastov
- Optimalizovať ekologické podmienky v bylinnej etáži (napr. presvetlenie znížovaním zápoja) z dôvodu chránených alebo ohrozených druhov rastlín na nelesných pozemkoch po dohode s obhospodarovateľom
- Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia
- Usmerňovanie návštevnosti územia
- Stráženie (napríklad. hniezd dravcov)
- Špeciálny manažment poľnohospodárskych plôch z titulu ochrany živočíšnych druhov (chrapkáč, drop a drobné pernaté vtáctvo, alebo cicavce)
- Pravidelné pasenie pri dodržaní max. zaťaženia VDJ na ha s častým prekladáním košiarov a vykášaním burín a nedopaskov
- Extenzívne prepásanie ovcami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosťou pasienka) na nelesných pozemkoch
- Extenzívne prepásanie kozami (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosťou pasienka)
- Extenzívne prepásanie koňmi (so stádom s veľkosťou primeranou únosnosťou pasienka)
- Extenzívna pastva v osobitných prípadoch (napr. počas nízkej hladiny podzemnej vody)
- Kombinovaná pastva (napr. oviec a dobytky so stádom s veľkosťou primeranou únosnosťou pasienka) na nelesných pozemkoch
- Kombinovaná pastva a kosenie (napr. jaré kosenie s následným prepášaním územia) na nelesných pozemkoch
- Kosenie a následné odstránenie biomasy 1 x ročne na nelesných pozemkoch
- Opatrenia na udržanie primeraného vodného režimu (vysoké hladiny podzemnej vody)

SKUEV 0253 Váh

Okresy : Dolný Kubín, Ružomberok

Katastrálne územia : Bešeňová, Hrboltová, Hubová, Kralovany, Likavka, Liptovská Teplá, Lisková, Ľubochňa, Ružomberok, Stankovany, Švošov, Turík.

Celková výmera 251,9 ha, cca 30 km toku od Bešeňovej po vzdutie vodnej priehrady Krpelany. Jedná sa o hornú časť toku s relatívne zachovaným prirodzeným prostredím, s výskytom vysokobylinných pásov vegetácie a lužnými lesmi. Z druhov ichtyofauny je významná napríklad hlaváčka podunajská (Hucho hucho), z vodných cicavcov vydra riečna (Lutra lutra).

SKUEV 0243 Orava

Okresy : Dolný Kubín, Ružomberok, Tvrdošín

Katastrálne územia : Bziny, Dlhá nad Oravou, Dolná Lehota, Dolný, Kubín, Veľký Bysterec, Malý Bysterec, Záskanie, Horná Lehota, Istebné, Kňazia, Kralovany, Krivá, Medzibrodie nad Oravou, Mokrad', Párnica, Sedliacka Dubová, Veličná, Zaškov, Poruba–Gecel', Zábřež, Oravský Podzámok, Stankovany, Krásna Hôrka, Nižná, Podbiel, Tvrdošín.

Celková výmera 435,06 ha.

Navrhované menežmentové opatrenia

- Protierózne, vodohospodárske, protilavínové, brehoochranné a protideflačné opatrenia
- Obnova zdroja potravy (zarybňovanie)
- Simulácia inundačných procesov
- Revitalizácia tokov, obnova prívodných kanálov, mŕtvych ramien za účelom zavodnenia mokrad'ových biotopov po dohode s obhospodarovateľom
- Opatrenia na zlepšenie kvality vôd

SKCHVU 013 Malá Fatra

Vyhlasené Vyhláškou MŽP SR č. 2/2011 v Z. z., s účinnosťou od 15.1.2011 vo výmere 66 228,06 ha, 54% územia sa prekrýva s Národným parkom Malá Fatra.

Okresy : Dolný Kubín, Martin, Námestovo, Prievidza, Ružomberok, Žilina

Katastrálne územia : Istebné, Kralovany, Kubínska Hoľa, Párnica, Revišné, Veličná, Zázrivá, Zaškov,

Bystrička, Kláštor pod Znievom, Lazany, Lipovec, Martin, Priekopa, Slovany, Sučany, Šútovo, Trebstovo, Trnovo, Turany, Turčianske Kľačany, Turčiansky Peter, Valča, Vrúcko, Vrútky, Záturcie, Hruštín, Oravská Lesná, Kľačno, Stankovany, Belá, Dolná Tižina, Ďurčiná, Fačkov, Horná Tižina, Kamenná Poruba, Krasňany, Kunerad, Nezbudská Lúčka, Poluvsie nad Rajčankou, Rajec, Rajecká Lesná, Stránske, Stráňavy, Strečno, Terchová, Turie, Višňové, Varín.

Chránené vtáčie územie Malá Fatra je vyhlásené (ďalej len „chránené vtáčie územie“) na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu orla skalného, sokola sťahovavého, výra skalného, žlty sivej, kuvika kapcavého, d'atľa bielochrbtého, d'atľa čierneho, muchárika bielokrkeho, skaliara pestrého, rybárika riečného, bociana čierneho, včelára lesného, sovy dlhochvostej, lelka lesného, d'atľa hnedkavého, chriašťaťa poľného, kuvika vrabčieho, jariabka hôrneho, strakoša sivého, prepelice poľnej, žltchvosta lesného, muchárika sivého, tetrova hlucháňa, tetrova holniaka, d'atľa trojprstého a muchárika červenohrdlého a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

k.1.5. Genofondové plochy

Významné genofondové územie **Kraľoviansky lom – horné jazierko** (1° ochrany) sa nachádza v osade Rieka. Jazierko (cca 0,4 ha) je významná generačná lokalita obojživelníkov s výskytom mloka karpatského (*Lissotriton montandoni*) a skokana hnedého (*Rana temporaria*) a zároveň je významným krajinnoekologickým a stabilizačným prvkom (potenciálny biotop obojživelníkov, rýb, potravný biotop, krajinársky významný prvok pre zvýšenie diverzity a stability...).

Jazierko je potrebné ochrániť od činností, ktorá by mohla spôsobiť jeho znečistenie, prípadne zničenie s jeho funkcie pre obojživelníky. Súčasťou jazierka sú aj brehovú porasty, ktoré okrem estetickéj plnia aj ekologickú stabilizačnú funkciu. Vegetácia má v tejto časti význam aj ako revitalizačný prvok po likvidácii existujúceho lomu a ukončení všetkých ťažobných činností a zrušení DP.

Genofondová plocha môže slúžiť pre rekreačné účely čo prináša tlak na výstavbu zariadení rekreácie. Pre výstavbu v okolí horného jazierka bude potrebné rešpektovať odstup min. 6 m od brehovej čiary vodnej plochy. Okrem toho je potrebné zabrániť odvodňovaniu vodnej plochy, zásahom do brehových porastov.

k.1.6. Krajinno-ekologický plán

Z hľadiska udržania ekologickej stability a tvorby krajiny je pre územie obce Kraľovany navrhnutých viacero opatrení legislatívne definovaných v zákone č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorby krajiny, v nariadení vlády SSR č. 24/1998 Zb., č. 140/2002 o ustanovení NP Malá Fatra a Veľká Fatra, v ustanoveniach sústavy NATURA 2000 o vyhlásení území európskeho významu a vo vyhláske MŽP SR č.2/2011 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malá Fatra.

Zanedbateľná časť územia obce leží v 1°ochrany prírody a jedná sa prevažne o zastavané územie. Potenciálne možnosti pre urbanizáciu územia sú omedzené na preluky a záhrady existujúcich rodinných domov a časť územia osady Rieka.

Navrh opatrení:

Pre územie obce navrhujeme nasledovné opatrenia, ktoré by mali predísť nepredvídateľným škodám pôsobením človeka na prírodu.

- minimalizácia negatívnych vplyvov ľudských aktivít súvisiacich s rozvojom rekreácie a rešpektovanie legislatívy vzťahujúcej sa na jednotlivé formy územnej ochrany a prirodzené limity a únosnosť krajiny.
- Využívanie racionálnych postupov a protieróznych opatrení v rámci poľnohospodárskej výroby, zvyšovanie podielu nelesnej skupinovej vegetácie (NSKV) na lúkach a pasienkoch a všetkých potenciálne vhodných miestach pri rešpektovaní legislatívnej ochrany jednotlivých častí krajiny.
- zachovanie, ochrana, zveľaďovanie brehových porastov toku a zavádzanie racionálnych a environmentálne vhodných postupov do poľnohospodárskej výroby.
- ochrana a zveľaďovanie existujúcich prvkov ÚSES a plôch NSKV v rámci k.ú. obce
- zvyšovanie biodiverzity a ekologickej stability krajiny ochranou existujúcich biotopov v k.ú., pri výsadbách uprednostňovať druhy potenciálnej prirodzenej vegetácie:
- brehovú porasty - lemujúce vodné toky, v stromovej etáži: vrbá krehká a jelšové porasty. V krovitej etáži: krovitá vrbá najmä purpurová a krehká. Na okrajoch porastov mezofilné kry ako svíb, trnka, baza, kalina, hloh a i. V uzavretejších dolinách jelšiny s jelšou lepkavou, vo vyšších polohách jelšou sivou, sprevádzané vrbami.
- iniciálne vrbiny- hygrolilné vrbové kroviny
- mezofilné kroviny - menšie a väčšie línie a plochy na medziach, popri cestách a na extenzívnych pasienkoch: jaseň, topoľ osikový, vrbá rakyta, ruža šípová, hloh, svíb, baza.
- rozptýlené dreviny na extenzívnych pasienkoch - breza, javor horský, smrek obyčajný, topoľ osikový,

jaseň štíhly, vrba rakyta, ruža šípová, hloh, svíb, baza, kalina obyčajná, trnka obyčajná, lieska obyčajná a i.

- intenzifikácia, ochrana a zveľaďovanie ohrozených vodných a mokradných spoločenstiev potokov

k.1.7. Návrh ochrany kultúrno-historických hodnôt

Podľa Ústredného zoznamu pamiatkového fondu SR (ÚZPF) sa v katastrálnom území obce nenachádzajú žiadne nehnuteľné národné kultúrne pamiatky (NKP). Zastavané územie obce, ani žiadne iné územie v k.ú. obce nie je vyhlásené podľa pamiatkového zákona za pamiatkové územie (pamiatkovú zónu, pamiatkovú rezerváciu) na ktoré by sa vzťahovala ochrana vyplývajúca z pamiatkového zákona. V riešenom k.ú. sa nenachádza žiadna NKP evidovaná ako chránená zeleň ako sú historické parky a pod.

Evidovaným predmetom ochrany v Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk SR, ktorú vedie archeologický ústav SAV v Nitre je archeologické nálezisko:

- Poloha Pri železničnej stanici - nález železnej kópie a oštepú z doby železnej

Zásady ochrany a využitia kultúrohistorických hodnôt

Hlavnou zásadou pre ochranu kultúrohistorických hodnôt je dodržiavať podmienky stanovené zákonom č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu. Na územie obce Kraľovany sa vzťahujú nasledovné podmienky:

- rešpektovať archeologické nálezisko označené v Centrálnnej evidencii archeologických nálezísk SR pri železničnej stanici
- s ohľadom na to, že na území katastra obce Kraľovany sa doteraz nerobil systematický archeologický výskum, je oprávnený predpoklad, že na tomto území sa môžu nachádzať nateraz neznáme archeologické lokality
- v prípade zistenia resp. narušenia archeologických nálezísk počas stavby musí nálezca alebo osoba zodpovedná za vykonanie prác, nález ihneď ohlásiť na Krajský pamiatkový úrad (KPÚ) Žilina, pričom nález sa musí nechať bez zmeny až do obhliadky KPÚ ZA alebo ním poverenou odborne spôsobilou osobou
- do obhliadky je nálezca povinný vykonať všetky nevyhnutné opatrenia na záchranu nálezu najmä zabezpečiť ho proti poškodeniu, znehodnoteniu, zničeniu a odcudzeniu, pokiaľ onom nerozhodne príslušný stavebný úrad po dohode s KPÚ ZA
- podľa § 40 pamiatkového zákona archeologický nález môže vyzdvihnúť z pôvodného miesta a z nálezových súvislostí iba oprávnená osoba metódami archeologického výskumu
- pre akúkoľvek stavebnú a inú činnosť vyžadujúcu si zemné práce (rekultivácie, hrubé terénne úpravy a pod.) na území katastra obce je podmienkou osloviť Krajský pamiatkový úrad ZA, pracovisko Ružomberok, ktorého záväzné stanovisko bude podkladom pre ohlásenie prác, vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia a v oprávnených prípadoch rozhodnutím KPÚ ZA môže byť uplatnená požiadavka na zabezpečenie záchranného archeologického výskumu

L) NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA

I.1. Doprava

I.1.1. Širšie dopravné vzťahy

Cez katastrálne územie obce Kraľovany prechádzajú dôležité cestné a železničné spojenia v smere západ, východ a sever.

Riešeným územím obce prechádzajú cesty I. triedy I/18 a I/70, ktoré spolu s cestami III. triedy III/2245 a III/2134 tvoria základnú kostru cestnej dopravy v riešenom území. Cesta I/18 tvorí hlavnú dopravnú tepnu v smere západ – východ, je zároveň súčasťou cestnej siete medzinárodného významu s označeniami „E50“, „TEM“ (Transeurópska magistrála) a „TINA“ (Multimodálny koridor).

Na cesty I. a III. triedy sa napája sieť obslužných komunikácií funkčnej triedy C3, chodníkov a účelových komunikácií.

Vyššia komunikačná sieť je reprezentovaná uvažovanou diaľnicou D1 Turany – Hubová a vo výhlade rýchlostnou cestou R3 v úseku Oravský Podzámok – Dolný Kubín – Kraľovany.

V katastri obce Kraľovany sa nachádza dôležitý železničný dopravný uzol, ktorý tvoria železničné trate

č. 180 Žilina – Košice a č. 181 Kraľovany – Trstená.

Z hľadiska leteckej dopravy má pre obec význam regionálne verejné letisko Žilina pre medzinárodnú dopravu situované v k.ú. obce Dolný Hričov.

I.1.2. Cestná doprava

Komunikačný skelet nadradenej dopravy obce Kraľovany tvoria :

- cesty I/18, I/70;
- cesty III/2245, III/2134.

Cesta I/18 začína v Žiline na križovatke s cestou I/60 a končí v Michalovciach na križovatke s cestou I/19. Jedná sa zároveň o cestu medzinárodného významu E50. Cesta I/70 Kraľovany – Dolný Kubín sa vo východnej časti katastra pred mostom cez Váh napája na cestu I/18 a pokračuje na sever popri pravom brehu rieky Orava.

Cesty I. triedy plnia v intraviláne funkciu zberných komunikácií funkčnej triedy B1. Šírkové parametre sú charakterizované kategóriami : cesta I/18 - S 10,5/80 (výkonnosť cestnej siete v úseku č. 90 158), cesta I/70 - S 7,5/60 (výkonnosť cestnej siete v úseku 91 240).

Na komunikácie I/18 a I/70 je napojené zastavané územie centra obce prostredníctvom cesty III/2245. Zastavané územie osady Rieka v západnej časti k.ú. je situované pozdĺž cesty III/2134, ktorá sa napája na cestu I/18 a obsluhuje aj obec Sútovo. Cesty III. triedy plnia funkciu zberných komunikácií, funkčnej triedy B3.

Komunikačné osi obce Kraľovany dopĺňa sieť obslužných komunikácií funkčnej triedy C3, ktoré umožňujú priamu obsluhu objektov.

Na sieť obslužných komunikácií sa napájajú účelové komunikácie (zabezpečujúce napr. chod železnice), poľné alebo lesné cesty, ktoré ďalej umožňujú sprístupnenie extravilánu obce.

I.1.2.1) Návrh riešenia

Z hľadiska nadradenej dopravnej štruktúry návrh riešenia dopravy rešpektuje územný koridor navrhovanej trasy diaľnice D1 v úseku Turany – Hubová vrátane ochranného pásma, hoci v súčasnosti prebehlo posudzovanie tunelovej trasy mimo katastrálne územie obce Kraľovany a nie je definitívne rozhodnuté, ktorá trasa bude nakoniec realizovaná. (pravdepodobne tunelový variant)

Návrh plne rešpektuje trasovanie ciest I/18, I/70 a ciest III/2245 a III/2134 s ich parametrami: pri cestách I. triedy mimo zastavaného územia šírkové usporiadanie v kategórii C 11,5/80 a v zastavanom území šírkové usporiadanie v kategórii MZ 14/60, pri cestách tretej triedy mimo zastavaného územia šírkové usporiadanie v kategórii C 7,5/70 a v zastavanom území kategórii MZ 8,5(8,0)/50, vo funkčnej triede B3.

Existujúce obslužné komunikácie so živičnou úpravou navrhujeme priebežne renovovať a odstrániť drobné závady (miestami rozrušená vozovka po pokládke inžinierskych sietí).

Nové obslužné komunikácie navrhujeme v rozvojových územiach vo funkčnej triede C3 a kategórii MOU 5,5/40. Obslužné komunikácie sú navrhované zväčša ako dvojpruhové, obojsmerné. V miestach, kde to z priestorových dôvodov nie je možné navrhujeme jednopruhovú jednosmernú, prípadne obojsmernú s výhybňami. Navrhované riešenie je dokumentované vo výkresovej časti.

Po vybudovaní diaľnice D1 (prechádzajúcou k.ú. Kraľovany) nastane zmena zaťaženia dopravných prúdov v križovatke ciest I/18 a I/70. Vzhľadom k tomu bude potrebné investíciu súvisiacu s križovatkou D1, R3, I/18 a I/70 podrobiť vo výhľade takému riešeniu, ktoré bude realizovateľné postupne a zmysluplne s ohľadom na efektívne využitie územia. V grafickej časti je vyznačené návrhové riešenie v zmysle projektu NDS. Výhľadové riešenie je naznačené schématicky ako predpokladaný priestor, v ktorom sa odohrá kríženie D1, R3, I/18 a I/70. V súčasnosti je otázne trasovanie D1 v k.ú. Kraľovany, preto nie je nutné križovátku riešiť podrobnejšie.

Obslužné komunikácie v rozvojových územiach navrhujeme so šírkovými parametrami v zmysle navrhovaných kategórií :

Dvojpruhová obojsmerná MK (lemované obrubníkmi) :

Funkčná trieda :	Kategória :	Parametre :	
		jazdný pruh (m)	Vodiaci / odvodňovací prúžok (m)
C3	MO 6,5/30	2 x 2,75	-

Dvojpruhová obojsmerná MK s krajnicami (bez obrubníkov) :

Funkčná trieda :	Kategória :	Parametre :	
		jazdný pruh (m)	nespevnená časť krajnice (m)
C2, C3	MOK 7,0/30	2 x 2,75	2 x 0,75

I.1.3. Železničná doprava

Katastrálnym územím obce Kralovany prechádza elektrifikovaná dvojkolažová železničná trať č. 180 Žilina – Košice. Súčasťou trate je aj Kralovanský tunel. V zastavanom území obce Kralovany sa na tejto trati nachádza železničná stanica Kralovany. Súčasťou stanice je 8 dopravných koľají, 2 manipulačné a 1 ostatná. Zo železničnej trate č. 180 odbočuje jednokoľajová železničná trať č. 181 Kralovany - Trstená.

Kralovany sú prestupnou stanicou medzi železničnými trasami na Oravu (Trstená) a východ (Košice) alebo západ (Bratislava) Slovenska. Osada Rieka je dostupná zo železničnej zastávky Šútovo.

Vo výhlade sa uvažuje s modernizáciou trate pre rýchlosť 160 km/hod., budovaním protihlukových opatrení a s prestavbou železničnej stanice Kralovany.

I.1.3.1) Návrh riešenia

V návrhu ÚPN plne rešpektujeme existujúce objekty a zariadenia ŽSR. Do obvodu dráhy nenavrhujeme žiadne objekty priemyselnej, občianskej a technickej vybavenosti pri ktorých by hodnoty hladiny hluku, spôsobeného prevádzkou železničnej dopravy mohli byť v rozpore s príslušnou legislatívou. V prípade, že bude nevyhnutné umiestniť do obvodu dráhy objekty ktoré vyžadujú nižšie hladiny hluku ako prevádzka dráhy je schopná zabezpečiť, budú opatrenia na elimináciu nepriaznivých účinkov železničnej prevádzky z hľadiska hluku a vibrácií v zmysle zákona č. 355/2007 Z. z. zabezpečovať subjekt, ktorý vyvolal potrebu realizácie objektu. Okrem toho stavby v obvode dráhy a v OP dráhy podliehajú dodržiavaniu ustanovení zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov.

V návrhu sa rešpektujú poloha trate ako aj požiadavky na plánovanú modernizáciu.

I.1.4. Hromadná doprava

Hromadná doprava v obci Kralovany je zabezpečená autobusovou a železničnou dopravou. Autobusová hromadná doprava je riešená ako diaľková a prímestská doprava. Na autobusových zastávkach sú umiestnené prístrešky pre cestujúcich. Prímestská autobusová doprava osôb v rámci obce zabezpečujú autobusy prechádzajúce po cestách I. triedy a III. triedy.

V obci sú dve autobusové zastávky v centre obce zastávka „Kralovany, železničná stanica“ na ceste III/2245 a na začiatku osady Rieka zastávka „Kralovany, Rieka“ na ceste III/2134.

Izochróna pešej dostupnosti (5 minút) od existujúcich autobusových zastávok s polomerom 500 m pokrýva dostupnosť autobusových zastávok v rámci intravilánu obce.

Linky prímestskej dopravy vedené katastrom obce na smery: Martin, Dolný Kubín, Ružomberok.

Železničná hromadná doprava je riešená prostredníctvom železničnej trate č. 180 Žilina – Košice a číslo 181 Kralovany - Trstená. Priamo v obci Kralovany sa na trati č. 180 nachádza železničná stanica, z ktorej premávajú osobné vlaky v smeroch Žilina a Košice a Kralovany - Trstená.

Osada Rieka je dostupná zo železničnej zastávky Šútovo. Na trati č. 181 sa v k. ú. Kralovany nachádza železničná zastávka Kralovany.

V návrhu riešenia dopravy v ÚPN – O Kralovany sa poloha zastávok hromadnej dopravy rešpektuje a ostáva bez zmeny a nenavrhujú sa žiadne nové zastávky SAD.

I.1.5. Pešia doprava

O doprave pešej ako samostatnom druhu dopravy sa hovoriť nemôže. Chodec je vo väčšine prípadov vedený v rámci obslužných komunikácií.

Chodník na území obce je vybudovaný popri ceste III/2245 v medzikrižovatkovom úseku v smere do centra. V centrálnej časti obce sa nachádza rozptylová plocha prepájajúce objekty občianskeho vybavenia (hostinec, potraviny, železničná stanica, ...).

V návrhu riešenia dopravy v ÚPN-O Kralovany sa uvažuje, že pre pohyb chodcov bude možné využívať málo zaťažené obslužné komunikácie.

I.1.5.1) Značené pešie turistické trasy

Katastrom obce Kralovany prechádza značená turistická trasa (<http://www.freemap.sk/>) :

- zelená trasa ev. č. 5561: Kralovany – Grúň – Žobrák – Stoh.
V blízkom okolí sa nachádzajú značené turistické trasy (<http://www.freemap.sk/>):
- žltá trasa ev. č. 8638: Krpel'any - Pod kopou;
- červená ev. č. 0870a: Ľubochňa - Korbeľka - Kopa - Grúň - Fatra - Ľubochňianske - Tlstý diel -Príslop - Kľak
- zelená ev. č. 0870b: Stankovany - Korbeľka.

I.1.6. Letecká doprava

V obci Kralovany sa nenachádza letisko. Katastrálne územie obce sa nachádza mimo ochranných

pásiem letísk, heliportov a leteckých pozemných zariadení.

Západne vo vzdialenosti cca 16 km sa nachádza regionálne letisko miestneho významu Martin – Tomčany.

Západne vo vzdialenosti cca 56 km sa nachádza regionálne verejné letisko Žilina, pre medzinárodnú dopravu v katastrálnom území obce Dolný Hričov.

I.1.7. Cyklistická doprava

Cyklistická doprava miestneho významu využíva existujúce miestne komunikácie obce Kraľovany.

V zmysle projektovej dokumentácie "Budovanie cyklotrás na území Žilinského samosprávneho kraja" je potrebné zabezpečiť územnú rezervu pre Vážsku cyklomagistrálu (úsek č. 5 Krpeľany - Stankovany), pre Zážrivsko - Oravskú cyklomagistrálu (úsek č. 47 Kraľovany - Párnica) a cyklotrasu č. 40 Kraľovany, osada Rieka - Šútovské vodopády.

Vážska cyklomagistrála č. 5 by začínala cestou I/18 zo smeru od Šútova, pokračovala po ceste až ku križovatke s MOK v blízkosti kostola, ďalej by sa dostávala ku križovatke s cestou III/2245 a potom popred viacúčelovú budovu až k mostu na ceste I/70, pod ktorým by prešla na nábrežie rieky Orava. Odtiaľ je uvažované s preklenutím rieky Orava pomocou vytvorenia mostnej konštrukcie pre cyklistov a chodcov upevnenej na existujúcom železničnom moste železničnej trate č. 180. Šancu na jej realizáciu môže priniesť modernizácia železničnej trate, ako súčasť siete európskej siete TEN-T.

Zážrivsko - oravská cyklomagistrála č. 47 by vytvárala kontinuitu medzi Oravou a Turcom v koridore atraktívnej úžiny rieky Orava. Cyklotrasa bude situovaná prevažne v hlavnom dopravnom priestore a na krajnici existujúcej cesty I/70. Začiatok by bol pred viacúčelovou budovou a pokračoval by po ceste III/2245 až ku križovatke s cestou I/18 a odtiaľ odbočením na cestu I/70.

Kraľovany, osada Rieka - Šútovské vodopády č. 40 by slúžila pre sprístupnenie turisticky zaujímavého priestoru Šútovského vodopádu odbočkou z cesty I/18 do osady Rieka a pokračovaním po ceste III/2134 až k mostu cez Šútovský potok. Potom by sa odbočilo na miestnu obslužnú komunikáciu vedenú k vodopádom.

I.1.8. Statická doprava

Odstavovanie vozidiel v individuálnej bytovej výstavbe je zabezpečené na vlastných pozemkoch v garážach alebo na spevnených plochách pod prístreškom alebo bez prístrešku.

Odstavenie vozidiel bytových domov je riešené formou spevnených plôch, ktoré sú súčasťou uličného priestoru alebo formou radových garáží.

Parkovanie vozidiel pri objektoch občianskeho vybavenia je riešená formou spevnených plôch parkovísk alebo spevnených plôch, ktoré sú súčasťou uličného priestoru.

Na presné určenie počtu parkovacích stojísk bude treba uskutočniť dopravný prieskum, kde sa vymedzia plochy určené pre statickú dopravu, zistí sa skutočná potreba stojísk pre jednotlivé funkcie (bývanie, občianska vybavenosť, výroba, služby, ...) a navrhne sa riešenie ako a kde doplniť chýbajúce počty stojísk.

Parkovanie osobných automobilov pre potreby občianskej vybavenosti bude zabezpečené na spevnených plochách na teréne.

Výpočet stojísk :

Posúdenie je vykonané bežným spôsobom v zmysle STN 73 6110/Z1 pre stupeň automobilizácie 1:2,5.

Lokalita : športový areál :

- počet zamestnancov : 10 osôb
- ubytovanie : 55 lôžok (15 existujúcich + 55 navrhovaných) → 28 izieb
- kapacita na sedenie : 60 stoličiek
- návštevníci : 300 pasantov

Lokalita : osada Rieka - SRT :

- počet zamestnancov : 10 osôb
- ubytovanie : 40 lôžok (rekreácia) → 20 izieb
- kapacita na sedenie : 60 stoličiek
- návštevníci : 250 pasantov
- motorest : 120 stoličiek
- sociálna budova : 22 lôžok → 11 izieb

Výpočet potreby parkovacích stojísk - športový areál :

Druh objektu :	Účelová jednotka (ÚJ) :	Stojisko pripadajúce na ÚJ :	Potrebný počet parkovacích stojísk na ÚJ :
----------------	-------------------------	------------------------------	--

ubytovacie a stravovacie zariadenie	10 zamestnancov	1 stojisko / 5 zamestnancov	10 : 5 = 2
	28 izieb	0,5 stojiska / izbu	28 x 0,5 = 14
	60 stoličiek	1 stojisko / 8 návštevníkov	60 : 8 = 7,5
	300 návštevníkov	1 stojisko / 8 návštevníkov	300 : 8 = 37,5
Celkový počet parkovacích stojísk Po :			61

Výpočet stojísk :

$$N = 1,1 \times O_o + 1,1 \times P_o \times kmp \times kd$$

$$O_o - \text{základný počet odstavných stojísk} \rightarrow O_o = 0 \text{ stojísk} \rightarrow N = 1,1 \times P_o$$

P_o – základný počet parkovacích stojísk

N – celkový počet stojísk

Pri stupni automobilizácie 1:2,5 je potrebných :

$$N = 1,1 \times P_o = 1,1 \times 61 = 67,1 = \mathbf{68 \text{ stojísk}}$$

Výpočet potreby parkovacích stojísk - Rieka SRT :

Druh objektu :	Účelová jednotka (ÚJ) :	Stojisko pripadajúce na ÚJ :	Potrebný počet parkovacích stojísk na ÚJ :
ubytovacie a stravovacie zariadenie	10 zamestnancov	1 stojisko / 5 zamestnancov	10 : 5 = 2
	20 izieb	0,5 stojiska / izba	20 x 0,5 = 10
	60 stoličiek	1 stojisko / 8 návštevníkov	60 : 8 = 7,5
	250 návštevníkov	1 stojisko / 8 návštevníkov	250 : 8 = 32
	120 stoličiek	1 stojisko / 8 návštevníkov	120 : 8 = 15
	11 izieb	0,5 stojiska / izbu	11 x 0,5 = 5,5
Celkový počet parkovacích stojísk Po :			72

Výpočet stojísk :

$$N = 1,1 \times O_o + 1,1 \times P_o \times kmp \times kd$$

$$O_o - \text{základný počet odstavných stojísk} \rightarrow O_o = 0 \text{ stojísk} \rightarrow N = 1,1 \times P_o$$

P_o – základný počet parkovacích stojísk

N – celkový počet stojísk

Pri stupni automobilizácie 1:2,5 je potrebných :

$$N = 1,1 \times P_o = 1,1 \times 72 = 79,2 = \mathbf{80 \text{ stojísk}}$$

Pre lokalitu športového areálu je potrebných min. 68 stojísk a pre potreby SRT je potrebných min. 80 stojísk. Navrhované stojiská sú uvažované na spevnených plochách na teréne. Kolmé stojiská sú uvažované o rozmeroch 2,50 x 5,00 m.

V zmysle Z.z. č. 532/2002 sú min. 4% z celkového počtu stojísk určené pre osoby s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie. Rozmery kolmého stojiska budú min. 3,50 x 5,00 m.

I.1.9. Vodná doprava

V katastrálnom území obce Kralovany sa nenachádza vodná cesta a ani sa neuvažuje v katastri s rozvojom nadradenej dopravnej infraštruktúry tohoto typu dopravy. Posledný prístav na trase Vážskej vodnej cesty je v Žiline. Malý vodný prístav slúžiaci pôvodne pre korčekové plavidlo na údržbu dna toku Váhu sa navrhuje na rekreačné využitie s možnosťou člnkovania bezmotorových člnov, vodných bicyklov, prípadne člnu na vyhliadkovú plavbu (v dosahu bezpečného ponoru).

I.1.10. Dopravné zariadenia

V sídle Kralovany sa nachádzajú dopravné zariadenia čerpacia stanica pohonných hmôt.

I.1.11. Negatívne účinky dopravy

V súvislosti s rastúcim počtom automobilov rastie aj tvorba hluku, hoci dochádza k znižovaniu

hlučnosti motorov, pneumatík, napriek tomu hluk ako stresový faktor ostáva stále prítomní pozdĺž ciest prvej triedy. Hluk s nadradenej dopravy je riešený už v projektovej príprave a dopady na územie obce by mali byť minimálne.

I.1.12. Ochranné pásma (OP)

V riešenom území je potrebné rešpektovať ochranné pásmo (od osi cesty/koľaje na obe strany) mimo zastavaného územia :

- cestného dopravného systému mimo zastavaného územia súvislou zástavbou :
 - cesta I. triedy (výhľad – pretriedená cesta II/520); (od osi vozovky na obe strany) 50 m
 - cesta II. Triedy 25 m
 - cesta III. triedy (od osi vozovky na obe strany) 18 m;
 - železničná trať (od osi koľaje na obe strany) lesná železnica 30 m;
 - Osobné horské dopravné zariadenia (od osi lana na obe strany) 10 m

I.2. Vodné hospodárstvo

I.2.1. Vodné zdroje a zásobovanie vodou

I.2.1.1) Súčasný stav

Centrálna časť obce Kraľovany a okolie má vybudovaný verejný vodovod so zásobovaním z podzemných vodárenských zdrojov „Pod kopou 1, 2, 3, 4, 5“. Vodné zdroje „Pod kopou 1 až 4“ sú sústredené v spoločnom priestore zhruba 620m nad vodojemom a vodný zdroj „Pod kopou 5“ je nad vodojemom zhruba 160 m. Gravitačne je pitná voda privedená z nich do vodojemu cez privádzacie potrubie PVC DN 80mm. Vodojem je umiestnený v JV časti k.ú. zhruba 60m od katastrálnej hranice s obcou Stankovany a zhruba 210 m nad cestou I/18. Leží v nadmorskej výške 477 m.n.m./481 m.n.m. s objemom 2x150m³. Z vodojemu je gravitačne vedené do obce zásobovacie potrubie LT DN 150mm, ktoré končí šachtou pri prvom rodinnom dome vedľa cesty III/018125. Odtiaľ sú vedené po obci rozvádzacie vodovodné potrubia PE DN 100mm.

Určenie definitívnych pásiem hygienickej ochrany (PHO) vodných zdrojov „Pod kopou 1až 5“ I. a II. stupňa pre vodovod v Kraľovanoch bolo odsúhlasené rozhodnutím ONV v Dolnom Kubíne č.l. 519/1988-vod. zo dňa 02.05.1988. PHO I. stupňa tvorí oplotenie o výmere prameň č.1 45m x 63m = 2835m², prameň č. 2 až 5 45m x 45m = 2025m² t.j. spolu 4 860m² v lesoch osobitného určenia 558a, 558 b. PHO II. stupňa je vyznačené 4 tabuľami v rozsahu cca 1350m x 1250m + 1500m x 250m o výmere 168,7ha + 37,5ha = 206,2ha.

Ochranné pásma vodárenských zdrojov vyplývajú zo zákona č. 364/2004 Z.z. Zákon o vodách a realizujú sa stanovením pásiem hygienickej ochrany v zmysle Úpravy o základných hygienických požiadavkách. Výdatnosť vodného zdroja za rok 2012 bola minimálna 9,5l/s, priemerná 17l/s.

Osada Rieka je napojená na verejný vodovod obce Šútovo, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu.

Výpočet potreby pitnej vody pre štatistické zhodnotenie pre súčasný stav:

(spracovaný podľa Vyhlášky MŽP SR č.684/2006 zo dňa 14.11.2006):

- 100 % zásobovanosť územia
- pre bytový fond (k_d = pre obec do 1 000 obyvateľov2,0)
- Q_m je maximálna denná potreba vody pre obyvateľov,
- k_h je súčiniteľ hodinovej nerovnomernosti.
- Q_p je priemerná denná potreba vody,
- k_d je súčiniteľ dennej nerovnomernosti.
- veľkosť územia do 1000 obyv. (Špecifická potreba (ŠP) vody je závislá od vybavenia bytov. Navrhujem 120 l. obyv⁻¹.d⁻¹ pre IBV a HBV)
- pre základnú občiansku vybavenosť – pre obec do 1000 obyv. predstavuje 15 l.os⁻¹.d⁻¹

Údaje o bilanciách jednotlivých území vychádzajú z časti dokumentácie „Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia, výroby a rekreácie“.

Potreba pitnej vody pre obec do roku 2029

Názov lokality	Počet obyvateľ. odhad	Počet účelových jednotiek	Q_p priemerná $m^3 \cdot d^{-1}$	Q_m maximálna $m^3 \cdot d^{-1}$	Q_h max $l \cdot s^{-1}$	Q_h $l \cdot s^{-1}$

Obec	445	485	58,200	140,96	1,63	2,934
Športový areál	0					
Osada Rieka	40					
Občianska vybavenosť	15/den/osoba	485	7,275			
Výroba	odhad		5,000			
Spolu			70,48			

Obec a športový areál

Leží v nadmorskej výške 432 m.n.m. A bude naďalej zasobovaná z existujúceho vodojemu v nadmorskej výške 477 m.n.m./481 m.n.m. s objemom 2x150m³

Z vodojemu je gravitačne vedené do obce zásobovacie potrubie LT DN 150mm, ktoré končí šachtou pri prvom rodinnom dome vedľa cesty III/018125. Odtiaľ sú vedené po obci rozvážacie vodovodné potrubia PE DN 100mm.

Osada Rieka

Osada Rieka je napojená na verejný vodovod obce Šútovo, ktorý je súčasťou skupinového vodovodu ktorý je súčasťou skupinového vodovodu Martin. Spôsob zásobovania bude využívaný aj naďalej.

Tabuľka jednotlivých lokalít a ich nadmorských výšiek:

Lokalita	Funkčné využitie	TP	Nadmorská výška	
			Min. (m n.m.)	Max. (m n.m.)
Obec	Rodinné domy (RD) 30, bytový dom (10 b.j.) Občianska vybavenosť	I.	432	445
Športový areál	Športové plochy, ubytovanie, reštaurácia	I.	431	432
Osada Rieka	rekreačné plochy, ubytovanie, reštaurácia, bývanie – 10 RD	I.	430	440

Pre nové vetvy vodovodu v navrhovaných lokalitách je potrebné uprednostniť trasovanie v komunikáciách, vyhnúť sa súkromným pozemkom s problémami vstupov pre výstavbu a obsluhu. Budovať ich tak, aby zabezpečovali aj potrebu požiarnej vody – hydrantami (podzemnými resp. nadzemnými). V čo najväčšej miere sa snažiť budovať vodovodný systém ako okruhový, čím sa docieli vyššia kvalita dodávanej pitnej vody ako i dostupnosť dodávky v prípade porúch na vodovodnom potrubí (možnosť dodávky z 2 smerov). Na vhodných miestach osadiť trasové uzávery. Rozvodné potrubia je vhodné budovať z materiálu polyetylén (PE). Rozvody zbytočne nepredimenzovávať, dimenzie budú vychádzať z uvažovanej zástavby objektami. Navrhované potrubie bude D90 (DN 80) resp. D110 (DN 100).

Jednotlivé nehnuteľnosti v lokalitách budú napojené na verejný vodovod pomocou vodovodných prípojok, ktoré budú ukončené na hranici nehnuteľnosti - v jej vnútri. Tu bude osadená vodomerná zostava spolu s fakturačným vodomermom.

Vybudovaná vodovodná sieť musí byť v súlade s platnými normami. Navrhovaná vodovodná sieť bude zásobovať obec pitnou a požiarou vodou. Kvalita pitnej vody zodpovedá príslušnému Nariadeniu vlády SR č.354/2006 Zb.z..

Potreba požiarnej vody

Na trasách vodovodu budú osadené podzemné a nadzemné požiarne hydranty (ich veľkosť závisí od druhu zástavby), rozmiestnenie podľa príslušnej STN 92 0400. Umiestniť ich tak, aby plnili aj prevádzkové požiadavky určené pre vodovodnú sieť. Pri návrhu zástavby odporúčam rešpektovať kapacitné parametre vodovodného systému pre zabezpečenie požiarnej vody.

Podrobnosti pre zabezpečenie požiarnej vody stanovuje STN 92 0400 a vyhláška Ministerstva vnútra SR č. 699/2004 Zb.z..

I.2.2. Odkanalizovanie

Súčasný stav

Účelom verejnej kanalizácie je ochraňovať prírodné a životné prostredie a chrániť vodné zdroje pred kontamináciou splaškovými vodami. V obci Kraľovany sa v súčasnosti nachádza len časť verejnej kanalizačnej siete. Osada Rieka má vodovod ale kanalizácia zatiaľ chýba. V súčasnosti je vypracovaný projekt na odkanalizovanie susednej obce Šútovo a časom sa dotiahne vetva splaškovej kanalizácie aj pre okrajové domy obce Šútovo ležiace pri katastrálnej hranici s obcou Kraľovany, kde leží osada Rieka a odtiaľ bude táto časť obce napojená.

Splaškové odpadové vody sú v súčasnosti likvidované vo:

- verejnej kanalizácii s ČOV (časť obce)
- žumpách (časť obce a osada Rieka)

V obci nie je vybudovaný ucelený systém, nakoľko sa obec nachádza v dobrom odtokovom území a kde cez k.ú. obce prechádza rieky Orava a Váh. Dažďové vody sú okrem čiastočne vybudovanej dažďovej kanalizácie odvádzané aj pomocou systému povrchových priekop a jarkov do povrchových vôd.

Navrhovaný stav

splašková kanalizácia

Prípojenie navrhovanej zástavby v obci je navrhnuté do existujúcej splaškovej kanalizácie odvedenej do ČOV na dolnom konci obce (kapacita do 500 EO). V osade Rieka je potrebné vybudovať novú splaškovú kanalizáciu napojenú na kanalizáciu obce Šútovo s odvedením do ČOV vo Vrútkach (kapacita do 100000 EO).

Navrhované trasy kanalizácie sú vedené tak, aby korešpondovali s navrhovanými komunikáciami a aby boli prispôsobené danostiam terénu. Všetky rozšírenia kanalizácie budú gravitačné.

Gravitačné potrubie navrhovaných vetiev bude z materiálu PVC K/PE/PP DN 300-500, šachty betónové DN 1000 resp. plastové (DN 800, 1000). Jednotlivé nehnuteľnosti budú napojené na verejnú kanalizáciu pomocou kanalizačných prípojok. Tie budú ukončené na hranici parcely vo vnútri parcely revíznou šachtou. Do RŠ bude objekt napojený vnútornou/areálovou kanalizáciou.

Vybudovaná stoková sieť musí byť v súlade s platnými normami a predpismi. Všetky vypúšťané odpadové vody musia byť v súlade s prevádzkovým poriadkom kanalizačnej siete, ktorého limitné hodnoty znečistenia vypúšťaných do kanalizácie stanovuje vyhláška MŽP SR č. 55/2005 Zb.z.. Pre kuchynské zariadenia bude potrebné predčistenie tukových odpadových vôd v lapačoch tukov, pre technologické vody z priemyslu predúprava podľa potreby.

Upresnenie stupňov predčistenia z jednotlivých objektov výrobných prevádzok stanovia podrobnejšie stupne projektovej dokumentácie.

Do doby vybudovania verejnej kanalizácie je možné splaškové odpadové vody likvidovať v žumpách, resp. v domových ČOV so zaústením do recipientov. Pre žumpy platí, že odpadové vody majú byť odvádzané autorizovaným prepravcom do najbližšej ČOV, pre ČOV detto s kalom.

odpadové vody splaškové (rovnaké množstvo ako je potreba pitnej vody), t.j.

$$Q_{24} = 70\,480 \text{ l.deň}^{-1} = Q_{\text{max hod}} \Rightarrow 2,934 \text{ l.s}^{-1}$$

dažďová kanalizácia

Dažďové vody zo striech objektov a spevnených plôch budú odvádzané do navrhovanej dažďovej kanalizácie. Geologická skladba podložia v zastavanom území obce a v osade Rieka umožňuje aj čiastočné vsakovanie dažďových vôd, prípadne ich záchyt pre účely zavlažovania.

Vrámcí odvádzania dažďových vôd a vôd z povrchového odtoku je potrebné realizovať opatrenia na zadržanie pridaného odtoku v území tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou navrhovanej zástavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.)

Tam kde nebude vybudovaná dažďová kanalizácia budú vody z povrchového odtoku odvedené do systému cestných rigolov, ktoré vyústia do príslušného recipientu.

Vybudovaná stoková sieť musí byť v súlade s platnými normami a predpismi. V prípade požiadavky príslušného vodohospodárskeho orgánu navrhnuť odlučovače ropných látok pre komunikácie resp. spevnené plochy na parkovanie. Limitné hodnoty pre vypúšťanie do povrchových a podzemných vôd stanovuje nariadenie vlády SR č. 269/2010 Z.z..

Potrubia jednotlivých navrhovaných vetiev bude z materiálu PVC K/PE/PP DN 250 - 300, šachty

betónové/plastové DN 600 - 1000. Celé rozšírenie kanalizácie bude gravitačné. Jednotlivé nehnuteľnosti budú napojené na verejnú dažďovú kanalizáciu pomocou kanalizačných prípojk. Tie budú ukončené na hranici parcely vo vnútri parcely revíznou šachtou (RŠ) resp. komorou.

Bilancia odpadových a vôd z povrchového odtoku navrhovaných lokalít (podľa Vyhlášky MŽP SR č.684/2006 zo dňa 14.11.2006):

dažďové vody – vody z povrchového odtoku (pre výpočet množstva zrážkových vôd platí aj STN 75 6101) – množstvo závisí od presných výmerov plôch v zastavanej lokalite

1.2.3. Vodné toky

1.2.3.1) Súčasný stav

Južným okrajom obce Kraľovany preteká **vodohospodársky významný vodný tok rieka Váh**. Zastavané územie centra obce spolu s okolím je chránené proti spodným vodám Váhu podzemným výtlačným potrubím DN 500 vedeným popri ceste 1/18 od častí za cintorínom až k dolnému koncu obce so zaústením do čerpacej stanice drenážnych vôd a odtiaľ do rieky Váh. Čerpacia stanica je v správe Povodia Váhu.

Rieka Váh tečie od Tatier smerom na západ a v Komárne sa vlieva do Dunaja. Jeho celková dĺžka je 403 km, povodie má plochu 10 640 km², priemerný prietok je 196 m³/s, maximálny 1 825 m³/s, minimálny 22,3 m³/s. Na Váhu je vybudovaný systém tzv. vážskych kaskád - systém 22 priehrad a vodných elektrární pre ochranu povodia proti povodňam. Najbližšie k riešenému územiu Kraľovian je vodná nádrž Krpeľany spolu s vodnou elektrárnou.

Východným okrajom obce Kraľovany preteká **rieka Orava (vodohospodársky významným vodným tokom), ktorá tvorí pravostranný prítok Váhu**.

Rieka Orava má dĺžku je 60,3 km, plocha povodia je 1 991,8 km², priemerný prietok je 34,5 m³/s, maximálny 1 120 m³/s, minimálny 2,3 m³/s. Najväčší prietok má rieka v marci a apríli keď sa topí sneh, najmenší v januári a februári.

Západným okrajom k.ú. Kraľovany tečie **Šútovský potok**. Jedná sa o pravostranný prítok Váhu s dĺžkou 9,5 km. Na strednom toku preteká kaňonovitým údolím Tesnô a následne krajinársky pôsobivou Šútovskou dolinou. Pramení v Malej Fatre, podcelku Krivánska Fatra, na SV svahoch Stohu v nadmorskej výške okolo 1 220 m.n.m. Smer toku je orientovaný prevažne na J, dolnom konci na JV. Má prítoky sprava spod Úplazu (1 450 m.n.m.) na ňom je známy Šútovský vodopád, Úplazný potok, zľava iba krátke prítoky.

Ďalším známym **potokom je Bystrička**. Tečie v severnej časti k.ú. pričom katastrálna hranica obce Kraľovany prechádza stredom koryta. Jedná sa o pravostranný prítok Oravy s dĺžkou 6,5 m a tok IV. rádu. Pramení v Malej Fatre pod sedlom Medziholie, na JV úpätí Veľkého Rozsutca (1 609,7 m.n.m.) v nadmorskej výške okolo 1160 m.n.m.

Ostatné bezmenné prítoky majú bystrinný charakter s korytami v prirodzenom neupravenom stave.

1.2.4. Ochranné pásma dotknuté v území:

- Vodovod DN do 500: 1,5 m od obrysu na obidve strany podľa zákona 442/2002 Zb.z.
- Kanalizácia DN do 500: 1,5 m od obrysu na obidve strany podľa zákona 442/2002 Zb.z.
- Kanalizácia DN nad 500: 2,5 m od obrysu na obidve strany podľa zákona 442/2002 Zb.z.
- orientačné pásma hygienickej ochranné pásmo ČOV od bytovej zástavby podľa STN 75 6401
- mechanicko-biologické čistenie bez kalového hospodárstva s úplne zakrytými objektami alebo so zakrytým kalovým hospodárstvom s čistením vzduchu – 25 m
- *ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Váh - šírka min. 10 m od brehovej čiary obojstranne, resp. od vzdušnej päty hrádze v zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (Vodný zákon)
- *ostatné vodné toky - min. 5 m od brehovej čiary

Poznámka:* V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplotenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navažkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

1.3. Elektrická energia

1.3.1. Súčasný stav

Riešené územie

Riešené územie obce Kraľovany je zásobované elektrickou z JZ smeru (spodná časť osady Rieka) cez distribučné dvojité vzdušné vedenia 2x110 kV prichádzajúce z okresu Martin (zdroj elektrickej energie : vodná elektrárňa Sučany - inštalovaný výkon 38,40 MW, ročná výroba 107,6 GWh/rok - rok 2015) a následne vedené naprieč k.ú. obce až do SV časti a ďalej do okresu Dolný Kubín, nakoľko v okrese nie je situovaný žiadny zdroj elektrickej energie. Tieto vedenia slúžia pre rozdelenie elektrickej energie z nadradenej sústavy (uzol Sučany) a zdrojov elektrickej energie (vodné elektrárne) pre zásobovanie distribučných staníc 110/22 kV. V našom prípade sa jedná o rozvodne Sučany a Kraľovany. Zo 110 kV rozvodne VE Sučany vychádza linka VVN č. 7735 Sučany - Kraľovany - Istebné, linka VVN č. 7734 Sučany – Kraľovany – Krpeľany (vybudované v roku 1955). Na vodnej nádrži v Krpeľanoch je tiež vodná elektrárňa Krpeľany (inštalovaný výkon 24,70 MW, ročná výroba 39,4 GWh/rok - rok 2015). Obidve vedenia a sú prevedené holými vodičmi AlFe6 3x185 mm² vedenými po oceľových stožiaroch, ktoré sú ukončené v rozvodni ŽSR Kraľovany VVN/NN 110/22 kV umiestnenej v SZ časti z.ú. pri železničnej trati č.180 Žilina – Košice. Z rozvodne ŽSR je okrem liniek VN 22 kV napojená aj meniareň ŽSR Kraľovany umiestnená v spoločnom areáli.

Z rozvodne ŽSR Kraľovany sú vedené 3 vedenia VN 22 kV – linka č. 210 z vodičov AlFe6 3x95 mm² smeruje na západ popri koryte Váhu k spodnej časti osady Rieka a ďalej von z k.ú. až do rozvodne vo Vrútkach, okres Martin. Ďalšie 2 linky smerujú na východ pričom z linky č. 243 z vodičov AlFe6 3x95 mm² je zásobovaná obec a ďalej smeruje do rozvodne v Liskovej, okres Ružomberok. Druhá linka č. 238 z vodičov AlFe6 3x95 mm² sa odkláňa na SV k samostatnému rodinnému domu a potom smeruje už len na sever až k vedeniu VVN 2x110 kV č. 7735 a potom popri ňom pokračuje ďalej do rozvodne Mokrad, okres dolný Kubín a jedna vetva smeruje k trafostanici TS8 Kraľovany – Bystrička.

V katastri obce Kraľovany je v súčasnosti 7 trafostaníc (TS1 – TS7) s príkonmi od 50kVA do 400kVA. Posledná leží v k.ú. Párnica TS8 v SV časti nad k.ú., ale slúži pre dobývací priestor v lokalite Bystrička, ktoré leží v k.ú. Kraľovany. Takže aj ju zaradíme medzi TS, ktoré zabezpečujú zásobovanie elektrickou energiou riešené územie obce. Súčasný stav elektrickej energie pre potrebu obyvateľstva v obci je vo vyhovujúcom stave. Vzhľadom na ďalšiu výstavbu v obci bude treba dobudovať alebo rozšíriť jednotlivé trafostanice.

Zásobovanie elektrickou energiou

Z jednotlivých distribučných trafostaníc sú nehnuteľnosti pripojené prevažne cez vonkajšie NN vedenie, ktoré je prevedené najmä holými vodičmi AlFe a v menšej miere závesnými káblami typu RETILENS vedenými po betónových stĺpoch.

VN vedenia

Centrum obce Kraľovany a okolie je napojené z nadzemného vedenia VN 22 kV linka č. 243 cez 6 distribučných trafostaníc 22/0,4 kV, ktoré sú rozmiestnené podľa požadovaného odberu elektrickej energie po celej obci. Linka je prevedená holými vodičmi vedenými po oceľových stožiaroch. Trafostanice sú umiestnené na betónových stĺpoch (1-stĺpové, 2-stĺpové; 4-stĺpové) a priehradových stožiaroch. Výkon transformátorov je od 50 kVA do 400 kVA. Trafostanica s najväčším výkonom 400 kVA je pri podjazde k ihrisku.

Osada Rieka je zásobovaná elektrickou energiou z jednej trafostanice TS7 Šútovo_Lom s výkonom 100 kVA, ktorá je napojená na vzdušnú VN 22 kV linka č. 210.

Posledná trafostanica TS8 Kraľovany_Bystrička 400 kVA je umiestnená mimo k.ú. obce Kraľovany a slúži pre dobývací priestor Bystrička.

Elektrické rozvody v súčasnosti zodpovedajú požiadavkám pre odber elektrickej energie v celej obci. Do majetku SSE-Distribúcia patria TS2; TS4; TS6; TS8. Ostatné sú v majetku iných organizácií.

Rozmiestnenie DTS a osadenie transformátorov je nasledovné:

Ozn.	Miesto	Výkon (kVA)	Typ TS
T1	243/TS/Kralovany_vykrývač	50	štvorstĺpová
T2	243/TS/Kralovany_ohrisko	400	dvojtĺpová
T3	243/TS/Kralovany_ZSR	160	stožiarová
T4	243/TS/Kralovany_ČOV	250	stožiarová
T5	243/TS/Kralovany_Orange	50	jednostĺpová
T6	238/TS/Kralovany_Orava pri tuneli	50	stožiarová
T7	210/TS/Šutovo-Lom	100	stožiarová
T8	238/TS/Kralovany_Bystrička	400	štvorstĺpová
Spolu		1460	

Návrh riešenia

Výpočet elektrického príkonu

Výpočet elektrického príkonu podľa druhu odberu a územného členenie

Obec - druh odberu	kW	
	Stav	2029
Kraľovany		
1. Byty stav /navrh : 132 b.j./147 b.j.	396	441
2. Občianska vybavenosť (cca 20% z potreby bytov)	80	90
3. Šport a rekreácia	80	90
4. Výroba miestne prevádzky	50	70
Celkom	606	691
kW max	755	1236

Návrh riešenia elektrifikácie

Zdroje elektrickej energie

Zásobovacím zdrojom elektrickej energie bude aj v návrhovom období existujúce VN 22 kV linka č. 243 a 6 existujúcich distribučných trafostaníc 22/0,4 kV, ktorých výkon by mal postačovať navrhovaným funkciám. V prípade zvýšenej potreby elektrickej energie je možné uvažovať o zväčšení výkonu existujúcich trafostaníc. Pre zabezpečenie odberov súčasnej a plánovanej výstavby sa navrhuje úprava a rekonštrukcia trafostaníc, ktorá bude kopírovať postup výstavby. V lokalite Horné pole sa navrhuje prekládka vedenia linky č.243 v smere k trafostanici ŽSR v trase pozdĺž miestnych obslužných komunikácií. Presná trasa bude predmetom ÚPN Z, alebo Urbanistickej štúdie IBV Horné pole.

VN 22 kV rozvod a trafostanice

Lokalita Obec a športový areál (výstavba cca 35 RD s odberom 75 kW) bude riešená z jestvujúcich T1-T6 so spoločným výkonom - 960 kVA .

Sekundárny rozvod

Sekundárnu sieť NN vrátane verejného osvetlenia v navrhovanej bytovej výstavbe a v rekreačných plochách v jadrovom území obce navrhujeme realizovať ako zemné káblové NN rozvody, napájané z viacerých strán pre vylepšenie parametrov existujúcej a navrhovanej NN siete. Dĺžka výbežkov od zdroja je maximálne 350 m.

Miestne komunikácie budú osvetlené stožiarovými svietidlami s energeticky úspornými výbojkami. Rozvody pre VO budú v trase káblových NN rozvodov.

Okrem toho navrhujeme postupnú výmenu NN vzdušných vedení za NN káblové v zemi.

Ochranné pásma

V riešenom území nachádzajúce sa elektrické vedenia vyžadujú ochranné pásmo od krajných vodičov na každú stranu

22 kV vedenie vzdušné	10 m
22 kV kábel v zemi	1 m
22 kV kábel DISTRI	1,1 m
trafostanica od konštrukcie	10 m

I.4. Zásobovanie plynom

Súčasný stav

Obec Kraľovany nie je napojená na zemný plyn. Využívaný je kvapalný plyn propán-bután, v bytovej zástavbe IBV je P-B využívaný pre varenie, pri objektoch vybavenosti aj na vykurovanie (s doplnkovým miestnym dostupným palivom).

Možnosť plynofikácie

V rámci realizácie nových plynárenských zariadení sa neuvažuje s rozširovaním plynovodov smerom bližšie k obci Kraľovany, takže s plynofikáciou obce sa nepočíta.

I.5. Zásobovanie teplom

Súčasný stav

V obci Kraľovany je realizované decentralizované zásobovanie teplom (DZT), z vlastných alebo združených zdrojov tepla. Vykurovanie v prevažnej miere je na pevne palivo (uhlie) a s dostupným miestnym palivom ako je drevený odpad z výroby, biomasa. Ako doplnkové palivo je použitý kvapalný plyn propán-bután. V bytovej zástavbe sú použité malo objemové plynové fľaše.

Návrh

Základné údaje o riešenom území

- nová výstavba bytov : 40 b.j.
- ubytovanie : 120 lôžok (chaty ICHR, penzióny, agroturistika)
- stravovanie : 180 stoličiek (reštaurácia, motorest)
- výrobná zóna, OV : 35 pracovných príležitostí

Tepelná bilancia

Lokalita č.	Kapacity	MW	GJ
Riešené Územie	Súčasná zástavba		
	Byty : 132 b.j. a 14 kW	1,848	13292
	Vybavenosť : cca 20% z potreby bytov	0,369	2658
	Výroba : odhad	0,1	720
	S p o l u	2,32	16670
	Navrhovaná zástavba		
	40 b.j. á 14,0 kW	0,56	
	120 lôžok á 1,4 kW	0,17	
	180 stoličiek á 1,17 kW	0,21	
	35 pracovných príležitostí á...5 kW	0,17	
	S p o l u	1,11	7992
	Celkom navrhovaná výstavba	1,11	7992
	Súčasná zástavba	2,32	16670
	Spolu stav + návrh	3,43	24662

Návrh riešenia potrieb tepla v etape

Zásobovanie teplom bude decentralizovaným systémom z domových a objektových zdrojov tepla. Bytová výstavba HBV sa navrhuje riešiť podobne ako rodinné domy kotlami ústredného vykurovania z použitím elektrickej energie, doplnenej tepelnými čerpadlami, prípadne fotovoltaickým spôsobom. Potreba tepla bytov sa môže riešiť individuálne aj dostupným miestnym palivom (drevo, drevené štiepky, lesná biomasa).

Pri absencii zemného plynu je možné sa zamerať na využívanie kvapalného plynu P-B s budovaním podzemných zásobníkov pre navrhované ubytovacie stravovacie zariadenia.

Ochranné pásma

V riešených lokalitách pre navrhovanú výstavbu sa neplánuje žiadna výstavba tepelnoenergetických zariadení vyžadujúca si ochranné pásma.

I.6. Pošta

a.3.1. Stav

V obci je zriadená poštová prevádzka. Pošta sa nachádza vo viacúčelovej budove.

Návrh riešenia

Celú škálu portfólia poštových služieb budú obyvatelia z navrhovaných lokalít využívať jestvujúcu poštovú prevádzku obce Kraľovany.

I.7. Telekomunikácie

a.3.2. Stav

V riešenom území sa nachádzajú trasy diaľkových optických káblov (DOK) a metalického kábla (DKM) v smere Ružomberok – Kraľovany – Martin, ktoré sú v správe Slovak Telekom (ST), a.s. a Slovenských Elektrární, a.s., Trenčín (VET). Jedna odbočka optického kábla je vedená popri sklade pre výrobu obalov v pokračovaní cesty k rušňovému depu a následným odbočením k telekomunikačnej ústredni na železničnej stanici Kraľovany.

V obci je nad železničnou traťou telekomunikačný vysielač patriaci Slovak Telekom, a.s., ktorý zabezpečuje dobrý príjem signálov pre obyvateľov. Rozhlasová ústredňa miestneho rozhlasu je umiestnená v priestoroch centra obce – vo viacúčelovej budove.

Zhodnotenie

Pokrytie súčasných nárokov na telef. linky je postačujúce, prívod do obce má kapacitnú rezervu, pri rozšírení zástavby je potrebné doplniť miestnu sieť.

Telefonizácia - návrh

Základné údaje o riešenom území

- nová výstavba bytov : 20 b.j.
- ubytovanie á 120 lôžok
- reštaurácie, 180 stoličiek
- objekty vybavenosti a výroba 35 pracovných príležitostí

Merné ukazovatele na zriaďovanie HTS :

- bytové stanice 1,5 HTS / 1 RD
- základná občianska vybavenosť 1 HTS / objekt
- vyššia vybavenosť 3 HTS / objekt
- miestne výrobné prevádzky 10 HTS / 100 pracovných príležitostí

Výpočet pevných telefónnych staníc pre navrhovanú zástavbu - etapa 2029

Funkcie	Plánovaná výstavba (m.j.)	Počet HTS
byty	20	30
ubytovanie	3	3
reštaurácie	3	3
výroba	35	4
S p o l u		40

Riešenie telefonizácie

Telekomunikačne napojenie riešených lokalít Kraľovany bude z digitálnej ústredne situovanej na železničnej stanici Kraľovany, ktorú bude potrebné rozšíriť o predpokladaných 40 prípojných vedení.

Navrhujeme zabezpečiť rozšírenie portfólia služieb o dátové služby, ktoré budú určené hlavne pre podnikateľský segment a pre domácnosti, využívajúcich pripojenie na internet.

Miestnu telekomunikačnú sieť v nových plochách pre výstavbu realizovať úložným káblom zemou v spoločnej trase s káblovým vedením NN, vonkajším osvetlením a miestnym rozhlasom. Pripojovanie

telefónnych účastníkov bude riešené káblovými prípojkami s ukončením v skrinách KS I. - inštalované v pilieri oplotenia RD, respektíve na objektoch OV. Ostatne miestne časti budú na telekomunikačnú sieť napojené závesným káblovým rozvodom. Body napojenia novej zástavby budú určené v podmienkach pri začatí územno-právneho konania výstavby konkrétnej lokality.

Miestny rozhlas

Navrhované lokality s výstavbou bytov IBV a HBV pripojiť na existujúce rozvody obecného rozhlasu.

TV vysielanie

Pokrytie územia signálmi TV bude rovnomerné po osadení technológie TV vysielania na rozostavanom stožiare mobilných operátorov, ktorý sa nachádza na lokalite Kohútik – kóta 945,8 nm.

Ochranné pásma

Ochranné pásmo pre telekomunikačné rozvody je od krajného vodiča 1m na obe strany.

Diaľkové káble

Vrámcí navrhovanej trasy diaľnice D1 Turany – Hubová sa uvažuje o prekládke optických aj metalického kábla v časti navrhovanej mimoúrovňovej križovatky na začiatku k.ú. obce

V osade Rieka sa predpokladá zmena trasy optických káblov a miestneho nadzemného telefónneho rozvodu z dôvodu výstavby diaľnice D1.

M) KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

m.1. Stav životného prostredia

Územie obce sa vyznačuje dobrou kvalitou životného prostredia. K tomuto stavu prispieva aj samotná poloha obce voči prírodným prvkom ako sú lesy, lúky. Územie je bez väčších znečisťovateľov. Jediným faktorom znižujúcim kvalitu životného prostredia je tranzitná automobilová doprava a čiastočne železničná trať.

Problémom z pohľadu životného prostredia obce je absencia plynofikácie, vysoký podiel vykurovania tuhými palivami, nedobudovaná verejná kanalizácia a hluk z cestnej dopravy (I/18). Rýchlosť na tejto komunikácii je obmedzená na 70 km/hod, čo znižuje hlučnosť. Okrem uvedených sa na území obce nenachádza žiadny väčší zdroj znečisťovania a znižovania kvality životného prostredia.

Environmentálne záťaž

V riešenom území obce sú na základe výpisu Informačného systému environmentálnych záťaží evidované nasledovné environmentálne záťaž :

I. Názov **EZ : DK(003) /Kraľovany–ČS PHM Slovnaft**

Názov lokality :ČS PHM Slovnaft

Druh činnosti: čerpacia stanica PHM

Registrovaná ako :Sanovaná /rekultivovaná lokalita

II. Názov **EZ :DK (1848) /Kraľovany–rušňové depo, Cargo a.s.**

Názov lokality :rušňové depo,Cargo a.s.

Druh činnosti: železničné depo a stanica

Registrovaná ako: Potvrdená enviromentálna záťaž

m.2. Návrh starostlivosti o životné prostredie

V súvislosti s riešením problematiky životného prostredia návrhujeme pre udržanie zdravého stavu ŽP dodržiavať nasledovné opatrenia:

V oblasti odpadového hospodárstva

- a) Zabezpečovať triedený zber odpadov
- b) Realizovať komplexné odkanalizovanie splaškových vôd z územia obce
- c) Zapojiť navrhované lokality IBV a rekreácie do programu odpadového hospodárstva obce
- d) Nebezpečný odpad likvidovať v zmysle platných legislatívnych predpisov
- e) Rastlinný odpad z kosenia trávnikov a strihania zelene kompostovať v rámci rodinných domov a z verejných priestranstiev obce na pozemku obce mimo zastavané územie, alebo na zmluvne dohodnutom mieste

V oblasti ochrany vôd a ovzdušia

- a) minimalizovať používanie tuhých palív
- b) organizačnými opatreniami zabezpečiť čistotu komunikácii (hlavne v jarných mesiacoch včas upratať komunikácie po zimnom posype)
- c) pri stavebných prácach zabezpečiť stavenisko proti šíreniu prašnosti dostupnými technickými prostriedkami
- d) včasné a účinné čistenie komunikácii pri výstavbe
- e) dodržiavať ustanovenia zákona NR SR č.364/2004 o vodách (vodný zákon)
- f) chrániť spodné vody počas výstavby a hlavne počas prevádzky osadením odľučovačov ropných látok na parkoviskách
- g) zabezpečiť odkanalizovanie čo možno najväčšieho počtu nehnuteľností (napojenie nových ulíc a rekreačných zariadení na ČOV)
- h) predchádzať rizikám havarijného znečistenia vody realizáciou preventívnych opatrení (nepriepustné žumpy na miestach bez kanalizácie do času jej dobudovania a pripojenia nehnuteľností)
- i) dodržiavať Kódex správnej poľnohospodárskej praxe

V oblasti ochrany pôdy

- a) pri stavebných prácach zabezpečiť opatrnú skrývku ornice a jej spätné použitie
- b) zabrániť technickými prostriedkami erózii pôdy
- c) zabrániť technickými prostriedkami ujazdeniu pôdy a jej degradácii
- d) zavádzať racionálne postupy a protierózne opatrenia v rámci poľnohospodárskej výroby
- e) zvyšovať podiel NSKV na lúkách a pasienkoch a všetkých potenciálne vhodných miestach
- f) rešpektovať legislatívnu ochranu jednotlivých častí krajiny.
- g) zachovať, chrániť, zveľaďovať brehové porasty toku a zavádzať racionálnych a environmentálne vhodných postupov do poľnohospodárskej a lesnej výroby.

V oblasti ochrany územia pred hlukom a vibráciami

- a) Hlukové zaťaženie z miestnych ciest riešiť protihlukovými opatreniami v rámci ulíc a zmierniť dopady formou izolačnej zelene , protihlukových opatrení na nehnuteľnostiach

Legislatívne opatrenia

- a) V procese predprojektovej prípravy postupovať v zmysle zákona 24/2006 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Prírodná rádioaktivita

Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom nízkeho a stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

Zosuvy

- a) Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

Environmentálne záťaž

- a) Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom environmentálnej záťaže s vysokou prioritou riešenia je potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom.

Opatrenia zo Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

- a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:
 - - koncipovať urbanistickú štruktúru tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu,
 - - zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
 - - zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní,
 - - podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre,
 - - zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra

- prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam,
- vytvárať a podporovať vhodnú mikroklimu pre chodcov a cyklistov v mestách
- Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v sídlach,
- zabezpečiť prispôsobenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny.

b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric:

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extravilánoch miest a obcí,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie,
- zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť v blízkosti elektrického vedenia,
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran.

c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v menších obciach podporovať výstavbu domových čistiarní odpadových vôd,
- v prípade, že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť opatrenia voči riziku lesných požiarov,
- samosprávy by mali podporovať a pokiaľ možno zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:

- v prípade že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plochy prírody blízkyh lesov, resp. prirodzených lesov,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadupne k životnému prostrediu, ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obcí,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí,
- v prípade, že samospráva vlastní lesy, zabezpečiť udržiavanie siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou a rozrušovať nepotrebné lesné cesty,
- usmernenie odtoku pomocou drobných hydrotechnických opatrení,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii, zosuvom pôdy.

N) VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

Vymedzenie prieskumných území

Do riešeného územia nezasahujú ochranné pásma prírodných liečivých zdrojov.

Chránené ložiskové územia a dobývacie priestory

V k.ú. Kraľovany v osade Rieka sa nachádza veľký dobývaci priestor DP Kraľovany II (481-ťažba stavebného kameňa, 376 – ťažba dolomitu) a druhý menší DP Bystrička (479, ťažba stavebného kameňa). Predpokladá sa, že v DP Kraľovany II bude do konca roku 2018 ukončená činnosť a lom bude rekultivovaný.

Vedľa prvého DP v západnej časti v smere na Šútovo je ešte ložisko nevyhradeného nerastu Kraľovany I (4272, ťažba stavebného kameňa) a druhé väčšie Kraľovany III (4035, stavebný kameň) je medzi časťou zvanou Diel a niekdajším lomom v JV časti k.ú. nad železničnými traťami. V časti Kraľovianskeho meandra je ešte plocha s osvedčením o výhradnom ložisku (275, vápenec ostatný).

Severný špic k.ú. zvaný Pánsky les a zhruba ½ k.ú. pod časťou zvanou Široká dolina teda Prímestie,

Páleničky až k osade Rieka medzi jazerami a potom už len juh patrí do oblastí, kde nemožno vykonávať ložiskový geologický prieskum na ropu a zemný plyn.

V k.ú. obce sa nachádzajú ešte staré banské diela a to v časti lomu Bystrička Halda – Bystrička na Orave, niekdajšia ťažba stavebného kameňa a v južnej časti k.ú. zvanej Siňava je staré banské dielo v línii výhradná kutba, niekdajšia ťažba železnej rudy.

Využitie ložiskových území.

V zmysle § 15 ods. 1 banského zákona pri spracovaní ÚPD je potrebné navrhovať také riešenie, ktoré je z hľadiska ochrany a využitia nerastného bohatstva a ďalších verejných záujmov najvýhodnejšie. V zmysle uvedeného sa za najvýhodnejšie pre obec považuje ukončenie činnosti v DP Kraľovany II pričom po jeho rekultivácii navrhuje využitie pre rekreačné účely.

Evidované staré banské diela sú graficky vymedzené ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z.o ÚPP a ÚPD.

O) VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V území obce Kraľovany navrhujeme evidované staré banské diela ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu podľa § 12 ods. 4 písm. o) Vyhlášky MŽP SR č. 55/2001 Z.z.o ÚPP a ÚPD.

P) VYHODNOTENIE DÔSLEDKOV STAVEBNÝCH ZÁMEROV A INÝCH NÁVRHOV NA POĽNOHOSPODÁRSKEJ A LESNEJ PÔDE

p.1. Prírodné podmienky

Vyhodnotenie dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej pôde je spracované v zmysle zákona č. 220/2004 Z.z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy a o zmene zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

p.2. BPEJ

Lokality určené pre iné ako poľnohospodárske využitie sa nachádzajú na pôdach, ktorých BPEJ sú zaradené do týchto kvalitatívnych skupín :

5 - 0801001

9 - 0858682

p.3. Klimatické regióny

Dotknuté lokality určené pre iné ako poľnohospodárske využitie patriace do k.ú. Kraľovany sú zaradené podľa kódov do týchto klimatických regiónov:

08 - mierne chladného, mierne vlhkého, s priemernou teplotou vzduchu v januári -3 až -6°C a s priemernou teplotou vzduchu za vegetačné obdobie 12-14°C

p.4. Typy pôd

V dotknutých lokalitách sa na pôdotvorných substrátoch vyvinuli nasledovné typy pôd:

01 – fluvizeme typické karbonátové, ľahké v celom profile, vysychavé

p.5. Zrinitosť

Dotknuté lokality sú z hľadiska zrinitosti pôdy zaradené do nasledujúcich kategórií (7. miesto kódu):

1 – ľahké pôdy (piesočnaté a hlinitopiesočnaté)
Kategoríe zrnitosti pôdy vychádzajú z Novákovej klasifikačnej stupnice zrnitosti.

p.6. Vyhodnotenie záberov PP

Urbanistický návrh rieši rozvoj jednotlivých funkčných zložiek v lokalitách zdokumentovaných v tabuľke – Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde.

Celková výmera lokalít v katastri Kraľovany je **8,31 ha**, z toho **2,21 ha** je záber poľnohospodárskej pôdy. Veľká časť navrhovaných lokalít je plánovaná na plochách, ktoré tvoria ostatné a zastavané plochy, preto nie sú uvedené v tabuľke „Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde“.

Prehľad riešených lokalít

Ozn. lokality	Funkčné využitie	poznámky
Lokalita 1	určená pre rozvoj rekreácie, prípadne bývania vo forme rodinnej zástavby,	záber lesa
Lokalita 2 a 4	určené je určené pre rozvoj bývania vo forme rodinnej zástavby	
Lokalita 3	určená pre rozvoj cintorína	
Lokalita 5	určená pre rozvoj športu a rekreácie	
Lokalita 6	určená pre rozvoj výroby, technickej vybavenosti	

Prehľad stavebných a iných zámerov na poľnohospodárskej pôde

Lokalita číslo	Katastrálne územie	Funkčné využitie	Výmera lokality celková v ha	Predpokladaná výmera poľnohospodárskej pôdy			Vykonané investičné zásahy v ha	Užívateľ poľnohosp. pôdy	
				celkom v ha	z toho				
				kód/skupina BPEJ	Výmera lok. v ha	Najkvalitnejšia PP v ha			
2	Kraľovany	Bývanie, komunikácie, technická vybavenosť, parkoviská, izol.zeleň	5,95	1,35	0801001/5	1,35	1,35	-	Súkromné osoby
3	Kraľovany	cintorín	0,08	0,08	0801001/5	0,08	0,08	-	Súkromné osoby
4	Kraľovany	Bývanie, komunikácie, technická vybavenosť, parkoviská	1,05	0,35	0801001/5	0,35	0,35	-	Súkromné osoby
5	Kraľovany	šport, rekreácia parkoviská	0,89	0,09	0801001/5	0,09	0,09	-	Súkromné osoby
6	Kraľovany	výroba, technická vybavenosť	0,34	0,34	0801001/5	0,34	0,34	-	Súkromné osoby
Celkom lokality			8,31	2,21		2,21	2,21	0,00	

Poznámka: Tučným písmom sú vyznačené BPEJ patriace do zoznamu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy,

p.7. Najkvalitnejšia poľnohospodárska pôda

Nariadením vlády SR č. 58/2013 z 13. marca 2013 o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy sa niektoré pôdy preradili do zoznamu najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy. Z dotknutých pôd sú v katastri obce Kraľovany tieto BPEJ: **0801001** 0814062 0865412. Hrubo vyznačené BPEJ sú predmetom záujmu budúceho odňatia poľnohospodárskej pôdy.

p.8. Zdôvodnenie záberov najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy

Obec Kraľovany je vidiecke sídlo určené pre bývanie, rekreačné využitie a výrobu. Stavebný rozvoj bytovej výstavby je možný iba vrámci záhrad rodinných domov na vymedzených lokalitách a v bezprostrednej nadväznosti na zastavané územie. Z urbanistického hľadiska je logické pokračovať v rozvoji obce v nadväznosti na skutočne zastavané územie a vybudovanú technickú infraštruktúru. Vzhľadom k tomu, že najkvalitnejšie

poľnohospodárske pôdy sa nachádzajú po obvode zastavaného územia, nedá sa vyhnúť ich záberu. Navrhované lokality na rozvoj sa budú zastavovať postupne, tak aby sa poľnohospodárska pôda dala využívať čo najdlhšie.

p.9. Vyhodnotenie záberov lesných pozemkov

Okrem záberov poľnohospodárskej pôdy sa navrhuje aj záber lesnej pôdy. Grafické znázornenie predpokladaného rozsahu záberu lesnej pôdy je vo výkrese č. 5 M = 1:10 000 - Výkres vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej a lesnej pôde. Záber lesa je v grafickej časti označený ako lokalita číslo 1. Podľa charakteristiky navrhovaného využitia lokalít sa predpokladá trvalé vyňatie lesných pozemkov, ktorým sa v danom prípade rozumie trvalá zmena druhu pozemku. Na odlesnenie sa navrhuje iba časť lokality s výmerou 0,35 ha lesných pozemkov.

Celková výmera lesných pozemkov je **0,35 ha**.

Lokalita č.	LHC	Výmera záberu lesa	Kategória lesa/ poľnohosp pôda	Druh vlastníctva
1	Jánošíkovo	0,35	lesy ochranné	FO

Pozn.: -v kategórii lesov ochranných sa jedná o lesné porasty na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach
-FO – lesy vo vlastníctve fyzických osôb.

Vyhodnotenie návrhov na trvalé vyňatie pozemkov z LP a prehľad o výške odvodu

Loka- lita číslo	KÚ	Funkčné využitie	Výmera lokality celkom v ha	Dielec	Výmera LPF na trvalé vyňatie v ha	HSLT	Kategória lesa	Rubná doba	Efekt VPF za rubnú dobu v €	Zvýšenie /oslobo- denie odvodu (+/-) %	Odvod za trvalé odňatie v €
1	Kraľovany	rekreácia	1,08	1a	0,35	623	O (a)	110	54 769	+100 %	38 338
Spolu			1,08		0,35						38 338

Vysvetlivky:

HSLT (hospodárske súbory lesných typov) 623 - Luh jelše sivej

kategória lesa: O(a) - lesy ochranné, §13 písm. a) lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach, ako sú najmä sutiny, strže, strmé svahy so súvislou vystupujúcou materskou horninou, nespevnené štrkové nánosy, rašeliniská, mokrade a inundačné územia vodných tokov,
efekt VPF - efekt verejnoprospešných funkcií za rubnú dobu,
zvýšenie /oslobodenie odvodu (+/-) % - § 9 (zákona 326/2005 o lesoch).

Údaje o predpokladanom rozsahu využívania lesných pozemkov na iné účely

V lokalite 1 záberu lesných pozemkov sa navrhuje rozšírenie rekreácie. Plocha jednotlivých základných jednotiek priestorového rozdelenia lesa je graficky znázornená na lesníckej porastovej mape vložennej do výkresu č. 5 M = 1:10 000 - Výkres vyhodnotenia dôsledkov stavebných zámerov a iných návrhov na poľnohospodárskej a lesnej pôde. Z hľadiska výrubu drevnej hmoty pôjde pravdepodobne o 100% drevnej hmoty z celkovej výmery lokality. Porasty v lokalite sú vo vekovej triede 40-80 rokov.

Výška náhrady za obmedzenie vlastníckych práv obmedzením využívania, alebo osobitným režimom hospodárenia lesných pozemkov v zmysle § 35 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov a predpisov vydaných na jeho základe bude vyčíslená v čase realizácie návrhu.

Výmery lokalít budú upresnené pred vydaním stavebného povolenia na danú stavbu a povinnosťou investora bude pred vydaním stavebného povolenia požiadať príslušný orgán štátnej správy lesného hospodárstva v súlade s ustanovením § 5 a 7 zákona č. 326/2005 Z. z. o lesoch v znení neskorších predpisov o vydanie rozhodnutia o trvalom vyňatí pozemku z plnenia funkcií lesov, resp. o obmedzenie využívania funkcií lesov. Podrobnosti a náležitosti predloženia žiadosti určuje vykonávacia vyhláška MP SR č. 12/2009 Z. z. o ochrane lesných pozemkov pri územnoplánovacej činnosti a pri ich vyňatí a obmedzení z plnenia funkcií lesov.

Q) HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA

Územný plán obce Kraľovany je spracovaný v súlade so Zadaním, ktoré bolo schválené uznesením obecného zastupiteľstva obce Kraľovany č.3/2014 na rokovaní OZ v Kraľovanoch dňa 27.02.2014.

Obec Kraľovany je výrazne limitovaná v rozvoji rozsiahlymi lesmi a ich ochranným pásmom, stupňom ochrany prírody (NP Malá Fatra, OP Veľká Fatra), vodnými tokmi (Váh, Orava), konfiguráciou terénu -svahovitosť nad 10% tranzitnou automobilovou a železničnou dopravou. Tieto limity sú tak silné, že obec má veľmi obmedzené možnosti plošného rastu. Z hľadiska rozvoja bývania je navrhnutý dostatočný počet lokalít vhodných na zastavanie, ktoré môžu majetkoprávne problémy v mnohých prípadoch zablokovať, alebo rozvoj výrazne spomaliť. Okrem toho obec sa môže rozvíjať len na úkor najkvalitnejšej pôdy, nakoľko nemá iné možnosti.

Navrhované lokality **IBV** (prípadne aj HBV) majú dobrú orientáciu na svetové strany, vyhovujúcu sklonitosť terénu, primerane vhodnú dostupnosť a možnosť napojenia na inžinierske siete. Nevýhodou všetkých lokalít je neexistencia plynovodných vedení v obci. Hoci sa spomínajú v nadradených dokumentáciách zámery na plynofikáciu, pravdepodobne k nej nikdy nedôjde z dôvodu nízkej rentabilnosti. Nízke teploty v zime a dĺžka vykurovacieho obdobia zvyšuje náklady na prevádzku domácností. Možno aj tento fakt sa podieľa na znižovaní počtu obyvateľov v obci. Využitie drevnej hmoty je v súčasnosti najvýhodnejší spôsob vykurovania. Tento spôsob získavania energie však neprispieva k rozvoju výstavby. Doplnením ostatných navrhovaných funkcií do územia obce Kraľovany nepredpokladáme žiadne väčšie strety záujmov funkčného využitia. Problém môže byť rozvoji **rekreácie**, ktorá je v kolízii s plánovanou diaľnicou D1 v polohe osady Rieka. Diaľnica, v prípade že pôjde katastrom obce môže priniesť poškodenie krajinného obrazu a zníženie kvality rekreačného priestoru osady Rieka určeného ako stredisko rekreácie a turizmu.

Ku kultúre krajinného obrazu patrí aj spôsob údržby trávnych porastov, obhospodarovanie orných pôd a nakladanie s lesmi. Obraz krajiny je pre motiváciu rekreácie jedným z najdôležitejších faktorov. Preto plochy po DP Kraľovany musia prejsť citlivou úpravou s cieľom dosiahnuť neopakovateľný a atraktívny vzhľad.

Navrhovaný rozvoj **výroby** nesmie zahŕňať činnosti, ktoré vytvárajú riziko zhoršenia kvality životného prostredia, hlavne z hľadiska dopravného zaťaženia a prípadne aj hluku. Poloha výrobných areálov je pripustená do obytnej zástavby len v prípade, že negatívne vplyvy budú minimálne a akceptovateľné obyvateľmi.

Prierezovo sme sa snažili zachytiť možný rozvoj územia do roku 2029, pričom je návrh mierne nadhodnotený a predpokladáme, že postup výstavby bude pomalší. Ak sa nenaplní navrhovaný zámer do roku 2029 a bude obci vyhovovať návrh aj po tomto roku je možné zámery realizovať aj neskôr.

R) NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASTI

ÚPN O Kraľovany bude po schválení slúžiť obci ako záväzný dokument pre riadenie výstavby a investičnej činnosti v hraniciach katastra obce. Záväzná časť územného plánu je z dôvodu formálnej kontinuity na následné všeobecné záväzné nariadenie (ďalej VZN) obce spracovaná v členení na časť – článok – odsek – písmeno.

ČASŤ PRVÁ

Úvodné ustanovenia

Článok 1

Rozsah platnosti ÚPN O Kraľovany a VZN

1. Záväzná časť ÚPN O Kraľovany platí pre celý kataster obce Kraľovany, vymedzený vo výkresovej časti, ako riešené územie.
2. Všeobecne záväzné nariadenia upravuje rozsah platnosti Záväznej časti ÚPN O Kraľovany
3. Všeobecne záväzné nariadenie platí do doby schválenia prípadnej aktualizácie ÚPN – O, resp. do doby schválenia nového územného plánu obce.

Článok 2

Vymedzenie pojmov

1. Záväzná časť územného plánu obce – obsahujú regulatívy územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia obce vyjadrených vo forme regulatívov obsahujúcich záväzné pravidlá, ktoré stanovujú opatrenia v území, podmienky využitia územia a umiestňovania stavieb.
2. Zásady – určujú základnú koncepciu funkčného využitia a priestorového usporiadania a vymedzeného riešeného územia obce.
3. Regulatívy – sú záväzné pravidlá vyjadrené slovne, číselne alebo graficky, ktoré regulujú funkčné využitie a priestorové usporiadanie územia.

Článok 3

Význam obce v rámci územia okresu Dolný Kubín

1. V štruktúre osídlenia bude obec Kraľovany plniť funkciu bývania a rekreácie (podhorský funkčný typ, celoštátneho významu), so zachovaním lesohospodárskej činnosti, nezávadnej výroby a poľnohospodárstva
2. obec Kraľovany má strategický význam ako dopravná križovatka smerov Žilina – Ružomberok, Kraľovany – Dolný Kubín a je súčasťou rozvojovej osi prvého stupňa Žilina – Martin – Poprad – Prešov, na ktorú sa napája os druhého stupňa Kraľovany – Dolný Kubín, (liptovsko – oravská rozvojová os Ružomberok - Dolný Kubín – Trstená – hranica s Poľskou republikou)

ČASŤ DRUHÁ

Článok 4

Zásady a regulatívy priestorového usporiadania a funkčného využívania územia na funkčné a priestorovo homogénne jednotky

1. Regulatívy priestorové

- a. Pre výstavbu rodinných domov využiť prioritne prieluky, plochy nadväzujúce na zastavané plochy obce a záhrady rodinných domov, kde to umožňujú priestorové pomery
- b. Navrhované plochy IBV riešiť formou obojstrannej zástavby s využitím koridoru aj pre vedenie inžinierskych sietí
- c. Rešpektovať komunikačný systém v obci a zabezpečiť prístup k pozemkom využívaným na poľnohospodárske účely
- d. Dotvoriť obec urbanistickou štruktúrou, ktorá korešponduje z pôvodnou zástavbou – t.j. izolované rodinné domy jednopodlažné, max. 2 podlažné so sedlovými, polovalbovými strechami. Bytové domy do 3 podlaží s podkrovím
- e. Rešpektovať založenú hustotu zástavby
- f. Šírka parcely navrhovaných rodinných domov bez obmedzenia
- g. Navrhovaný uličný priestor široký min 8 metrov, (medzi plotmi) – komunikácia min 6 m + zelený pás 1,0 m na každú stranu. V odôvodnených prípadoch je možné znížiť šírku komunikácie v krátkom úseku na rozmer, ktorý ešte vyhovuje prístupu obsluhy územia (požiarnik, sanitka, smetiarske vozidlo)
- h. Domy osádzať 6 m od okraja komunikácie, v stiesnených pomeroch nie menej ako 3m

2. Regulatívy kompozičné:

- a) Hlavná kompozičná os obce je cesta III/2245
- b) Vedľajšia kompozičná os - hlavná obslužná komunikácia, ktorá sa v centre obce napája na cestu III/2245 a pokračuje do hornej časti obce v línii železničnej trate č. 180 s otočením k bytovému domu pri ceste I/70
- c) Vedľajšie kompozičné osi - komunikácia k rušňovému depu, komunikácia k železničnej stanici
- d) V osade Rieka považovať za hlavnú kompozičnú os cestu III/2134 a ostatné vedľajšie kompozičné osi predstavujú MOK vedené k veľkému a malému jazeru
- e) Hlavný ťažiskový priestor obce a administratívno-správne, kultúrno-spoločenské a obchodné centrum - časť obce okolo viacúčelovej budovy obecného úradu a pred-staničný priestor
- f) Za športovo-rekreačné centrum obce považovať športový areál v JV časti katastra medzi pravým brehom Váhu a cestou I/18
- g) Za rekreačné centrum obce považovať osadu Rieka (stredisko rekreácie a turizmu (SRT) po ukončení ťažby v dobývacom priestore Kraľovany II,
- h) Za kompozičné limity považovať pôdorysne kompaktný tvar intravilánu obce limitovaný zo severu železničnou traťou č.180 Žilina – Košice a z juhu pravým brehom koryta Váhu a východu pravým brehom rieky Orava
- i) Revitalizáciu ťažiskového územia obce realizovať doplnením verejnej parkovej zelene s možnosťou posedenia, chodníkov pre peší pohyb, plôch pre parkovanie návštevníkov obce, plôch pre stretávanie sa ľudí (pri ČSPHM, pri starom cintoríne a pri ČOV)
- j) Revitalizáciu územia v osade Rieka realizovať parkovými úpravami vedľa motorestu Rieka, za rodinnými domami a v okolí oboch jazier
- k) Rešpektovať lokálnu dominantu evanjelického kostola neuvažovať o výstavbe dominant v obci
- l) Pri realizácii novej výstavby v maximálnej miere rešpektovať prírodnú scenériu a nenarušovať charakter krajiny
- m) Zachovať a obnoviť brehové porasty pozdĺž vodných tokov a zachovať solitérnu zeleň a zarastené medze vo voľnej poľnohospodárskej krajine
- n) Rešpektovať priehľady na panorámu okolitej krajiny

3. Regulatívy funkčného usporiadania riešeného územia

a) Riešené územie obce Kraľovany je možné s ohľadom na jednotlivé funkčne rozdielne priestory rozdeliť nasledovne na funkčné a priestorovo homogénne jednotky:

A - Obytné územie (zastavané územie obce)

A1 - Obytné územie s prevahou bývania

A2 – Obytné územie s prevahou technickej vybavenosti

B - Rekreačné územie osady Rieka (zámer dobudovať ako stredisko rekreácie a turizmu - SRT)

C - Športovo-rekreačné územie

D - Územie nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov (trasy a koridory ciest, železníc, vodných tokov)

E - Územie voľnej prevažne poľnohospodárskej krajiny

F - Územie voľnej lesnej krajiny

Pre jednotlivé funkčne príbuzné, ale čiastočne sa líšiace územia sú určené spodrobňujúce indexy

b) A1 - Obytné územie s prevahou bývania

- základná funkcia – bývanie,
- doplnková funkcia – občianska vybavenosť, športové plochy, technická vybavenosť, doplnkové stavby - drevené altánky, hospodárske stavby, sady, záhrady,
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – novostavba, stavebné úpravy existujúcich objektov, terénne úpravy, sadové úpravy
- spôsob zástavby – izolované objekty, počet podlaží – 2 nadzemné podlažia, pri HBV 3 nadzemné podlažia, tvar strechy sedlová, valbová, štít prispôbiť okolitej zástavbe (ploché strechy prípustné)
- drobnochoch povolený za predpokladu dodržania hygienických zásad chovu

c) A2 – Obytné územie s prevahou technickej vybavenosti

- základná funkcia – technická a občianska vybavenosť
- doplnková funkcia – výroba
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – novostavba, stavebné úpravy existujúcich objektov, terénne úpravy, sadové úpravy
- spôsob zástavby – izolované objekty,
- drobnochoch nepovolený

d) B – Rekreačné územie osady Rieka (zámer dobudovať ako stredisko rekreácie a turizmu - SRT)

- základná funkcia – rekreácia vo forme intenzívnej zástavby,
- doplnková funkcia – individuálne bývanie, šport, technická vybavenosť, doplnkové stavby - altánky, hospodárske stavby, verejná zeleň, sady, záhrady,
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – novostavba, stavebné úpravy existujúcich objektov, terénne úpravy, sadové úpravy
- spôsob zástavby – izolované objekty, počet podlaží – 2 nadzemné podlažia + podkrovia, tvar strechy sedlová, valbová, štít prispôbiť okolitej zástavbe (ploché strechy prípustné ojedinele)
- veľkosť zastavanej plochy rekreačným domom do 150 m², zastavaná plocha vrátane terás, chodníkov do 250 m², veľkosť zastavanej plochy v prípade penziónov do 750 m²
- drobnochoch povolený, povolené poľnohospodárske využitie – kosenie

e) C - Športovo-rekreačné územie

- základná funkcia – športová vybavenosť
- doplnková funkcia – občianska vybavenosť, technická vybavenosť, doplnkové stavby funkčne podporujúce športovú vybavenosť
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – novostavba, stavebné úpravy existujúcich objektov, terénne úpravy, sadové úpravy
- spôsob zástavby – izolované objekty, počet podlaží – 3 nadzemné podlažia vrátane podkrovia tvar strechy bez obmedzenia
- drobnochoch nepovolený

f) D - Územie nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov (trasy a koridory ciest, železníc, vodných tokov)

- základná funkcia – dopravná infraštruktúra, vodné toky,
- doplnková funkcia – technická vybavenosť, doplnkové stavby súvisiace s hlavnou funkciou
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – novostavby, stavebné úpravy, terénne úpravy, sadové úpravy
- spôsob zástavby – líniové inžinierske stavby, mosty, hrádze, lávky, vodné toky (Váh, Orava), móla, prístavy
- veľkosť zastavanej plochy bez obmedzenia

g) E - Územie voľnej prevažne poľnohospodárskej krajiny

- základná funkcia – poľnohospodársky využívaná, alebo voľná krajina bez zástavby,
- doplnková funkcia – rekreačná bez zástavby, ekostabilizačná (biokoridory, biocentrá, genofondové

- lokality,)
- prevládajúci typ stavebnej činnosti – bez stavebnej činnosti, s výnimkou stavieb technickej infraštruktúry a stavieb pre poľnohospodárstvo
 - spôsob využitia – využitie krajiny podľa druhu pozemkov a svažitosti
 - chov hospodárskych zvierat povolený v kapacite, ktorá nebude mať vplyv na obytnú funkciu obce a ekologickú stabilitu územia
 - spásanie pasienkov prípustné za predpokladu ekologickej únosnosti územia vzhľadom na veľkosť stád
- h) F - Územie voľnej lesnej krajiny
- základná funkcia lesohospodárska (platí program starostlivosti o lesy (PSoL, bývalý lesný hospodársky plán – LHP)
 - doplnková funkcia rekreačná – extenzívne využitie, turistika, cykloturistika po vyznačených trasách
 - bez stavebnej činnosti, s výnimkou lesných ciest, technickej infraštruktúry a účelových hospodárskych stavieb
 - rešpektovať zákon č. 326/2005 Z. z. o lesoch v platnom znení
 - rešpektovať zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení
 - rešpektovať územie Súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000

Článok 5

Prípustné, obmedzujúce, vylučujúce podmienky na využitie jednotlivých plôch, na intenzitu ich využitia, regulácia využitia plôch.

1) A1 - Obytné územie s prevahou bývania

a) Prípustné funkcie v obytnom území s prevahou bývania

V zóne je možné realizovať rodinné a bytové domy, objekty občianskej vybavenosti a stavby, ktoré nepotláčajú obytnú funkciu. Medzi takéto stavby patria všetky maloobchodné predajne potravinárskeho charakteru, drobné výrobné a remeselné prevádzky – obuvnícke, stolárske, krajčírské, aranžérske a iné dielne, poradenské a projektové kancelárie a administratívne priestory. Prípustný je aj drobnochov v kapacitách, ktoré neobťažujú okolie

b) Nepripustné funkcie v obytnom území s prevahou bývania

V uvedenej funkčnej zóne nie je dovolené zriaďovať: prevádzky kde dochádza k zvýšenej prašnosti a hlučnosti, prevádzky so zdrojmi zápachu, prevádzky so zvýšenými nárokmi na zásobovanie dopravou a prevádzky ktoré iným spôsobom môžu obťažovať okolie.

2) A2 – Obytné územie s prevahou technickej vybavenosti

a) Prípustné funkcie v obytnom území s prevahou technickej vybavenosti

V zóne je možné realizovať stavby občianskej a technickej vybavenosti, prípadne výroby, ktoré sú bez negatívnych vplyvov na bývanie.

b) Nepripustné funkcie v obytnom území s prevahou technickej vybavenosti

V zóne s prevahou technickej vybavenosti nie je dovolené realizovať stavby rodinných a bytových domov, stavby a skládky sypkých materiálov, prevádzky kde dochádza k zvýšenej prašnosti a hlučnosti, prevádzky so zdrojmi zápachu, prevádzky so zvýšenými nárokmi na dopravnú obsluhu a prevádzky, ktoré iným spôsobom môžu obťažovať okolie.

3) B - Rekreačné územie osady Rieka (zámer dobudovať ako stredisko rekreácie a turizmu - SRT)

a) Prípustné funkcie v rekreačnom území osady Rieka

V tomto území je možné zriaďovať funkcie zamerané na rekreáciu a bývanie v rodinných domoch, predajne potravinárskeho charakteru, bufety, reštaurácie, kultúrne a spoločenské objekty, ubytovacie zariadenia, plochy verejnej zelene, odpočinkové plochy, chodníky, cyklotrasy, parkoviská a pod. Prípustné sú stavby, ktoré svojim charakterom tvoria doplnkovú vybavenosť podporujúcu rekreáciu. Prípustný je aj drobnochov v kapacitách, ktoré neobťažujú okolie, prípadne ako miestna atrakcia. Existujúce funkcie výroby postupne transformovať na rekreačné využitie, prípadne výrobné služby s orientáciou na údržbu rekreačných zariadení.

b) Nepripustné funkcie v rekreačnom území osady Rieka

V tejto zóne nie je dovolené zriaďovať: bytové domy, veľkokapacitné predajne potravín, stavby a

prevádzky kde dochádza k zvýšenej prašnosti a hlučnosti, prevádzky so zdrojmi zápachu, prevádzky so zvýšenými nárokmi na dopravnú obsluhu a prevádzky ktoré iným spôsobom môžu obťažovať okolie.

4) C - Športovo-rekreačné územie

a) Prípustné funkcie v športovo-rekreačnom území

V území je možné zriaďovať funkcie zamerané na športové využitie, prípadne doplnenie služieb športu, technická vybavenosť a parkovacie plochy vrátane verejnej zelene. Prípustné sú drobné bufety, reštaurácie a ubytovacie zariadenia.

b) Neprípustné funkcie v športovo-rekreačnom území

V území nie je dovolené zriaďovať: rodinné a bytové domy, výrobné prevádzky, prevádzky kde dochádza k zvýšenej prašnosti a hlučnosti, prevádzky so zdrojmi zápachu, prevádzky so zvýšenými nárokmi na dopravnú obsluhu a prevádzky ktoré iným spôsobom môžu obťažovať okolie. Drobnochov je neprípustný.

5) D - Územie nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov (trasy a koridory ciest, železníc, vodných tokov)

b) Prípustné funkcie v území nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov

V tomto území je možné zriaďovať stavby súvisiace s nadradenou dopravnou infraštruktúrou (diaľnica D1) a s tým súvisiace inžinierske stavby a terénne úpravy. V rámci brehov vodných tokov je povolená údržba brehových porastov, výstavba nevyhnutnej technickej vybavenosti, obnovenie prístavu.

b) Neprípustné funkcie v území nadradenej dopravnej infraštruktúry a vodných tokov

Iné ako prípustné.

6) E - Územie voľnej poľnohospodárskej krajiny

a) Prípustné funkcie v zóne voľnej poľnohospodárskej krajiny

V tejto zóne je možné zriaďovať dočasné stavby (ohrady) pre ustajnenie hospodárskych zvierat pri dodržaní zásady, aby hygienické ochranné pásmo nezasahovalo obytné stavby, ďalej technické stavby – inžinierske siete, komunikácie, sady, stromové aleje, rekreačné plochy pre pobyt v prírode, plochy uloženie pôdnych depónii, a kompostoviská.

b) Neprípustné funkcie v zóne voľnej poľnohospodárskej krajiny

Iné ako prípustné.

7) F - Územie voľnej lesnej krajiny (2° a 3° ochrany prírody)

a) Prípustné funkcie a činnosti v území lesnej krajiny

Lesnohospodárske funkcie – užívanie lesa v súlade s PSoL (program starostlivosti o les), ochrana lesa a PP proti škodcom, zariadenia na ochranu hospodárskych zvierat, rekreačné funkcie, ohniská a oddychové plochy, turistické trasy, náučné chodníky, cyklotrasy, hipotrasy po lesných cestách.

b) Neprípustné funkcie a činnosti v území lesnej krajiny

Iné ako prípustné.

Článok 6

Zásady a regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia, rekreácie a priemyslu

1) - V oblasti občianskej vybavenosti

a) Školstvo

- podporovať činnosť MŠ a zabezpečiť modernizáciu jej technického vybavenia.
- doplnenie plôch materskej školy o ihriská, športové plochy s dostatočným podielom zelene

b) Kultúra

- Evanjelický kostol a.v. vyhlásiť za pamätihodnosť obce
- podporovať prevádzkovanie kultúrneho domu doplniť jeho vybavenie a zvýšiť štandard a estetický

- vzhľad
 - podporovať prevádzkovanie Obcej knižnice a činnosti j spoločenských organizácii v obci
- c) **Telovýchova a šport**
- zvelaďovať športový areál TJ Lokomotíva SEZ Kraľovany a podporovať jeho rozvoj, doplniť parkoviská, ubytovacie a stravovacie zariadenia, prípadne aj iné relaxačné vybavenie
 - podporovať rozvoj športových plôch v SRT Rieka
 - podporovať rozvoj aj menších športových plôch obce
- d) **Zdravotníctvo**
- udržať súčasný štandard zdravotníckych služieb, prípadne vylepšiť materiálne vybavenie ambulancií.
- e) **Sociálna starostlivosť**
- podporovať zriadenie a prevádzkovanie domova sociálnych služieb
- f) **Maloobchod**
- podporovať rozvoj maloobchodnej siete
 - zabezpečiť koncentrovanie maloobchodnej siete v ústredí obce a SRT Rieka
 - zamedziť vzniku nákupných objektov potravinárskeho charakteru nad 1000 m² odbytovej plochy.
- g) **Stravovanie a ubytovanie**
- podporovať existujúce reštauračné a ubytovacie zariadenia
 - podporovať skvalitnenie poskytovaných služieb v oblasti ubytovania a stravovania
 - podporovať vznik nových reštauračných a ubytovacích zariadení
- h) **Služby**
- podporovať rozvoj služieb založenej na podnikateľskej sfére
 - podporovať vznika nových služieb v polohe blízkej centru obce a v polohe priemyselných areálov
 - uvažovať s rozšírením cintorína
- i) **Administratíva**
- podporovať vznik nových administratívnych priestorov v rámci objektovej skladby výroby a ostatných obytných plôch
- 2) - V oblasti rozvoja rekreácie a turizmu**
- a) v osade Rieka dobudovať samostatné stredisko rekreácie a turizmu (SRT) medzi veľkým a malým jazerom po ukončení ťažby v dobývacom priestore Kraľovany II, s dostatočným množstvom parkovacích miest, s potrebnou vybavenosťou (obchod, služby)
 - b) pre rozvoj ubytovania využiť možnosti jestvujúceho bytového fondu, podporovať výstavbu menších rekreačných domov, chalúp či už v z.ú. ale i mimo neho, za týmto účelom i rekonštruovať existujúce rodinné domy
 - c) podporiť dostavbu športovo – rekreačného areálu TJ Lokomotíva SEZ Kraľovany o parkoviská a rekreačno relaxačné a ubytovacie zariadenia
 - d) vyznačiť cyklotrasy, bežecké trasy a turistické chodníky v teréne s určenými miestami pre oddych, piknik a ostatné rekreačné aktivity súvisiace s prírodnými danosťami okolitého prostredia so vzájomným prepojením centra obce s osadou Rieka a širokým okolím
 - e) propagovať rozvoj vidieckej turistiky zameranej na agroturistiku – rybolov, poľovníctvo, chov koní a iných zvierat a pod.
 - f) podporiť zariadenia reštauračného stravovania, sociálne zariadenia, doplnkové a servisné služby a pod., v tvarosloví objektov využívať tvaroslovné prvky, prírodné materiály typické pre ľudovú architektúru
 - g) podporiť využitie priestorov poľnohospodárskej krajiny pre rozvoj agroturistiky, hipoturistiky, cykloturistiky, turistiky so vzájomným prepájaním s inými k.ú. a aktivitami v nich
 - h) udržiavať optimálne dopravné napojenie rekreačných plôch na nadradený dopravný systém
 - i) pri osadzovaní rekreačných objektov dbať na to, aby nerušili prírodnú scenériu a charakter okolitej krajiny,
 - j) dbať na dostatočné množstvo odstavných parkovísk pre návštevníkov pri objektoch rekreácie a cestovného ruchu

3) - V oblasti rozvoja výroby

- a) podporovať rozvoj výroby drobných podnikateľov prevádzajúcich svoju činnosť priamo v obci, podporovať vytvorenie nových plôch určených pre výrobné i nevýrobné, skladové prevádzky
- b) dbať na to, aby systém a technológia výroby vyhovovala svojim charakterom obmedzeniam vyplývajúcim z blízkosti obytnej štruktúry.
- c) dbať na efektívne hospodárenie v surovinovej a energetickej náročnosti výroby
- d) dbať na uplatňovanie environmentálne prijateľných technológií vo výrobe
- e) dbať na zvýšenie environmentálnej bezpečnosti výroby a iné progresívne trendy
- f) podporovať rozvoj systémov kvality a environmentálneho manažérstva (ISO 9000 a 14000
- g) využiť potenciál poľnohospodárskej krajiny pre rozvoj poľnohospodárstva.
- h) poľnohospodársku výrobu orientovať na obhospodarovanie TTP a chov hospodárskych zvierat
- i) obhospodarovať lesné pozemky so zreteľom na ochranu druhov fauny viažucich sa na staré odumreté stromy a podľa lesohospodárskych plánov pre jednotlivé lesné celky

Článok 7

Zásady a regulatívy na umiestnenie verejného dopravného a technického vybavenia územia

1) - Regulatívy v oblasti dopravnej sústavy

- a) rešpektovať zákon č. 135/1961 o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (zákaz činnosti v ochrannom pásme, zvlášťne užívanie, umiestňovanie reklám a pod.)
- b) rešpektovať koridory: cesty I/18 v trase Sútovo – Kraľovany – Stankovany, I/70 v úseku križovatka s I/18 Kraľovany – Párnica, III/2245 v úseku križovatka s I/18 Kraľovany – križovatka s I/18 Kraľovany, III/2134 v úseku Sútovo – Kraľovany a ich ochranné pásma platiace od osi komunikácie na každú stranu v extravilánovom prietahu - 50 m (cesta I. triedy) a 20 m (cesta III. triedy)
- c) rešpektovať šírkové usporiadanie komunikácií mimo zastavané územie: cesty I. triedy v kategórii C 11,5/80, cesty III. triedy v kategórii C 7,5/60 v zmysle STN736101 a rešpektovať šírkové usporiadanie komunikácií v zastavanom území: cesty I. triedy v kategórii MZ 14/60 vo funkčnej triede B1, cesty III. triedy v kategórii MZ 8,5(80)/50 vo funkčnej triede B3 v zmysle STN 736110
- d) v nových lokalitách IBV v blízkosti ciest I. triedy dodržať pásmo hygienickej ochrany pred negatívnymi účinkami dopravy resp. realizovať protihlukové opatrenia na náklady investorov stavieb, ktoré vstupujú do OP komunikácii. (negatívne účinky sú v čase realizácie stavieb známe), v nových lokalitách rekreácie zabezpečiť pred nadmerným hlukom z diaľnice D1, pre prípad že jej trasa bude vedená cez k. ú. Kraľovany.
- e) Plochy IBV nachádzajúce sa v OP cesty I. triedy ponechať bez výstavby, prípadnú výstavbu objektov je možné realizovať iba na základe udelenej výnimky vydané príslušným orgánom štátnej správy.“
- f) dopravnú obsluhu riešeného územia riešiť miestnymi komunikáciami obslužnými funkčnej triedy C3
- g) využívať umiestnenie existujúcich zastávok cestnej hromadnej dopravy, zabezpečiť bezpečnosť cestujúcich dobre osvetleným dopravným značením prechodov, vybavením vodiacimi pruhmi pre občanov so zdravotným postihnutím (bariéry, vodiace pruhy)
- h) pri zabezpečení statickej dopravy riešiť parkovanie a odstavenie vozidiel na vlastnom pozemku rodinných domov, investorov občianskej vybavenosti a výroby. Verejné priestory využiť pre parkovanie vozidiel v prípade, že ide o krátkodobé státie a nemá vplyv na bezpečnosť dopravy
- i) pri riešení vjazdov k objektom nenarušovať odvodňovací systém cesty
- j) bezpečnosť pohybu chodcov zabezpečiť formou budovania chodníkov (minimálne jednostranne) a taktiež pri riešení pešej dopravy rešpektovať jestvujúci prejazdny profil komunikácie
- k) chrániť železničný dopravný koridor ťahu Košice – Žilina pre modernizáciu železničnej trate a pre protihlukové opatrenia
- l) využívať umiestnenie existujúcich zastávok cestnej hromadnej dopravy
- m) dopravnú obsluhu riešeného územia riešiť miestnymi komunikáciami obslužnými funkčnej triedy C3
- n) pešiu dopravu riešiť formou komunikácií pre chodcov - chodníkov, funkčnej triedy D3.
- o) realizované objekty obytnej výstavby, výroby, občianskej vybavenosti a rekreácie musia zabezpečiť požadované dimenzovanie parkovania motorových vozidiel kapacitne vyhovujúce v zmysle platných STN pre výhľadový stupeň automobilizácie.
- p) akceptovať navrhovaný skelet dopravného riešenia automobilových komunikácií v navrhovaných kategóriách, a tiež trás peších komunikácií
- q) zachovať miestne a účelové komunikácie vedúce k osobnej železničnej stanici Kraľovany

- r) v prípade vzniku nových dopravných napojení na cesty III. triedy musia byť dodržané všetky platné príslušné STN, najmä dodržanie najmenších prípustných vzdialeností cestných križovatiek v súlade s STN 73 6101 „Projektovanie ciest a diaľnic“, resp. najmenších vzdialeností križovatiek v súlade s STN 73 6110 „Projektovanie miestnych komunikácií“.
- s) Návrh križovatiek na ceste III/2134 do lokality Rieka riešiť v súlade s platnými STN a TP.
- t) Navrhované miestne komunikácie, ich dopravné napojenie na vyšší komunikačný systém, statickú dopravu, navrhované cyklotrasy a pešie trasy riešiť v zmysle platných STN a TP.
- u) Cyklotrasy umiestňovať mimo telesa ciest I. triedy.

2) - Regulatívy v oblasti vodného hospodárstva

- a) rešpektovať ustanovenia Zákona o vodách č. 364/2004 Z.z. a o zmene zákona č.372/1990 Zb.o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon)
- b) ochraňovať existujúce vodné zdroje pre zásobovanie obce
- c) rešpektovať existujúce zásobovacie, rozvážacie vodovodné trasy s vodárenskými zariadeniami
- d) rešpektovať existujúce kanalizačné trasy
- e) navrhované trasy potrubí realizovať na verejných pozemkoch v línii miestnych obslužných komunikácií s možnosťou zokruhovania
- f) likvidáciu splaškových vôd riešiť prostredníctvom delenej splaškovej kanalizácie zaústenej do existujúcej ČOV (kapacita do 500 EO)
- g) odvedenie dažďových vôd realizovať samostatným potrubím, alebo povrchovým spôsobom
- h) v osade Rieka vybudovať novú splaškovú kanalizáciu napojenú na kanalizáciu obce Šútovo s odvedením do ČOV vo Vrútkach (kapacita do 100000 EO).
- i) rešpektovať ustanovenia zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach (povinnosť pripojiť stavbu alebo pozemok na verejnú kanalizáciu, ochrana verejných vodovodov a verejných kanalizácií)

3) - Regulatívy v oblasti elektrickej energie

- a) rešpektovať Zákon č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- b) rešpektovať trasy vedenia 2x110 KV linka č. 7734, 7735 prechádzajúce k.ú. obce z okresu Martin do okresu Dolný Kubín, so zaústením do rozvodne ŽSR Kraľovany
- c) rešpektovať trasy všetkých vedení VN 22 kV č. linky 210, 243, 238 prechádzajúcich k.ú. obce a ostatné zariadenia na nich
- d) podporovať modernizáciu VN vedení a zvyšovanie transformačného výkonu existujúcich trafostaníc a výstavbu nových trafostaníc v lokalitách určených pre zástavbu
- e) trafostanice realizovať ako kioskové (výkon do 630 kVA) a kompaktné (výkon do 250 kVA)
- f) v zastavanom území obce podporovať postupné nahrádzanie VN 22 kV vzdušného vedenia za káblové v zemi
- g) VN prípojky na trafostanice v zastavenej časti riešiť ako zemné káblové
- h) trasy NN realizovať ako zemné káblové so zokruhovaním, dĺžka výbežkov od zdroja max. 350 m
- i) napojenie nových odberných miest je možné, len z trafostaníc vo vlastníctve SSD a.s
- j) v súlade s ustanoveniami § zákona č. 543/2002 Z.z. pri rekonštrukcii a výstavbe vzdušných VN vedení použiť také technické opatrenia, ktoré bráni usmrcovaniu a fauny

4) - V oblasti zásobovania zemným plynom a teplom

- a) podporovať využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, pod.)
- b) znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát
- c) potrebu tepla na vykurovanie v návrhovom období zamerať na spaľovanie tuhého paliva (drevo), na využitie kvapalného plynu s budovaním podzemných zásobníkov P-B,
- d) pre ohrev teplej úžitkovej vody v rekreačnej zóne využívať kolektory na slnečnú energiu, tepelné čerpadlá

5) - V oblasti elektronických komunikačných sietí

- a) podporovať modernizáciu elektronických komunikačných sietí
- b) rešpektovať trasy a ochranné pásma diaľkových optických i metalických káblov a ostatných telekomunikačných vedení a zariadení prechádzajúcich k.ú. obce

6) - V oblasti civilnej ochrany obyvateľstva:

- a) zabezpečiť ochranu obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok pri mimoriadnej udalosti spojené s ich únikom (vyhláška MV SR č. 533/2006 Z.z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred

- účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov),
- b) zabezpečiť druh a rozsah stavebnotechnických požiadaviek zariadení civilnej ochrany zameraných na ochranu zdravia a majetku a technických podmienok zariadení na utváranie predpokladov na znižovanie rizík a následkov mimoriadnej situácie a v čase vojny a vojnového stavu (vyhláška MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
 - c) zabezpečiť materiálom civilnej ochrany a humanitárnej pomoci (vyhláška MV SR č. 314/1998 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie hospodárenia s materiálom civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
 - d) zabezpečiť technické a prevádzkové podmienky informačného systému civilnej ochrany (vyhláška MV SR č. 388/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečovanie technických a prevádzkových podmienok informačného systému civilnej ochrany v znení neskorších predpisov),
 - e) neumiestňovať novú výstavbu do územia ohrozeného 50 ročnou resp. 100 ročnou vodou z miestnych tokov,
 - f) v ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie riešiť spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva mesta podľa vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany a § 15 ods. 1 písm. e) zákona NR SR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
 - g) v ďalších stupňoch územnoplánovacej dokumentácie spôsob a rozsah ukrytia zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti právnických a fyzických osôb riešiť podľa § 4 ods. 3, 4 vyhlášky MV SR č. 532/2006 Z.z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek a o technických podmienkach zariadení civilnej ochrany a § 16 ods. 1 písm. e) ods. 12 zákona NR SR č. 42/1994 Z.z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov,
 - h) v prípade bytovej výstavby riešiť rozsah povinnej výstavby zariadení CO budovaním ochranných stavieb v jednoduchých úkrytoch budovaných svojpomocne. Obvodové konštrukcie jednoduchých úkrytov budovaných svojpomocne musia vyhovovať predpísanému koeficientu K_o - 50.

Článok 8

Zásady a regulatívy na zachovanie kultúrno-historických hodnôt, ochrany prírody a tvorby krajiny, vytváranie a udržiavanie ekologickej stability vrátane plôch zelene

1) Zásady a regulatívy pre ochranu kultúrno-historických hodnôt

- a) rešpektovať archeologické nálezisko: Pri železničnej stanici
- b) rešpektovať Evanjelický kostol a.v. a vyhlásiť ho za pamätihodnosť obce
- c) pri stavebnej činnosti v území rešpektovať povinnosť ohlásenia prípadného archeologického náleziska podľa ustanovenia § 40, ods.2 a 3, Zákona č. 49/2002 Z. z. a § 127 Stavebného zákona Krajskému pamiatkovému úradu v Žiline
- d) rešpektovať povinnosť oslovenia Krajského pamiatkového úradu pri príprave akejkoľvek stavebnej činnosti a pri každej činnosti, pri ktorej sa predpokladá zásah do terénu z dôvodu možnosti odhalenia neznámych archeologických lokalít s cieľom posúdenia nevyhnutnosti vykonať archeologický výskum v súlade s § 36 a § 37 pamiatkového zákona. Podmienkou pre vydanie územného rozhodnutia a stavebného povolenia bude vydanie záväzného stanoviska Krajského pamiatkového úradu Žilina podľa § 30 ods. 4 pamiatkového zákona v nadväznosti na § 41 ods. 4 pamiatkového zákona
- e) Rešpektovať ustanovenia § 37 ods.3 zákona 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu „O nevyhnutnosti vykonať záchranný výskum rozhoduje pamiatkový úrad... V prípade záchranného archeologického výskumu PÚ vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení archeologického ústavu (§7 - Arch. ústav SAV)“

2) Zásady a regulatívy pre ochranu a využívanie prírodných hodnôt a prvkov ÚSES

Pre zachovanie prírodných hodnôt a ochranu prvkov ÚSES je potrebné:

- a) rešpektovať podmienky ochrany prírody a krajiny vyplývajúce zo zákona NR SR č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorby krajiny, nariadenia vlády SSR č. 24/1998 Zb., č. 140/2002 o ustanovení NP Malá Fatra a Veľká Fatra, ustanovenia sústavy NATURA 2000 o vyhlásení území európskeho významu a vyhlášky MŽP SR č.2/2011 Z.z., ktorou sa vyhlasuje Chránené vtáčie územie Malá Fatra
- b) rešpektovať genofondovú plochu Kraloviansky lom – horné jazierko, pričom je neprípustné: danú lokalitu odvodňovať, zasahovať do jej brehových porastov, budovať na nej stavby (odstup stavieb min. 6 m od brehovej čiary vodnej plochy)

- c) rešpektovať odstupy všetkých stavieb a oplotení min. 5 m od brehovej čiary drobných vodných tokov obojstranne a min. 10 m od významného vodného toku rieka Váh, Orava.
- d) obmedzovať zásahy, ktoré môžu ohroziť, poškodiť alebo zničiť podmienky a formy života, prírodné dedičstvo, vzhľad krajiny, znížiť jej ekologickú stabilitu
- e) rešpektovať územia s legislatívnou ochranou, prvky územného systému ekologickej stability a zamedziť v nich také činnosti, ktoré by viedli k ich poškodeniu
- f) rešpektovať zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a tvorby krajiny a dodržiavať predpísané stupne ochrany prírody pre NP Malá Fatra (3° ochrany) v OP NP (2° ochrany), NPR Šrámková, NPR Šútovská dolina (5° ochrany) OP NPR 100 m od hranice rezervácie, PP Kraloviensky meander (4° ochrany), OP PP 60 m od hranice PP, CHA Rieka Orava (4° ochrany), ostatná časť k.ú. (1° ochrany).
- g) rešpektovať v plnom rozsahu vo vymedzených biocentrách podmienky ochrany a opatrenia na využívanie podľa zákona o ochrane prírody a tvorby krajiny
- h) zabezpečiť zlepšenie súčasnej krajinnej štruktúry pravidelnou údržbou - kosenie, pasenie, udržiavať a prípadne doplniť brehové porasty biokoridorov v spojení s riešením protipovodňových opatrení potrebných v časoch veľkých dažďov a s dodržiavaním ich ochranného pásma
- i) rešpektovať výskyt všetkých jaskýň ležiacich v k.ú. obce dodržiavať ustanovenie § 24 ods. 13 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v platnom znení
- j) rešpektovať evidované staré banské diela ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu
- k) rešpektovať evidované zosuvné územia (svahové deformácie) ako plochy vyžadujúce zvýšenú ochranu
- l) využitie územia s výskytom potenciálnych, stabilizovaných a aktívnych svahových deformácií pred výstavbou alebo stavebnými zásahmi posúdiť a overiť inžinierskogeologickým prieskumom.
- m) .pri návrhu športovo-rekreačného centra obce a dopĺňaní služieb v lokalite medzi komunikáciou I/18 a korytom rieky Váh, nesmie dôjsť k výrubu brehových a líniových porastov na pravom brehu rieky Váh.
- n) oblasť navrhovaného rekreačného strediska Rieka sa nachádza v tesnej blízkosti NP Malá Fatra, je potrebné stredisko vybaviť dostatočným počtom odpadkových košov zabezpečených proti prípadnému odfúknutiu odpadov, resp. rabovaniu zveri.

Článok 9

Zásady a regulatívy pre starostlivosť o životné prostredie

1. V oblasti odpadového hospodárstva

- a) Zabezpečovať triedený zber odpadov
- b) Realizovať komplexné odkanalizovanie splaškových vôd z územia obce
- c) Zapojiť navrhované lokality IBV a rekreácie do programu odpadového hospodárstva obce
- d) Nebezpečný odpad likvidovať v zmysle platných legislatívnych predpisov
- e) Rastlinný odpad z kosenia trávnikov a strihania zelene kompostovať v rámci rodinných domov a z verejných priestranstiev obce na pozemku obce vrámci k.ú., alebo na zmluvne dohodnutom mieste

2. V oblasti ochrany vôd a ovzdušia

- a) minimalizovať používanie tuhých palív
- b) organizačnými opatreniami zabezpečiť čistotu komunikácii (hlavne v jarných mesiacoch včas upratať komunikácie po zimnom posype)
- c) pri stavebných prácach zabezpečiť stavenisko proti šíreniu prašnosti dostupnými technickými prostriedkami
- d) včasné a účinné čistenie komunikácii pri výstavbe
- e) dodržiavať ustanovenia zákona NR SR č.364/2004 o vodách (vodný zákon)
- f) chrániť spodné vody počas výstavby a hlavne počas prevádzky osadením odlučovačov ropných látok na parkoviskách
- g) zabezpečiť odkanalizovanie čo možno najväčšieho počtu nehnuteľností (napojenie nových ulíc a rekreačných zariadení na ČOV)
- h) predchádzať rizikám havarijného znečistenia vody realizáciou preventívnych opatrení (nepriepustné žumpy na miestach bez kanalizácie do času jej dobudovania a pripojenia nehnuteľností)
- i) dodržiavať Kódex správnej poľnohospodárskej praxe

3. V oblasti ochrany pôdy

- a) pri stavebných prácach zabezpečiť skrývku ornice a jej spätné použitie
- b) zabrániť technickými prostriedkami erózii pôdy
- c) zabrániť technickými prostriedkami ujazdeniu pôdy a jej degradácii

- d) zavádzať racionálne postupy a protierózne opatrenia v rámci poľnohospodárskej výroby
- e) zvyšovať podiel nelesnej stromovej a krovinovej vegetácie na lúkách a pasienkoch a všetkých potenciálne vhodných miestach
- f) rešpektovať legislatívnu ochranu jednotlivých častí krajiny.
- g) zachovať, chrániť, zveľaďovať brehové porasty toku a zavádzať racionálnych a environmentálne vhodných postupov do poľnohospodárskej a lesnej výroby.

4. V oblasti ochrany územia pred hlukom a vibráciami

- a) Hlukové zaťaženie z miestnych ciest riešiť protihlukovými opatreniami v rámci ulíc a zmierniť dopady formou izolačnej zelene, protihlukových opatrení na nehnuteľnostiach
- b) Hlukové zaťaženie z cesty I/18 riešiť opatreniami na zníženie negatívnych účinkov dopravy za plnej finančnej účasti investorov

5. V oblasti ochrany územia pred prírodnou rádioaktivitou

- a) Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom nízkeho a stredného radónového rizika je potrebné posúdiť podľa zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a vyhlášky MZ SR č. 528/2007 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na obmedzenie ožiarenia z prírodného žiarenia.

6. V oblasti ochrany územia pred zosuvmi

- a) Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom potenciálnych a stabilizovaných svahových zosuvov je potrebné posúdiť a overiť inžiniersko-geologickým prieskumom. Územia s výskytom aktívnych svahových deformácií nie sú vhodné pre stavebné účely.

7. V oblasti ochrany územia pred dôsledkami environmentálnych záťaží

- a) Vhodnosť a podmienky stavebného využitia s výskytom environmentálnej záťaže s vysokou prioritou riešenia je potrebné posúdiť a overiť geologickým prieskumom.

8. Opatrenia vyplývajúce zo Stratégie adaptácie SR na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy

a) Opatrenia voči častejším a intenzívnejším vlnám horúčav:

- koncipovať urbanistickú štruktúru tak, aby umožňovala lepšiu cirkuláciu vzduchu,
- zabezpečiť zvyšovanie podielu vegetácie a vodných prvkov v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť a podporovať zamedzovanie prílišného prehrievania stavieb, napríklad vhodnou orientáciou stavby k svetovým stranám, tepelnou izoláciou, tienením transparentných výplní,
- podporovať a využívať vegetáciu, svetlé a odrazové povrchy na budovách a v dopravnej infraštruktúre,
- zabezpečiť a podporovať, aby boli dopravné a energetické technológie, materiály a infraštruktúra prispôsobené meniacim sa klimatickým podmienkam,
- Zabezpečiť a podporovať ochranu funkčných brehových porastov v sídlach,
- zabezpečiť prispôbenie výberu drevín pre výsadbu v sídlach meniacim sa klimatickým podmienkam,
- vytvárať komplexný systém plôch zelene v sídle v prepojení do kontaktných hraníc sídla a do príľahlej krajiny.

b) Opatrenia voči častejšiemu výskytu silných vetrov a víchric:

- zabezpečiť a podporovať výsadbu lesa, alebo spoločenstiev drevín v extravilánoch miest a obcí,
- zabezpečiť udržiavanie dobrého stavu, statickej a ekologickej stability stromovej vegetácie,
- zabezpečiť dostatočnú odstupnú vzdialenosť v blízkosti elektrického vedenia,
- zabezpečiť a podporovať implementáciu opatrení proti veternej erózii, napríklad výsadbu vetrolamov, živých plotov, aplikáciu prenosných zábran.

c) Opatrenia voči častejšiemu výskytu sucha:

- podporovať a zabezpečiť opätovné využívanie dažďovej a odpadovej vody,
- zabezpečiť minimalizáciu strát vody v rozvodných sieťach,
- v prípade, že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť opatrenia voči riziku lesných požiarov,
- samosprávy by mali podporovať a pokiaľ možno zabezpečiť zvýšené využívanie lokálnych vodných plôch a dostupnosť záložných vodných zdrojov.

d) Opatrenia voči častejšiemu výskytu intenzívnych zrážok:

- v prípade že samospráva je vlastníkom lesov, zabezpečiť udržiavanie a rozširovanie plochy prírode blízkych lesov, resp. prirodzených lesov,

- zabezpečiť a podporovať zvýšenie retenčnej kapacity územia pomocou
- hydrotechnických opatrení, navrhnutých ohľadujúce k životnému prostrediu, ak opatrenia zelenej infraštruktúry nepostačujú,
- zabezpečiť a podporovať zvýšenie infiltračnej kapacity územia diverzifikovaním štruktúry krajinej pokrývky s výrazným zastúpením vsakovacích prvkov v extraviláne a minimalizovaním podielu nepriepustných povrchov a vytvárania nových nepriepustných plôch na urbanizovaných pôdach v intraviláne obcí,
- zabezpečiť a podporovať zvyšovanie podielu vegetácie pre zadržiavanie a infiltráciu dažďových vôd v sídlach, osobitne v zastavaných centrách miest,
- zabezpečiť a podporovať renaturáciu a ochranu tokov a mokradí,
- v prípade, že samospráva vlastní lesy, zabezpečiť udržiavanie siete lesných ciest s účinnou protipovodňovou ochranou a rozrušovať nepotrebné lesné cesty,
- usmernenie odtoku pomocou drobných hydrotechnických opatrení,
- zabezpečiť a podporovať opatrenia proti vodnej erózii, zosuvom pôdy.

Článok 10

Vymedzenie zastavaného územia obce

1. Výsledné zastavané územie

- a) Výsledné zastavané územie je vymedzené v grafickej časti ÚPN O

Článok 11

Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov

1. Na riešené územie obce Kral'ovany sa vzťahujú hranice ochranných pásiem v zmysle nasledujúcej tabuľky

ochranné pásma pohrebísk	50 m od hranice parcely pohrebiska, (v ochrannom pásme sa nesmú povoľovať prevádzky ani umiestňovať stavby)
PHO I. a II. stupňa vodných zdrojov	podľa výkresov č. 2, 6
Ochranné pásmo lesa podľa § 10 zák. č. 326/2005 Z.z. o lesoch v znení neskorších predpisov	50 m
Železničná vlečka	30 m (od osi koľaje)
Železničná trať	60 m (od osi koľaje)
diaľnica	100 m od osi krajného jazdného pruhu,
cesty I. triedy	50 m od osi cesty (mimo intravilánu)
cesty II. triedy	25 m od osi cesty (mimo intravilánu)
cesty III. triedy	20 m od osi cesty (mimo intravilánu)
Vodovod do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
Vodojem - pásmo hygienickej ochrany I. stupňa	oplotenie
Hlavný kanalizačný zberač nad DN 500 mm	2,5 m (od okraja potrubia)
Hlavný kanalizačný zberač do DN 500 mm	1,5 m (od okraja potrubia)
Čistiareň odpadových vôd	100 m kolmo na oplotenie objektu

*ochranné pásmo pozdĺž vodohospodársky významného vodného toku Váh	v šírke min. 10 m od brehovej čiary obojstranne, resp. od vzdušnej päty hrádze v zmysle § 49 zákona č.364/2004 Z.z. (Vodný zákon)
*ostatné vodné toky	min. 5 m od brehovej čiary

* V ochrannom pásme, ktoré je potrebné ponechať bez trvalého oplatenia, nie je prípustná orba, stavanie objektov, zmena reliéfu ťažbou, navažkami, manipulácia s látkami škodiacimi vodám, výstavba súbežných inžinierskych sietí. Taktiež je nutné zachovať prístup mechanizácie správcu toku k pobrežným pozemkom z hľadiska realizácie opráv, údržby a povodňovej aktivity.

2. V riešenom území obce Kraľovany sú vymedzené chránené územia podľa osobitných predpisov

Podľa zákona o ochrane prírody a krajiny č. 543/2002 sa v riešenom území vymedzené chránené územia:

a.) veľkoplošné chránené územia

- o **Národný park Malá Fatra** - platí 3° ochrany, v OP NP platí 2° ochrany
- o **Národný park Veľká Fatra** - platí 3° ochrany, v OP NP platí 2° ochrany

b.) maloplošné chránené územia

- o **Národná prírodná rezervácia Šrámková** - 5° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 100 m od hranice rezervácie.
- o **Národná prírodná rezervácia Šútovská dolina** - 5° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 100 m od hranice rezervácie.
- o **Prírodná pamiatka Kraľoviansky meander** - 4° ochrany, má stanovené ochranné pásmo 60 m od hranice PP.
- o **Chránený areál Rieka Orava** - 4° ochrany.

c.) územia sústavy NÁTURA 2000

- o **SKUEV 0252 Malá Fatra** - sa prekrýva s NP Malá Fatra
- o **SKUEV 0238 Veľká Fatra** - sleduje hranicu lesných porastov NP Veľká Fatra
- o **SKUEV 0253 Váh** - sleduje tok Váhu, v niektorých menších miestach zasahuje mimo koryta
- o **SKUEV 0243 Orava** - sa prekrýva s CHA Rieka Orava
- o **SKCHVÚ 013 Malá Fatra** - chránené vtáčie územie v Malej Fatre na území NP Malá Fatra

3. Chránené vodohospodárske oblasti:

Rešpektovať vodohospodársku oblasť Veľká Fatra v zmysle Nariadenia vlády č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd

Článok 12

Plochy pre verejnoprospešné stavby, pre vykonávanie a sceľovanie pozemkov, pre asanáciu a pre chránené časti krajiny

1. Plochy pre sceľovanie pozemkov, veľkoplošnú asanáciu území a chránené časti krajiny nie sú vymedzené. Sceľovanie pozemkov pre navrhované funkcie realizovať prirodzeným spôsobom – kupovaním od vlastníkov.
2. Plochy pre verejnoprospešné stavby tvoria aj poľnohospodárske pôdy a lesné pozemky, ktoré je potrebné pred začatím výstavby vyňať.

Článok 13

Určenie časti obce pre ktoré je potrebné obstaráť územný plán zóny

- a) IBV Horné Pole riešiť podrobnejšie v územnom pláne zóny, alebo v urbanistickej štúdii, podľa potrieb a rozhodnutia obce.

Článok 14

Zoznam verejnoprospešných stavieb

a) Verejnoprospešné stavby

vyplývajúce z nadradenej dokumentácie ÚPN VÚC ŽK

1. stavby na sledovanie stavu životného prostredia - sieť dokumentačných a výskumných staníc v blízkosti, resp. v areáloch nadregionálnych biocentier a biokoridorov
2. diaľnica D1 v kompletnej trase, diaľničné križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie I/61 a I/18
3. rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie alternatívne I/59 a I/70, cestný ťah alternatívne I/65, II/519, III/06538 a I/14,
4. modernizácia železničnej trate č. 180 v úseku Žilina - hranica Žilinského a Prešovského kraja,

pre občiansku vybavenosť

5. športový areál s parkovaním a ihriská
6. verejná zeleň - výsadba, revitalizácia, údržba
7. cintorín - rozšírenie plochy
8. verejné priestranstvá - dobudovanie, realizácia spevnených plôch, verejnej zelene, osadenie mestského mobiliáru

pre dopravnú vybavenosť :

9. rekonštrukcia a stavebné úpravy komunikácií I/18, I/70, III/2245 a III/2134 vrátane križovatiek
10. vybudovanie peších chodníkov pozdĺž ciest III. triedy v miestach kde to priestorová situácia umožňuje
11. výstavba nových miestnych obslužných komunikácií, rekonštrukcie existujúcich miestnych obslužných komunikácií (šírkové usporiadanie, povrch vozovky a pod.) a výstavba verejných parkovísk pre osobné motorové vozidlá
12. výstavba cyklotrás a stavby a činnosti súvisiace s rozvojom cykloturistiky – značenie trás, odpočinkové plochy, prístrešky, útulne

pre technickú vybavenosť :

13. vodovodné vedenia a stavby pre zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou
14. verejná kanalizácia a stavby pre zabezpečenie odvedenia splaškových vôd
15. dažďová kanalizácia a stavby súvisiace s odvedením dažďových vôd z územia obce
16. výstavba elektrického vedenia VVN 2 x110 kV
17. vedenia elektrickej energie VN 22 kV a transformačné stanice - výstavba a rekonštrukcie
18. vedenia elektrickej energie NN a verejné osvetlenie - výstavba a rekonštrukcie
19. diaľkové optické káble, oznamovacie vedenia (telefón, internet, rozhlas) a súvisiace stavby - výstavba, rekonštrukcie

pre ochranu životného prostredia:

20. sanácie a rekultivácie neriadených skládok odpadov, enviromentálnych záťaží - ČS PHM Slovnaft, rušňové depo Cargo a.s., dobývacích priestorov - Kraľovany II, Bystrička, niekdajšieho prístavu a starých banských diel - výhradná kutba, halda

Článok 15

Schéma záväzných častí a verejnoprospešných stavieb

Vid' nasledujúca strana.

c) DOPLŇUJÚCE ÚDAJE

d) DOKLADOVÁ ČASŤ

Dokladová časť bude doplnená po prerokovaní návrhu o stanoviská dotknutých orgánov a organizácií, vyhodnotenie pripomienok. Dokladová časť bude tvoriť samostatný elaborát, ktorý bude prílohou tejto správy.